

DİQQƏT!

SƏS QƏZETİNDƏN NOVBƏTİ YENİLİK!

Səs qəzeti artıq Azərbaycanda ilk dəfə olaraq Video qəzet formatında nəşrə başladı.

Video xəbəri izləmək üçün telefonunuzun kamera bolməsinə daxil olub QR kodunu telefonunuza oxuduraq ekrana gələn linkə daxil olun.

QEYD: Android telefonlar üçün QR Code Reader skine proqramını telefonunuza yükləyərək videolara daxil ola bilərsiniz.

İlham Əliyev

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzətdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

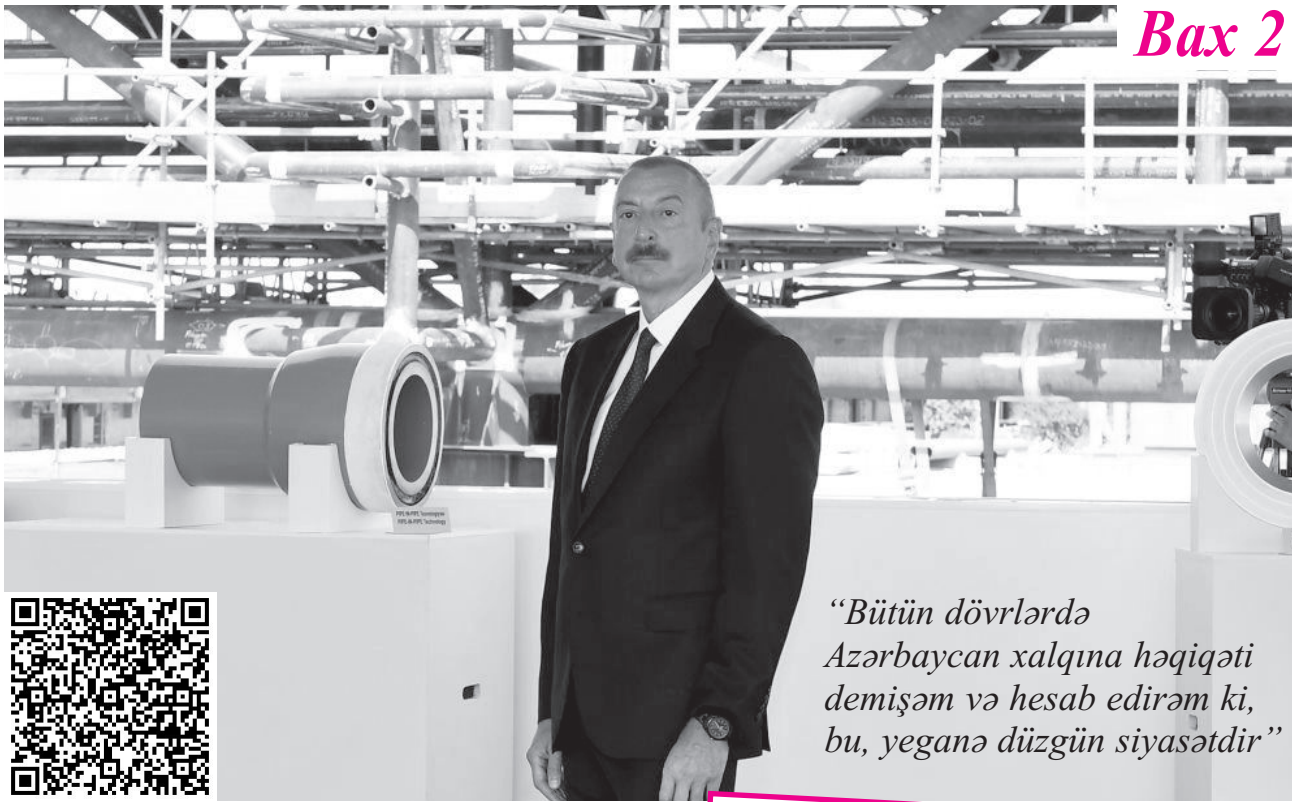

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 165 (6129) 22 sentyabr 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

İlham Əliyev: "Azərbaycan xalqı mənimlə tam razıdır"

Bax 2

"Bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına həqiqəti demişəm və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün siyasətdir"

Eldar İbrahimov: "Sənayeləşmə siyasəti Prezident İlham Əliyevin iqtisadi siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir"

"Dünyada, eləcə də, ölkəmizdə yaşanan pandemiya, koronavirus bəlasına baxmayaraq, müstəqil dövlətimiz yenə də öz inkişaf yolu ilə addımlamaqda davam etməkdədir. Pandemiyanın ölkə iqtisadiyyatına vurduğu müəyyən zərbələrə, onun yaratdığı bəzi çətinliklərə rəğmən, ölkəmiz, dövlətimiz yenə-növbəti dəfə iradə, qətiyyət ortaya qoymaqda, nümayiş etdirməkdə, inkişaf və tərəqqi xətti ilə irəliyə doğru addımlamaqdadır. Bunu elə hər gün, hər həftə, hər ay yaşanan, baş verən, gerçəkləşdirilən açılışlardan da görmək mümkündür". SİA-nın verdiyi məlumata görə, bu fikirləri Milli Məclisin İntizam...

Bax 9

"Prezidentin verdiyi müsahibə tarixi müsahibə hesab edilə bilər"

"Prezident İlham Əliyevin milli mətbuatımıza verdiyi müsahibə bir neçə səciyyəvi xüsusiyyəti ilə tarixi müsahibə hesab edilə bilər". Bunu SİA-ya "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, millət vəkili Hikmət Babaoğlu deyib. Deputatın...

Bax 9

"Ölkəmizdə koronavirus pandemiyası ilə mübarizə uğurla davam etdirilir"

Son illər ölkəmizdə müasir səhiyyə infrastrukturunun yaradılması istiqamətində mühüm işlər görülüb. Ölkəmizdə səhiyyənin səviyyəsinin yüksəlməsi son elmi texnoloji yeniliklərin tətbiqi sahəsində mümkün olub. Məhz pandemiya dövründə ölkə səhiyyəsinin bu duruma adekvat olması reallığı tam əks etdirir. Koronavirus pandemiyası dövründə...

Bax 12

"Radikallar Tofiq Yaqubludan öz məqsədləri üçün yararlanma bilmədilər"

"Məlum olduğu kimi, Bakı Apelyasiya Məhkəməsində Müsavat Partiyasının üzvü Tofiq Yaqublunun barəsindəki hökmdən verilən şikayətə baxılıb və Məhkəmə Tofiq Yaqublunun ev dustaqlığına buraxılması ilə bağlı vəsatəti təmin edib. Bununlada müxalifət T.Yaqublu "faktor"undan öz siyasi məqsədləri üçün istifadə edə bilmədi. Bu onların növbəti dəfə ifşası və iflası oldu..."

Bax 14

Əli Kərimlinin daha bir saxtakarlığı ortaya çıxdı!

AXCP-"Milli Şura" cütlüyünün əsas söz sahibi olan Əli Kərimlinin partiyası daxilində yaratdığı avtoritar idarəçiliyi, partiyadaşları arasındakı riyakarlığı, eləcə də saxtakarlıq əməllərinə rəvac verərək, onun marağında olmayan cəbhəçilərə qarşı şər-böhtan kampaniyaları yaratması dəfələrlə...

Bax 12

Azərbaycan Ordusunun şəhid olan hərbcisi dəfn edilib

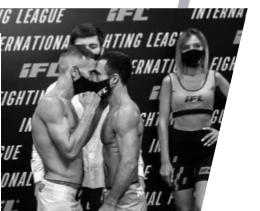

Prezident İlham Əliyev ermənilərin Gürcüstandakı xəyanətindən danışdı

Bax 13

Azərbaycanda ilk dəfə MMA üzrə beynəlxalq döyüş keçiriləcək

İlham Əliyev: "Azərbaycan xalqı mənimlə tam razıdır"

"Bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına həqiqəti demişəm və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün siyasətdir"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Heydər Əliyev adına Bakı dərין özüllər zavodunda "Abşeron" yatağının dəniz əməliyyatlarının təməlqoyma mərasimində iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev "Abşeron" yatağında quraşdırılacaq dayaq blokları və digər sualtı qurğular barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, "Abşeron" yatağında quraşdırılacaq dörd əsas dayaq bloku və digər sualtı qurğular SOCAR-ın "BOS Şelf" şirkəti tərəfindən tikilib. Tikinti işlərinə ümumi çəkisi 10 min tona yaxın olan əsas və köməkçi dayaq bloklarının, körpülərin, estakadaların, meşəl sisteminin, sualtı qurğuların, boru xəttinin, modulların inşası və quraşdırılması daxildir. "Abşeron" layihəsi üzərində iş zamanı "BOS Şelf" şirkəti Azərbaycanda ilk dəfə bütün mühəndislik, təchizat, tikinti, quraşdırma işlərini həyata keçirməklə layihənin tam təminatla təhvil verilməsi üsulunu tətbiq edib. Yataqdan qazın hasilatı üçün quraşdırılacaq platforma öz növünə görə nadirdir. Belə ki, platformanı kənardan, yeni, "Nəft Daşları"nda yerləşdirilən moduldan idarə etmək üçün innovativ həll yolları işlənilib hazırlanıb. "Abşeron" layihəsində Xəzərdə ilk dəfə "boru içində boru" texnologiyası tətbiq olunacaq.

Sonra "Abşeron" yatağının dəniz əməliyyatlarının təməlinin qoyulmasını bildiren düymə basıldı.

Qeyd edək ki, Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda suyun 500 metr dərinliyində yerləşən "Abşeron" yatağının ehtiyatları 350 milyard kubmetr qaz və 45 milyon ton kondensat həcmində qiymətləndirilir. Yatağın istismarı Azərbaycanın təbii qaza artmaqda olan daxili tələbatının təmin edilməsinə əhəmiyyətli töhfə verəcək. Daha sonra Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Televiziyasına, İctimai Televiziyaya və Real Televiziyasına müsahibə verdi.

-Cənab Prezident, bu gün ölkəmizin neft-qaz sektorunun inkişafında növbəti mühüm hadisənin - "Abşeron" yatağının dəniz əməliyyatlarının təməlqoyma mərasiminin şahidi oluruq. Bu layihənin əhəmiyyətini necə qiymətləndirirsiniz?

- Bu, doğrudan da çox əhəmiyyətli hadisədir. Çünki bu gün faktiki olaraq "Abşeron" qaz-kondensat yatağının yeni mərhələsi başlayır və əminəm ki, bu mərhələ də uğurlu olacaq. Beləliklə, Azərbaycan öz neft-qaz strategiyasında önəmli hadisəyə, önəmli addıma imza atacaqdır.

"Abşeron" yatağının tarixi bir qədər fərqlidir. Çünki ilk dəfə "Abşeron" qaz yatağı üzrə kontrakt xarici tərəfdaşlarla hələ 1990-cı illərin sonlarında imzalanmışdır. Mən o günləri yaxşı xatırlayıram və bizim "Abşeron" yatağı ilə əlaqədar böyük ümidlərimiz var idi. Çünki bizim geoloqlarımız, xüsusilə Xoşbəxt Yusifzadə tam əmin idi ki, bu yataqda kifayət qədər böyük qaz ehtiyatları vardır. Bir də ki, "Abşeron" yatağı üzrə kontrakt "Şahdəniz" qaz-kondensat yatağı üzrə kontraktın sonrasından sonra imzalanmışdır və əslində, bu, onu göstərirdi ki, Azərbaycan artıq neft ölkəsindən qaz ölkəsinə keçid alır.

Ancaq əfsuslar olsun ki, müəyyən müddətdən sonra birinci kontrakt xitam verildi. Onun da səbəbi ondan ibarət idi ki, qazılan kəşfiyyat quyusu boş çıxdı. Xatırlayıram, o vaxt bizim görkəmli geoloqumuz Xoşbəxt Yusifzadə demişdi ki, quyunun yeri düzgün seçilməmişdir və xarici tərəfdaşları inandırmağa çalışırdı ki, onlar öz iş programına bir qədər düzəlişlər etsinlər. Ancaq əfsuslar olsun ki, onun sözüne baxmadılar. Halbuki Xəzər dənizini Xoşbəxt Yusifzadə kimi tanıyan ikinci adam dünyada yoxdur. Ancaq heç bir nəticə əldə olunmadı və xarici şirkət bu yatağı tərk etdi. Yenə də deyirəm, biz tam əmin idik ki, burada çox böyük qaz ehtiyatları vardır. Şadam ki, "Total" şirkəti eyni fikrə gəldi və SOCAR-la müvafiq sənədlər imzalandı. Ondən sonra praktiki işlər aparıldı və böyük qaz-kondensat yatağı aşkarlan-

dı. Bu önəmli hadisə - yatağın aşkarlanması ilə əlaqədar ilk xəbəri mənə Xoşbəxt müəllim vermişdir. Beləliklə, bizim neft-qaz potensialımızın inkişafı üçün çox böyük resurs əldə edildi. Bu yataqda 350-360 milyard kubmetr qaz ehtiyatları vardır. Amma mən hesab edirəm ki, daha çox olacaq. Çünki artıq bizdə olan təcrübə onu göstərir ki, ehtimal olunan resurslardan daha böyük resurslar üzə çıxır və 100 milyon ton kondensat - bu da xam neftə bərabər olan bir məhsuldur. Beləliklə, Azərbaycan bundan sonra da etibarlı qaz təchizatçısı olacaqdır. Onu da bildirməliyəm ki, "Abşeron"un birinci mərhələsində çıxarılaçaq qaz daxili tələbatlara istiqamətləndiriləcək. Çünki buna da ehtiyac var. Artan əhali, artan sənaye bunu tələb edir. İkinci mərhələdə hasil olunacaq qaz isə ixrac yolu ilə dünya bazarlarına çıxarılaçaq. Çünki artıq bu yatağın tam işlənməsi mərhələli yollarla öz həllini tapacaqdır.

kəli peşədir və bir daha demək istəyirəm ki, onların əməyi əsl qəhrəmanlıqdır.

Eyni zamanda, ölkəmizin uğurlu inkişafında neftçilərin çox böyük rolu vardır. Bu gün ölkə iqtisadiyyatının əsas hissəsi neft-qaz sektoru ilə bağlıdır və bu, bundan sonra uzun illər belə olacaq. Söhbət ondan getmir ki, digər sektorlar inkişaf etmir, edir, ancaq nə qədər

Eyni zamanda, Xoşbəxt Yusifzadə ilə, bizim əfsanəvi neftçi-geoloqla birlikdə işləmişik. Dövlət Neft Şirkətinin köhnə binasında bizim iş otaqlarımız da yanbayan idi, ikimizin bir qəbul otağımız var idi. Ona görə hər gün görüşürdük və bu gün də görüşürük. Şadam ki, Xoşbəxt müəllim bugünkü mərasimə iştirak edir və bizimlə birlikdə düyməni basıb. Çünki "Abşeron" yatağının işlənməsində onun çox böyük rolu var.

Bu gün neftçilər də görürlər ki, onların əməyi Azərbaycan xalqının maraqlarına xidmət edir və bu, onlar üçün də çox önəmlidir. Çünki onlar bilirirlər ki, bu gün və bundan sonra ölkəmizin həm siyasi, həm iqtisadi nailiyyətləri böyük dərəcədə neft-qaz amilinə söykənir. Belə olan halda, bu, onları daha da ruhlandırır. Bir daha demək istəyirəm, mən hər zaman fəxr etmişəm ki, həyatımın 9 ili Dövlət Neft Şirkətində keçib və neftçilərin həmkarı kimi onları ürəkdən təbrik edirəm, yeni uğurlar arzulayıram.

-Cənab Prezident, Azərbaycan qədim neft diyarıdır. Ölkəmizdə uzun illər - həm çar Rusiyası dövründə, həm Sovetlər dövründə, həm də indiki müstəqillik dövründə neft hasil olunub. O dövrlərdə və müstəqillik dövründə neft amilinin rolunu necə xarakterizə edərdiniz?

-Bəli, Azərbaycan o ölkədir ki, XIX əsrin ortalarında ilk dəfə sənaye üsulu ilə neft hasil edilmişdir. XX əsrin ortalarında tarixdə ilk dəfə dəniz yataqlarından neft Azərbaycanda hasil edilmişdir. Ancaq əgər biz tarixə baxsaq görərik ki, o vaxt Azərbaycanda çıxarılan neft Azərbaycan xalqının maraqlarına xidmət etmirdi. Çünki çar Rusiyası dövründə varlıqlar varlanırdı, amma kasıblar daha da ağır vəziyyətə düşürdü, insanlar əməyi çox ağır idi. Bir daha deyirəm, Azərbaycanda çıxarılan neft Azərbaycan xalqının maraqlarına xidmət etmirdi.

Ardı Səh. 3

"Bu gün Azərbaycan nefti tam şəkildə Azərbaycan xalqının maraqlarına xidmət edir və nəinki nəhəng neft-qaz layihələri, bütün başqa sahələr də"

Eyni zamanda, bizim neft hasilatımızın sərbəst qalması üçün bu yatağın böyük önəmi var. Çünki 100 milyon ton kondensat - bu da Bakı-Tbilisi-Ceyhan ixrac boru xətti ilə dünya bazarlarına çıxarılaçaq. Beləliklə, "Azəri-Çıraq-Günəşli"də mövcud olan və davam edən təbii hasilat tənəzzülünü "Abşeron" yatağı bir qədər kompensasiya edəcək.

Ona görə bu, növbəti böyük hadisədir. Bütün bu qurğular Azərbaycanda istehsal olunub. Mən keçən ay burada olarkən "Qarabağ" dayaq blokunun dənizə göndərilməsini qeyd etdim. Artıq bu blok burada bizim qarşımızdadır, dənizdədir və bu gün növbəti dayaq bloklarının dənizə göndərilməsi, əlbəttə ki, çox əhəmiyyətli hadisədir. Əminəm ki, qrafik üzrə iki ildən sonra "Abşeron" yatağından ilk qaz və kondensat çıxarılaçaqdır.

-Cənab Prezident, qarşından neftçilərin peşə bayramı gəlir. Bu münasibətlə ürək sözlərinizi eşitmək istərdik.

-Mən neftçiləri qarşından gələn peşə bayramları münasibətilə təbrik etmək və onlara yeni uğurlar arzulamaq istəyirəm. Neftçilər hər zaman Azərbaycanda böyük hörmətə layiq insanlar olub. Bu gün də belədir və neftçilərin əməyi əsl qəhrəmanlıqdır. Neftçi peşəsi həm hörmətli peşədir, eyni zamanda, riskli, təhlükə

inkişaf etsə də, yaxın gələcəkdə neft-qazdan əldə olunan gəlirlərin yerini tuta bilməyəcək. Eyni zamanda, bizim yeni layihələrimiz - bu gün "Abşeron", bir ay əvvəl "Qarabağ", digər layihələrin icrası bundan sonra da neft-qaz amilinin önəmli rolunu təsdiqləyəcək. Ona görə ölkəmizin uğurlu gələcəyi neftçilərin peşəsindən, onların nailiyyətlərindən böyük dərəcədə asılı olacaqdır. Çox şadam ki, mənim də həyatımın 9 ili Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətində keçibdir. O illərdə əldə etdiyim təcrübə mənim üçün çox qiymətli və çox gözəl xatirələrim var. Əldə etdiyim təcrübə, biliklər bu gün mənə kömək göstərir. Mən şirkətin vitse-prezidenti kimi xarici əlaqələrə rəhbərlik edirdim və əsas kontraktların hazırlanmasında, imzalanmasında fəal rol oynayırdım. Çox şadam ki, mən bizim görkəmli neftçilərimizlə bir yerdə işləmişəm. Əfsanəvi Neftçi Qurban - Qurban Abbasov, bax bu nəhəng kran gəmisi onun adını daşıyır. Onunla birlikdə işləmişəm. O, çox prinsipial mövqeyi olan, çox bilikli, peşəkər və cəsarətli adam idi. Belə adamla, sadəcə, təmasda olmaq, bir yerdə işləmək böyük təcrübədir. Biz müntəzəm olaraq Dövlət Neft Şirkətinin şurasında görüşürdük, məsələləri müzakirə edirdik. Mən söz düşmüşkən deyə bilərəm və hesab edirəm ki, Neftçi Qurban dünyada birmömrəli neftçi sayılmalıdır.

İlham Əliyev: “Azərbaycan xalqı mənimlə tam razıdır”

“Bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına həqiqəti demişəm və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün siyasətdir”

Əvvəli Səh. 2

Əgər biz o vaxt müstəqil ölkə olsaydıq, mən tam əminəm ki, Azərbaycan dünyanın ən zəngin ölkəsinə çevrilə bilərdi. Ancaq biz müstəqil deyildik. Düzdür, o vaxt zəngin neft maqnatları, onlar əldə etdikləri gəlirlərin bir hissəsini xeyriyyəçiliyə sərf edirdilər, xüsusilə Hacı Zeynalabdin Tağıyev, Muxtarov, Əsədullayev. Tağıyev, bildiyiniz kimi, Bakıya Şollar su kəmərinin çəkdiyi, eyni zamanda, təhsilə böyük əhəmiyyət verirdi. Çünki gördürdük ki, Azərbaycan gəncləri təhsildən kənar qalırlar və beləliklə, gələcəkdə onların inkişafı və yüksək yerlərə çıxması problemlə ola bilər. Ona görə hesab edirəm ki, Azərbaycanın neft maqnatları arasında onun xüsusi rolu vardır. Bizim ailəyə də onun köməyi dəymişdir. Mənim babam Əziz Əliyev qədim Azərbaycan torpağı olan İrəvan xanlığı ərazisində kasıb ailədə doğulmuşdu və oxumaq istəyirdi. Ancaq oxumaq üçün pulu yox idi. O vaxt o, Hacı Zeynalabdin Tağıyevə məktub ünvanlamışdı və xahiş etmişdi ki, ona maddi kömək göstərsin. O, həkim olmaq istəyirdi. Təbii ki, Tağıyev onu tanıyırdı, ancaq bir vətənpərvər, xeyirxah insan kimi ona pul göndərdi və o pul hesabına Əziz Əliyev Sankt-Peterburq Hərbi Tibb Akademiyasına daxil oldu, orada oxudu, gözəl həkim, görkəmli dövlət xadimi oldu. Onu da bildirməliyəm ki, İkinci Dünya müharibəsi zamanında o, Dağıstana birinci katib vəzifəsinə göndərilmişdir və müharibə illərində Dağısta-

həm burada - arxa cəbhədə, həm də ön cəbhədə. Bu yaxınlarda Rostov vilayətində Sambek yüksəkliklərinin azad edilməsi mərasimi keçirilmişdir. Mən Rostov qubernatoruna çox minnətdaram ki, bu hadisə zamanı azərbaycanlıların qəhrəman əməyi və fədakarlığı orada qeyd edilmişdir. Eyni zamanda, Rusiyanın dövlət televiziyası - “Rossiya-1” kanalı məndən bu məsələ ilə bağlı müsahibə almışdı. Çünki Sambek yüksəkliklərini və Rostov vilayətini faşistlərdən təmizləyən məhz azərbaycanlılar olub - 416-cı Taqanroq diviziyası. O diviziyada xidmət edənlərin sayı təqribən 12 minə yaxın idi. Ancaq onların mütləq əksəriyyəti - 11 mindən çoxu azərbaycanlılar idi. Diviziyanın tərkibi üç dəfə yenidən formalaşdırılırdı, çünki həlak olanlar həddindən artıq çox idi. Rostovu faşistlərdən təmizlədilər, Mozdokda faşistləri Bakı tərəfə keçməyə qoymadılar. Yoxsa ki, Bakını zəbt edəçəkdiilər. Bunu biz etmişik, qəhrəman Azərbaycan xalqı. Azərbaycan zabiti Məcidov Brandenburq qapısının üstünə Qələbə bayrağını sancmışdır. Amma tarixi kitablarda bu, var? Yoxdur. Kimdən soruşsan, mütləq əksəriyyət bunu bilmir. Nə üçün? Çünki azərbaycanlıların qəhrəmanlığı tarixdən silinirdi.

O vaxt Moskvada oturanlar - Mikoyanlar

“Mən o vaxt da demişəm, bu gün də deyirəm, bizim Ermənistan ərazisində heç bir hərbi hədəfimiz yoxdur və əgər istəsəydik, biz Ermənistan ərazisinə keçə bilərdik, bizim tam hərbi imkanlarımız var idi. Amma biz bunu etmədik. Çünki bizim hərbi siyasət konsepsiyamızda bu, yoxdur, əgər bizə qarşı ciddi təxribat törədilməsə”

na rəhbərlik etmişdir. O vaxt dağıstanlıları da digər Qafqaz xalqları kimi sürgün etmək üçün planlar var idi. Demək olar ki, bu qərar artıq sovet rəhbərliyi tərəfindən verilmişdi. Məhz Əziz Əliyevin fəaliyyəti, onun çox cəsarətli addımları nəticəsində dağıstanlılar bu beladan xilas ola bildilər. Bu gün onun xatirəsi Dağıstanda yaşayır, onun şərəfinə abidə ucaldılıb.

Yeni, o vaxt bizim bu zəngin neft maqnatlarımız bu işləri görürdülər. Ancaq əlbəttə ki, onlar hər bir insana kömək edə bilməzdilər. Bir də ki, o vaxt Bakının neft maqnatları arasında ermənilər də kifayət qədər çox idi. Onlar da Azərbaycanda qazanılan pulları bir çox hallarda Azərbaycan xalqının maraqlarına zidd işlərə yönəldirdilər. Beləliklə, çar Rusiyası dövründə Azərbaycan xalqının neftdən gəliri sıfır səviyyəsində idi.

Sovet dövründə - o vaxt əgər 1920-ci ildə Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini əldən verməseydi, hesab edirəm ki, yenə də ən zəngin ölkələrin birinə çevrilirdi. Çünki o vaxt da Azərbaycanda çıxarılan neft dünya neft bazarında əksəriyyət təşkil edirdi. Ancaq 1920-ci ildə müstəqillik əldən getdi və Azərbaycan nefti yenə də Azərbaycan xalqına kömək etmirdi. O vaxt - xüsusilə müharibə illərində neft mədənlərində işləyən insanlar çox ağır şəraitdə yaşayırdılar, gecə-gündüz çalışırdılar. Bir rəqəmi götürə bilərəm ki, müharibə zamanı Azərbaycanda rekord səviyyədə neft hasil edilmişdir - 23 milyon ton. Yeni, cəmi bir-iki il ərzində neft hasilatı təqribən iki dəfədən çox artırıldı. O vaxt müasir texnologiyalar yox idi, bu artım daha çox insan əməyinin istismarı nəticəsində

də baş verirdi. Deyə bilərəm ki, bizim ailədə də bu, öz təsirini göstərdi. Çünki mənim digər babam Əlirza Əliyev pul qazanmaq üçün Naxçıvandan Bakıya gəlirdi və aylarla neft mədənlərində işləyirdi. Bu, onun səhətinə çox mənfi təsir göstərmişdi və məhz buna görə gənc yaşlarında vəfat etdi.

Yeni, o vaxt Azərbaycan nefti istismar edilirdi. İkinci Dünya müharibəsində sovet ordusunun Qələbəsində Azərbaycan neftçilərinin xüsusi, müstəsna əməyi vardır. Çünki o vaxt Sovet İttifaqında yanacaqın 80 faizi, sürtkü yağlarının 90 faizi Azərbaycan tərəfindən təmin edilirdi, Azərbaycanda hərbi texnika istehsal olunurdu. Bu müharibədə 300 mindən çox Azərbaycan nümayəndəsi həlak oldu. Ancaq görün, Sovet İttifaqı dağılanda biz hansı vəziyyətlə üzleşmişdik: dağılmış neft infrastrukturunu. Bu gün mənə edilən təqdimatda göstərilir ki, “Neft Daşları”na yeni heyət veriləcək. Çünki “Abşeron” yatağı “Neft Daşları” ilə bağlı olacaq. Amma “Neft Daşları” hansı vəziyyətdə idi o vaxt. Mən xatırlayıram, “Neft Daşları”na Prezident kimi ilk dəfə 2004-cü ildə gedəndə ağır vəziyyət idi. Bütün platformalar çürümüşdü, dağılmışdı. Burada işləmək böyük çətinlik, böyük təhlükə yaradırdı. Bunu biz əldə etdik. Neft hasilatı aşağı düşmüşdü, faktiki olaraq qaz hasilatı ölkəmizin tələbatını ödəmirdi. Bakının yarısı qazsız qalmışdı, o ki qaldı, rayonlara, orada ümumiyyətlə, qaz deyilən şey yox idi. Deməli, iqtisadi vəziyyət ağır idi.

Hələ Sovet İttifaqının son illərində Azərbaycana qarşı böyük ədalətsizliklər edildi. Xüsusilə Azərbaycan xalqının cəlladı Qorbaçov

və onun dəstəsi Azərbaycana nifrətlə yaşayırdı. Nəinki azərbaycanlılara, bütün müsəlmanlara, böyük nifrət hissi var idi, mən bunu dəqiq bilirəm. Bunun nəticəsində Heydər Əliyev Siyasi Bürodan uzaqlaşdırıldıktan iki həftə sonra ermənilər Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan ayıraraq Ermənistanla birləşdirmək haqqında iddia qaldırdılar. Heydər Əliyev amili imkan vermirdi ki, onlar baş qaldırsın. Ancaq Qorbaçovun yaxın ətrafı demək olar ki, ermənilərdən ibarət idi və bu əsassız iddiaya qarşı lazımı addımlar atılmadı. Əksinə, o vaxt Qorbaçov hakimiyyəti 100 faiz ermənilərin tərəfini tutdu və Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan ayırmaq üçün ilk addımlar məhz o vaxt atıldı. Azərbaycanda bəziləri yəqin ki, bunu xatırlamır, ya da bilmir, amma bu tarixi bilmək lazımdır. O vaxt sovet rəhbərliyi qərar qəbul etdi ki, Dağlıq Qarabağda xüsusi komitə yaradılsın və o komitəyə Qorbaçovun köməkçisi Volski təyin edildi. Volski qatı ermənipərəst insan idi və orada işlədiyi dövrdə əlindən gələni edirdi ki, Azərbaycanın tarixi irsi Dağlıq Qarabağ ərazisindən silinsin. Azərbaycanlılar o vaxt Dağlıq Qarabağın bəzi yerlərindən zorla çıxarıldı. Xankəndidə ilk etnik təmizləmə siyasətinin təzahürləri üzə çıxdı və demək olar ki, azərbaycanlılar Xankəndidən qovuldular, Volski orada oturmağa. Yeni, beləliklə, Dağlıq Qarabağın Azərbaycanlılardan ayrılması üçün imkan yaradıldı.

Əfsuslar olsun ki, Azərbaycan rəhbərliyi o vaxt buna, sadəcə, tamaşaçı kimi yanaşırdı, öz səsini ucaltmamışdı, öz sözünü deməmişdi. Özünü çox qorxaqcasına aparırdı, mərkəzlə münasibətləri korlamaq istəmirdi. O vaxt Azərbaycana rəhbərlik edən insanlar Azərbaycan xalqına xəyanət etmişdilər. Ondən sonra Qanlı Yanvar faciəsi. Cəllad Qorbaçov dinc insanlara meydan oxudu, Azərbaycan xalqının qanı töküldü. Ondən sonra Xocalı soyqırımı. Xocalı soyqırımını vəhşi erməni dəstələri ilə birlikdə törədən Sovet İttifaqının 366-cı alayı olmuşdur. Bəli, o alayda xidmət edənlərin böyük əksəriyyəti ermənilər idi. Ancaq bu, Sovet İttifaqının alayı idi və azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə işlərində, Xocalı soyqırımında, torpaqlarımızın işğal altına düşməsində onların həlledici rolu olmuşdur. Yoxsa ermənilər təkbaşına bizim torpaqlarımızı işğal edə bilməzdilər.

Yeni, biz bütün bunları gördük. Azərbaycan İkinci Dünya müharibəsində Sovet İttifaqının Qələbəsinə evəz olunmaz töhfə vermişdir -

və ona oxşar anti-Azərbaycan ünsürlər hər vaxtla çalışırdılar ki, azərbaycanlıların qəhrəmanlığını gizlətsinlər. Əfsanəvi partizan Mehdi Hüseynzadəyə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adı müharibədən neçə il sonra verildi, özü də Azərbaycan tərəfinin təkidilə. Mən Sloveniyada olarkən onun məzarını ziyarət etdim. Orada böyük mərasim keçirdik. Orada onunla birlikdə vuruşan sloveniyalıları gördüm. Onlar göz yaşları töküürdü. Mən onlarla söhbət etdim, çünki onların təəssüratları çox maraqlı idi. Deyirdilər ki, belə bir qəhrəman insan dünyaya gəlməmişdi. Yeni, o, gizlədilir, danılırdı şüurlu şəkildə.

Ona görə biz bunu Sovet İttifaqı dağılanda gördük. İndi baxın, müstəqillik dövründə, hələ 30 il tamam olmayıb, amma biz hansı işləri görürük. Bu gün Azərbaycan nefti tam şəkildə Azərbaycan xalqının maraqlarına xidmət edir və nəinki nəhəng neft-qaz layihələri, bütün başqa sahələr də. İndi Azərbaycan bütün reytinglərdə ən qabaqcıl yerlərdədir. Azərbaycanı aparılan infrastruktur siyasəti, infrastruktur layihələrinin icrası nümunə kimi göstərilir. Sovet vaxtında bizim dağ rayonlarımızda qaz xətləri yox idi. Daşkəsən, Gədəbəy, Lerikə ilk qaz xətlərini biz çəkirdik. O vaxt Azərbaycan qazı başqa respublikalara nəql edilirdi, ancaq respublikanın bəzi yerlərində qaz yox idi. İndi qazlaşdırma 96 faizdir. Bu gün biz infrastruktur layihələrinin təhlilinə verilən qiymətə görə dünyada qabaqcıl yerlərdəyik. Davos Forumu avianəqliyyat, dəmir yolu nəqliyyatı sahələrində Azərbaycanı 11-12-ci yerlərə layiq görüb. Yol infrastrukturunun keyfiyyətinə görə dünyada 27-ci yerdəyik. Bizim digər sosial infrastruktur layihələrimiz - müstəqillik dövründə 3700 məktəb tikilib və təmir edilib. Amma müstəqilliyə qədər o məktəblər nə gündə idi. 700-dən çox xəstəxana tikilib və ən müasir avadanlıqla təchiz edilib. Biz kosmik dövlətə çevrildik, biz nəhəng neft-qaz layihələri icra edirik. Təkcə iqtisadiyyat və sənaye sahəsində yox, baxın, idman sahəsində, Olimpiya Oyunlarında medalların sayına görə 14-cü yerdəyik. Sovet dövründə bunu təsəvvür etmək mümkün idi? Əgər o vaxt kimsə desəydi ki, bunların biri mümkündür, bəlkə də ona güldürdülər. Budur, müstəqilliyin üstünlüyü. Biz azad, müstəqil ölkədə yaşayırıq, öz tələyimizə sahibiyik. Bizim təbii resurslarımız xalqımızın maraqlarına xidmət edir.

Ardı Səh. 4

İlham Əliyev: “Azərbaycan xalqı mənimlə tam razıdır”

“Bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına həqiqəti demişəm və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün siyasətdir”

Əvvəli Səh. 3

Biz neft gəlirlərini çox səmərəli yollarla yerləşdirmişik, onları qoruyuruq və ordumuzu gücləndiririk. Ona görə müstəqilliyin üstünlükləri göz qabağındadır. Əgər kimsə hansısa nostalgiyaya görə keçmiş dövrləri məhəbbətlə xatırlayırsa, biz o adamlara tutarlı cavablar verməliyik. Müstəqilliyə qarşı çıxan və onu aşağılamağa çalışan hər bir fərd dövlətimizə xəyanət edir. Müstəqillik bizim əsas dəyərimizdir və biz nə qədər güclü olsaq, nə qədər qüdrətli olsaq, müstəqilliyimiz o qədər də möhkəm olacaqdır.

-Cənab Prezident, ölkəmizdə neft hasilatı ciddi ekoloji problemlər meydana gətirmişdir. Hazırda isə Sizin göstərişinizlə ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması və ətraf mühitin qorunması istiqamətində genişmiqyaslı işlər həyata keçirilir. Bununla bağlı nə deyə bilərsiniz?

-Bəli, tamamilə haqlısınız. Bu, doğrudan da ciddi məsələdir. Çünki o vaxt Bakı, Abşeron yarımadası, Sumqayıt şəhəri ekoloji fəlakət zonaları kimi təqdim edilirdi və faktiki olaraq ekoloji fəlakət mövcud idi. İndi bir çox hadisələr yaddan çıxır. Ancaq bizim neftlə ən çox çirkənlənmiş ərazimiz Bibiheybət buxtası idi. İndi Bibiheybət buxtası gözəl parklar, istirahət zonalarına çevrilib. Bibiheybət qəsəbəsi indi faktiki olaraq yenidən qurulub. Yeni, Bibiheybət buxtası ekoloji fəlakət zonası idi və o görüntülər yəqin ki, bir çoxlarının xatirindədir. Digər ekoloji fəlakət zonası Balaxanı və onun neft mədənləri idi. İndi baxın, Balaxanı gözəl bir qəsəbəyə çevrilibdir və orada işlər artıq tamamlanmaq üzrədir. Mən özüm gedib baş çəkəcəyəm və baxıb görəcəyəm ki, mənim göstərişlərim necə yerinə yetirilir. Təkcə Balaxanı yox, bütün qəsəbələr. Mən demişəm, Bakının bütün qəsəbələri abadlaşdırılmalıdır, orada insanlar üçün daha yaxşı şərait yaradılmalıdır, insanları narahat edən bütün problemlər həll olunmalıdır və bu qəsəbələr estetik cəhətdən müasir səviyyəyə uyğun olmalıdır. Qəsəbələrdə bütün tarixi abidələr bərpa edilməlidir və biz bu qəsəbələrə yeni həyat verəcəyik. Balaxanı zibilxanasını yadıma salağ. Oradan çıxan tüstülər bütün şəhəri bürüyürdü və zəhər idi. Mən bu məsələ ilə məşğul olmağa başlayanda bəziləri deyirdilər ki, bunu söndürmək mümkün deyil. Çünki o, ağıdan yanır və orada qazlar əmələ gəlir, çox təhlükəli yerdir, yaxın düşmək olmaz. Bəziləri deyirdi ki, gəlün bunun üstündə sarkofaq tikək. Yeni, belə cəfəng təkliflər var idi. Amma biz bunun da yolunu tapdıq. Tamamilə təmizləndi. İndi orada gözəl park salınıb və zibilayandırma zavodu fəaliyyətə başlayıb. Onun yanında növbəti ekoloji fəlakət zonası - Böyükşor gölü də, onun bir hissəsi təmizləndi. O da ekoloji fəlakət idi, çünki açıq neft rezervuarı idi, eyni zamanda, bütün kanalizasiya suları da oraya axıdılırdı. Amma indi orada bulvar salınıb və o gölə quşlar qonur.

Digər layihələr. İndi Qara şəhəri yadıma salağ. Artıq o anlayış yoxdur, onun yerində Ağ şəhər var. Ağ şəhər şəhərsalma layihəsini biz icra edəndə orada təqribən ən azı iki metr torpaq layı çıxarıldı. O da bütün neft çöküntüləri idi, qudrun idi, zəhər idi. Onun yanında “Azərneftyağ” neft emalı zavodu yerləşir. Artıq onun da fəaliyyəti başa çatmaq üzrədir. Çünki iki ildən sonra Heydər Əliyev neftayırma zavodunda yenidənqurma başa çatacaq, “Avro-5” benzin istehsal olunacaq. Beləliklə, havanı ən çox çirkəndirən nəqliyyat vasitələri də təmiz benzinlə təmin ediləcək və “Azərneftyağ” neft emalı zavodu söküləcək. Bütün o rezervuarlar, qurğular söküləcək, ora böyük park olacaq. Həmçinin yod-brom zavodu. Bəziləri bilmir, o da aeroport yolunda yerləşirdi, o da bir zəhər idi. Biz oranı da utilizasiya etdik, oradakı çöküntüləri poliqona daşdıq. Yaxud da ki, Sumqayıt şəhərinin ekoloji vəziyyətinə baxın. Əvvəllər Sumqayıtın yanından keçəndə hər kəs pəncərəni bağlayırdı ki, o üfunət iyi, o zəhər girməsin maşına. Amma bu gün Sumqayıt ele bil ki, kurort şəhəridir. Sənaye potensialı möh-

“Azərbaycan öz neft-qaz strategiyasında önəmli hadisəyə, önəmli addıma imza atacaqdır”

kəmləndirilməklə orada müasir təmizləyici qurğular quraşdırıldı, sənaye parkları yaradıldı. Sumqayıt Sovet İttifaqında bəlkə də ən çirkənlənmiş şəhər sayılırdı, bu gün ən təmiz şəhərlərdən biridir. Bütün bunları biz etmişik. Çünki bu, bizim xalqımızın həyatıdır, uşaqlarımızın, gələcək nəslin sağlamlığıdır. Amma çar Rusiyası dövründə, sovet dövründə buna fikir verilmirdimi? Xeyr. Ancaq plan, ancaq hasilat, ancaq istismar, neft ver, qaz ver. Bəs insanların həyatı, onların yaşayışı, onların sağlamlığı? Ona görə bizim üçün bu, ön plandadır.

Mən Prezident seçildəndən sonra demişdim, ilk bəyanatlardan biri idi ki, “qara qızıl” insan kapitalına çevirməliyik, insanlara xidmət etməliyik. Biz bu sahədə, ilk növbədə, insan amilini nəzərə almalıyıq. Çünki neft bizim üçün məqsəd deyil, daha yaxşı həyat yaratmaq, daha yaxşı ölkə qurmaq, daha yaxşı şərait yaratmaq üçün vasitədir və bunu edirik.

Ekoloji layihələr hələ ki, bitməyib, hələ görüləsi işlər çoxdur. Hazırda Abşeron yarımadasında neft gölməçələrinin təmizlənməsi işi gedir. Mən tapşırıq vermişəm ki, bütün neft mədənlərində təmizləmə işləri aparılsın, orada ağaclar əkilsin, - necə ki, burada, Bibiheybətdə. Biz ekoloji fəlakət zonalarını ekoloji cənnət zonalarına çevirməliyik, bunu edirik və edəcəyik.

-Cənab Prezident, neft-qaz sektorunda ölkəmizdə həyata keçirilən layihələrin icra vəziyyəti hansı səviyyədədir?

- Layihələrin icrası uğurla gedir. Bizim əsas gəlir mənbəyimiz “Azəri”, “Çıraq”, “Günəşli” yataqlarıdır. Orada işlər plan üzrə gedir.

larda ilk qazma işləri aparılacaq. Ümid edirəm ki, biz orada da böyük neft ehtiyatı aşkar edəcəyik. SOCAR-ın təkbaşına iştirak etdiyi “Ümid”-“Babək” layihələrində də işlər plan üzrə gedir. Onlar da çox perspektivli layihələrdir və bizim planımızda bu layihələrin investisiya tutumunu, hasilatını artırmaqdır. Çünki yenə də deyirəm, həm daxili tələbat üçün bizə daim enerji resursları lazımdır və ixrac potensialımız da təmin ediləcək. Digər layihələr də var, hansılar ki, böyük ümidlər verir. Amma bütövlükdə deyə bilərəm ki, baxmayaraq “Əsrin kontraktı” 1994-cü ildə imzalanıb və o vaxtdan bu günə qədər bir çox kontraktlar imzalanıb və artıq 26 il keçib, Azərbaycanın neft potensialına dünyada maraq azalmır, əksinə artır.

Cənab Prezident, mənim sualım Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlıdır. Danışqların hazırkı vəziyyəti necə qiymətləndirirsiniz?

-Mən danışqların hazırkı vəziyyətini mənfii qiymətləndirirəm. Hesab edirəm ki, Azərbaycan xalqı mənimlə tam razıdır. Bilirsiniz, mən hər zaman, bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına həqiqəti demişəm və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün siyasətdir. Xalq bilməlidir nələr baş verir, hansı yerdəyik, nədir bizim siyasətimiz. Mən çıxışlarımda və media nümayəndələri ilə görüşlərimdə aktual məsələlərə aydınlıq gətirirəm və hesab edirəm ki, bu, çox vacibdir. Çünki vətəndaşlar bilməlidirlər və düzgün təhlil aparmaq üçün onlar düzgün məlumat əldə etməlidirlər. Danışqlar faktiki olaraq getmir. Mən demişəm ki, biz imitasiya naminə danışqlarda iştirak etməyəcəyik. O demək deyil ki, biz danışqlardan imtina edirik, ancaq o deməkdir ki, biz Ermənistanın özünə görə bic siyasətinə qoşulmaq istəmirik. Bu görüntü naminə aparılan danışqlarda iştirakımız o görüntünün mahiyyətinə uyğun olacaqdır. Faktiki olaraq Ermənistan rəhbəri danışqlar prosesini pozub, pozur yox, pozub. Çünki onların cəfəng bəyanatları, tərribat xarakterli addımları danışqları mənasız edir. Əfsuslar olsun ki, Ermənistanın indiki rəhbərliyi bu məsuliyyəti dərk etmir. Onlar bu addımların nəyə gətirib çıxara biləcəyini də düzgün təhlil edə bilmirlər. Halbuki Ermənistanda rəşadətli düşüncəli insanlar, siyasətçilər var. O siyasətçilər özləri artıq bu məsələni qaldırırlar və Ermənistan ictimaiyyətinə öz fikirlərini çatdırırlar ki, Ermənistanın bugünkü rəhbərliyi Ermənistanı uçuruma aparır. Siz bilirsiniz ki, iki il bundan əvvəl Ermənistanda dövlət çevrilişi baş verəndə Azərbaycan buna neytral qaldı. Yeni, biz vəziyyətdən istifadə edib nəyisə əldə etmək fikrində olmadıq. Biz hesab edirdik ki, bu, labüdü idi. Çünki Ermənistanın bundan əvvəlki hakimiyyəti erməni xalqında ancaq nifrət hissləri doğururdu və faktiki olaraq bu hərbi-kriminal rejim Ermənistanı tamamilə bərbad vəziyyətə salmışdı. Xüsusilə nəzərə alsaq ki, yeni hakimiyyət hakimiyyətə gələndən sonra çox ümidverici bəyanatlar verməyə başlamışdır ki, bu məsələni həll etmək istəyirlər, əvvəlki hakimiyyəti tənqid edirdi, bizə qeyri-rəsmi kəməllərlə müsbət siqnallar göndərirdi, vaxt istəyirdi. Biz də ümidlərlə yaşayırdıq ki, bəli, yeni hakimiyyət bütün başqa sahələrdə də, bu sahədə də yenilik gətirəcək və o əvvəlki yanlış siyasətə düzəliş edəcək. Xüsusilə mənim Ermənistanın baş naziri ilə Düşənbədəki məlum görüşlərimdən sonra bu fikir daha da möhkəmləndi. O vaxt məndən xahiş olundu ki, onlara vaxt verilsin, Ermənistanda daxili vəziyyət ağırdır, çətindir, keçmiş hakimiyyətin nümayəndələri revanş almaq istəyirlər və bu da danışqlar prosesinə çox mənfii təsir göstərəcək. Onlar danışqlara meyillidir, məsələni həll etmək istəyirlər və xahiş edilirdi ki, atəşkəs rejimi möhkəmlənsin. Mənim isə sözüüm o idi ki, biz ciddi danışqlar aparmalıyıq və o təqdirdə, əlbəttə, atəşkəs rejimi daha da möhkəm olacaqdır. O görüşdən sonra hər iki tərəf razılıq əsasında ayrı-ayrı açıqlamalar verdi.

Ardı Səh. 5

İlham Əliyev: "Azərbaycan xalqı mənimlə tam razıdır"

"Bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına həqiqəti demişəm və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün siyasətdir"

Əvvəli Səh. 4

Açıqlamaların əsas mahiyyəti ondan ibarət idi ki, biz görüşdük, yəni, qeyri-formal, qeyri-rəsmi görüş keçirdik, razılaşdıq ki, danışıqlar prosesi sürətləndirilsin və atəşkəs rejimi möhkəmləndirilsin. Çünki bu iki mövqe daim vəhdət təşkil etməlidir. Əks təqdirdə, bu, status-kvonun möhkəmləndirilməsi demək olacaqdır, buna isə biz heç vaxt razı ola bilmərik. Müəyyən müddət ərzində Minsk qrupunun həmsədrləri də ümidlərlə yaşayırdılar və gəlib gedəndə, görüşlər əsnasında ümidlərlə dolu fərziyyələri irəli sürürdülər. Ancaq keçən il Ermənistan baş nazirinin səsləndirdiyi cəfəng fikirlər danışıqlar prosesinə ciddi zərbə vurdu. "Qarabağ Ermənistanıdır" deməklə nəinki o yalanı bütün dünyaya yaydı və bu da davam edir, eyni zamanda, danışıqlar prosesini mənasız edir. Əgər o hesab edir ki, Qarabağ Ermənistanıdır, onda nə barədə danışmaq olar? Əgər o, belə hesab edir ki, Qarabağ Ermənistanıdır, - halbuki bütün dünya bu cəfəng fikri rədd edib, - onda hansı sülh müqaviləsindən söhbət gedə bilər. Yəni, bu, siyasi təxribat idi.

İkinci siyasi təxribat o idi ki, Azərbaycan Ermənistanla yox, Dağlıq Qarabağla danışıqlar aparmalıdır. Bu da formatı dəyişdirmək deməkdir və buna əlbəttə ki, biz heç vaxt razı ola bilmərik. Çünki bu oyuncaq kriminal xunta rejimi ilə heç bir təmaslarımız ola bilməz. Eyni zamanda, Minsk qrupunun həmsədrləri də buna əlbəttə ki, heç vaxt razı ola bilməzdilər. Düzdür, onlar diplomatlardır və çalışırlar ki, diplomatik leksikonu dilə gətirsinlər, ancaq hesab edirik, Ermənistan tərəfinə artıq deyildi ki, bu kimi açıqlamalar ziyanlıdır və onların özləri üçün də problemlər yaradır. Faktiki olaraq bu açıqlamalar onu deməyə əsas verir ki, Ermənistan danışıqlardan çıxıb, biz yox, Ermənistan. Belə olan halda, biz duraq deyək ki, gəlin danışıqlara başlayaq, yaxud da davam edək, bu, sadəcə, məsuliyyətsizlik olar. Özümüz-özümüzü aldatmamalıyıq, xalqımızı aldatmamalıyıq. Danışıqlar getmir və bu, pandemiya görə baş vermir. Əlbəttə, pandemiya müdaxilə edib, amma pandemiya da danışıqlar getmir. Siyasi cəhətdən bu qüsur və ziyanlı bəyanatlar danışıqlar üçün yer qoymur. İndi baxın, onların digər addımlarına. Ermənistan tərəfindən qanunsuz məskunlaşdırma aparılır. Bu, bütün beynəlxalq konvensiyalara ziddir. Onların ağı çatmır, təcrübəsi, bilikləri yoxdur - onlar bunu nümayişkarənə göstərirlər. Bu, Cenevrə Konvensiyasına tamamilə ziddir, bu, cinayətdir. İşğal edilmiş torpaqlara haradansa insan gətirib qanunsuz məskunlaşdırmaq cinayətdir. Bunu Paşinyan rejimi şüurlu şəkildə edir. Bu, təxribatdır, bizi təxribata çəkirlər. İnternetdə göstərilir ki, Livandan hansısa erməni ailəsi gəlibdir, orada hansısa iş görür. Ondan başqa, bizim qədim tarixi şəhərimiz Şuşada o qondarma rejimin qondarma, dırnaqarası rəhbərinin guya andıçmə mərasimini keçirirlər. Bu, növbəti təxribatdır. Bu, bizə qarşı açıq təhqirdir. Onlar hesab edirlər ki, biz buna dözəcəyik? Bunu, bu təxribatı kim edir? Onlar edir. Biz heç bir təxribat etmirik. Biz öz mövqeyimizdə dayanmışıq. Ermənistanın baş naziri bizə 7 şərt qoyur. Birincisi, sən kimsən ki, bizimlə şərt dilində danışırsan. Əgər biz onunla şərt dili ilə danışmaq istəsək, onun siyasi ömrü çox çəkməyəcək. Mən demişəm ki, biz bu cəfəng şərtləri rədd edirik. Amma bizim bir şərtimiz var, onlar bizim torpaqlarımızdan qeyd-şərtsiz və tam çıxmalıdırlar, necə ki, bu, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində öz əksini tapır. Orada hansısa komediya tipli təlimlər keçirirlər. Yəni, hər bir addım bizə qarşı açıq təxribatdır. İyul təxribatı. O da artıq silahlı təxribatdır və heç kimə sirr deyil ki, bunu Ermənistan başlayıb. Artıq Minsk qrupunun həmsədr ölkələrinin birinin yüksək vəzifəli rəsmisi bunu açıq bildirib. Mən o vaxt da demişəm, bu gün də deyirəm, bizim Ermənistan ərazisində heç bir hərbi hədəfimiz yoxdur və əgər istəsəydik, biz Ermənistan ərazisinə keçə bilərdik, bizim tam hərbi imkanlarımız var idi. Amma biz bunu etmədik. Çünki bizim hər-

"Əgər onlar beynəlxalq hüququ yerə vururlarsa, biz niyə beynəlxalq hüququ gözləməliyik, biz də yerə vuracağıq, amma axırı pis olacaq onlar üçün"

bi siyasət konsepsiyamızda bu, yoxdur, əgər bizə qarşı ciddi təxribat törədilməsə. Əgər törədilsə, onda bizim üçün heç bir məhdudiyyət olmayacaq, bunu hər kəs bilsin, heç bir məhdudiyyət. Əgər onlar beynəlxalq hüququ yerə vururlarsa, biz niyə beynəlxalq hüququ gözləməliyik, biz də yerə vuracağıq, amma axırı pis olacaq onlar üçün. İyul təxribatından sonra avqust təxribatı. Mülki vətəndaşlara qarşı terror aktları, hərbi diversiya qrupu göndərildi və o diversiya qrupunun başçısı tutuldu. O, ifadələr verir, etiraf edir, adlar çəkir, kim göndərib, necə göndərib. Yəni, bu, çoban deyil, bu, yolunu azmış hansısa uşaq deyil. Yoxsa onlar bütün casuslarını çoban və deli adlandırdılar. Bizdə onlardan artıq 5-6-sı var. Hamısı da deli, hamısı da çoban? Belə çıxır ki, yəni, Ermənistan çobanlar və delilər əksəriyyət təşkil edir? Buna da çoban demək istəyirdilər, amma daha deyə bilmirlər. Bu təxribatı kim edir? Bizmi diversiya qrupu göndərmişik? Yox, onlar göndəriblər. Bizmi iyul hadisələrini törətmişik? Yox, onlar. Bizmi onların vətəndaşlarını öldürmüşük? Yox, onlar. Ermənistan tərəfində mülki şəxslər arasında bir dəne də qurban yox idi. Amma bizim 76 yaşlı ağsaqqal həlak oldu, nə qədər ev dağıldı. Ona görə bu təxribatlar faktiki olaraq o siyasətin məntiqi nəticəsidir. Məqsəd danışıqları pozmaq, ondan sonra bizi ittiham etmək və status-kvonu dəyişməz saxlamaqdır. Budur, onların məqsədi. Ona görə hesab edirlər ki, bunu edə biləcəklər, hesab edirəm ki, səhv edirlər. Nə qədər bunu tez anlasalar, onlar üçün bir o qədər yaxşı olacaqdır.

-Cənab Prezident, Ermənistan iyul ayında dövlət sərhədində hərbi təxribat törətdi və Azərbaycan Ordusu tərəfindən layiqli cavabı aldı. İşğalçının təxribatları bu gün də davam etməkdədir. Sizcə Ermənistanın bütün bunları törətməkdə məqsədi nədir?

-Hesab edirəm ki, bu təxribatın məqsədlərindən biri haqqında mən öz fikirlərimi ətraflı söylədim. Digər məqsəd ondan ibarət idi ki, Paşinyan çevriliş nəticəsində hakimiyyətə gələndən bir ay sonra uğurlu Günnüt əməliyyatı keçirildi. Günnüt əməliyyatı onların növbəti məğlubiyyəti idi. Düzdür o vaxt, sözün düzü, əməliyyat artıq keçiriləndən sonra mən göstəriş verdim ki, bu əməliyyat haqqında geniş məlumat verməyin. Çünki biz erməni rəhbərliyindən fərqli olaraq piar üçün yox, mahiyyət üçün işləyirik. Bizə mahiyyət lazımdır. Biz o əməliyyatı keçirdik. Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusu çox böyük məharətlə, peşəkarlıqla bir itki vermədən önəmli strateji yüksəklikləri aldı, mövqələrini möhkəmləndirdik. Ermənilər ayılıb gördülər ki, biz artıq oradayıq. Cürət etmədilər, qorxdular ki, bizi oradan çıxarmağa cəhd etsinlər. Artıq Erme-

Hesab edirəm ki, onların təxribatının səbəblərindən biri məhz zondaj aparmaq idi ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatında onların müttəfiqlərinin reaksiyası nə olacaq? Çünki onlar yeni böyük müharibəyə hazırlanırlar. Bizdə operativ kəşfiyyat məlumatı var. Biz bilirik ətrafımızda nələ baş verir. Bilirik və bilməliyik. Bizim xüsusi xidmət orqanları çox səmərəli işləyirlər. Bu qədər deyə bilərəm. Bundan artıq deyə bilmərəm. Ona görə Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatını, öz müttəfiqlərini bu işlərə cəlb etmək üçün zondaj aparılır. O da alınmadı. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı heç bir bəyanat da vermədi, bir şərh verdi. Ondan sonra gördülər ki, onların səyləri puça çıxdı və çəkildilər kənara. İndi yenə də əfsanələr uydururlar ki, onlar böyük qələbə qazanıblar. Amma realıq bundan ibarətdir.

Bu, bir daha onu göstərir ki, Ermənistan təcavüzkar dövlətdir. Onların Azərbaycana, azərbaycanlılara qarşı olan nifrəti bax, bu çirkin siyasətdə də özünü göstərir. Bir daha demək istəyirəm və onlara xəbərdarlıq etmək istəyirəm ki, əgər öz çirkin planlarından əl çəkməsələr, onlar üçün nəticələr çox ağır olacaq. Onlar yeni müharibəyə hazırlanırlar. Onların təmas xəttinə yaxın qüvvələrinin cəmləşməsi baş verir. Biz hər şeyi görürük, hər şeyi izləyirik. Onların bütün hərəkətlərini izləyirik. Əlbəttə ki, özümüzü müdafiə edəcəyik. Necə ki, Tovuzda özümüzü müdafiə etdik, bütün başqa istiqamətlərdə özümüzü müdafiə edəcəyik. Onlar üçün Tovuz hadisələri növbəti dərs oldu. Əgər yeni dərs almaq istəyirlərsə, biz buna hazırıq.

-Cənab Prezident, iyul ayında törədilən bu təxribat zamanı və ondan sonrakı dövrdə yerli və xarici mətbuatda Rusiya və Serbiyadan Ermənistanla silah göndərilməsi barədə məlumatlar yayıldı. Bu məsələ ilə bağlı bir daha Sizin münasibətinizi öyrənmək istərdik.

-Birincisi, bir daha demək istəyirəm ki, Ermənistan bizim üçün daim təhlükə mənbəyidir. Ona görə Ermənistanla əlaqədar olan bütün hadisələri biz izləməliyik və bilməliyik. Sual yarana bilər, biz haradan bilmişik ki, Serbiyadan və Rusiyadan onlara silahlar göndərildi. Xüsusilə Serbiyadan göndərildi. Bunu biz, əlbəttə ki, etibarlı mənbələrdən öyrənmişik. O ölkələrə bu məsələ ilə bağlı diplomatik kanallarla siqnallar göndərildi. Eyni zamanda, hər iki ölkənin prezidentləri ilə də mənim telefon söhbətim oldu və mən narahatlığımı ifadə etdim. Onu bildirdim ki, Azərbaycan cəmiyyətində bu, bir çox suallar doğurur. Xüsusilə bu yüklərin daşınmasının intensiv xarakter alması, eyni zamanda, toqquşmaların dayandırılmasından dərhal sonra baş verməsi və iyul ayından sentyabr ayına qədər davam etməsi. Artıq bu da faktıdır. Ona görə məsuliyyəti ölkə kimi mən hesab etdim ki, bu məsələni mütləq aydınlaşdırmalıyam. Mən, ümumiyyətlə, hesab edirəm ki, əgər hansısa problem, sual, narahatlıq varsa, niyə biz bunu gizlətməliyik. Biz bunu dilə gətirməliyik və bunu da etdik. Telefon danışıqları ilə əlaqədar Prezidentin Mətbuat Xidməti müvafiq açıqlamalar dərc etdi. Hesab edirəm ki, oradakı məlumat kifayətdir.

Əlbəttə ki, bu, bizi çox narahat edir. Çünki Ermənistan Azərbaycana qarşı hərbi təcavüz edib. Ermənistan terrorizmə sponsorluq edən ölkədir. Silahların göndərilməsinin intensiv xarakter alması əlbəttə ki, bizi ciddi narahat edir. Çünki bu silahlar bizə qarşı istifadə olunur. Bu silahlarla bizim uşaqlarımız, insanlarımız vurulur, həlak olur. Ona görə bu məsələ, hər bir başqa məsələ kimi, diqqət mərkəzindədir. Biz bundan sonra da vəziyyətə nəzarət edəcəyik.

Söz düşmüşkən onu da bildirməliyəm ki, mən bu hadisələrdə Gürcüstan hökumətinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmək istəyirəm. Bilirsiniz ki, Gürcüstan öz ərazisindən Ermənistanla silahların daşınmasına imkan vermədi.

Ardı Səh. 6

İlham Əliyev: “Azərbaycan xalqı mənimlə tam razıdır”

“Bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına həqiqəti demişəm və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün siyasətdir”

Əvvəli Səh. 5

Məhz buna görə Xəzəryanı ölkələrin əraziləri və hava sahələri vasitəsilə yük təyyarələri Ermənistan silahlar daşıyır. Gürcüstan özünü çox etibarlı tərəfdaş kimi apardı. Ona görə mən Gürcüstan hökumətinə təşəkkürümü bildirim. Deyə bilərəm ki, Gürcüstan hökumətinin simasında biz etibarlı tərəfdaş və dost görürük. Hökumətlərarası əlaqələr gündən-günə möhkəmlənir. Bir çox önəmli layihələr icra edilir. Bu yaxınlarda bizim Xarici İşlər nazirimiz Gürcüstan rəsmi səfər edəcək. Bu, onun Xarici İşlər naziri kimi Gürcüstanı ilk səfəri olacaq. İndi səfərin proqramı hazırlanır. Bir çox məsələlər var. Bizi həm tarixi əlaqələr bağlayır, həm ortaq maraqlar. Bu gün Gürcüstan və Azərbaycan arasındakı əlaqələr və inkişaf edən əməkdaşlıq hər iki ölkənin maraqlarına xidmət edir. Mən bir daha demək istəyirəm ki, Gürcüstan Hökuməti və Azərbaycan Hökuməti bir-birilə sıx təmasdadır və bu, davam edəcəkdir.

Ancaq o da həqiqətdir ki, Ermənistan və Gürcüstanda yaşayan ermənilər, eyni zamanda, gürcü qanunvericiliyi altında gizlənən etnik ermənilər hər vaxt çalışırlar ki, Gürcüstan-Azərbaycan əlaqələrinə zərbə vursunlar. Gürcüstanda keçən il baş vermiş bezi təxribat xarakterli hadisələrin mənbəyi də dünya erməniliyidir. Onların əsas məqsədi Gürcüstan-Azərbaycan əlaqələrini pozmaqdır. Amma buna nail olma-yacaqlar. Çünki yenə də deyirəm, biz etibarlı tərəfdaş və bütün məsələləri açıq şəkildə müzakirə edirik. Azərbaycan hər zaman Gürcüstanın yanında olub. Mən indi bu tarixi faktları sadalamaq istəmirəm. Ancaq Azərbaycan hər zaman Gürcüstanda inkişafın, rifahın, sabitliyin tərəfdarı olubdur. Amma baxın, Ermənistan özünü necə aparır? Gürcüstanda yaşayan bezi yerli ermənilər Ermənistan rəhbərliyinin təhriki ilə orada qızışdırıcı fəaliyyətlə məşğuldurlar. Onlar separatizmə meyil göstərirlər. Orada altın-aldın təxribat xarakterli işlər görürlər, ideoloji iş aparırlar. Amma Ermənistan Gürcüstan qarşı səmimi münasibət göstərir? Xeyr, göstərmir. Onlar gürcü kilsələrinə əsassız iddialar edirlər. Ermənilərin yaşadığı bölgədə tarixi abidələri erməniləşdirirlər. Orada Gürcüstanın dövlət rəmzlərinə lazımi hörmət göstərmirlər. Eyni zamanda, Ermənistan BMT və digər beynəlxalq təşkilatlarda həmişə Gürcüstanın əleyhinə səs verir. Ərazi bütövlüyü məsələlərində həmişə Gürcüstanın əleyhinə olub. Necə ola bilər? Sən bu ölkənin ərazi bütövlüyünü tanıyırsan. Eyni zamanda, əminəm, gürcü xalqı unutmayıb ki, Abxaziyada gedən müharibədə erməni Baqramyan batalyonu hansı vəhşilikləri törətmişdir, kimin tərəfindən vuruşub və bu gün kimin tərəfindədir? Abxaziyada yaşayan və hakimiyyətin artıq böyük hissəsini zəbt etmiş ermənilər. Azərbaycan isə bütün dövrlərdə Gürcüstanın yanında olub. Bütün beynəlxalq təşkilatlarda Gürcüstanın ərazi bütövlüyü ilə əlaqədar birmənalı mövqə göstərib və göstərəcəkdir. Fərq bundadır. Əlbəttə, bu gün Gürcüstan xalqı hesab edirəm ki, yaxşı bilir kim onun dostudur, kim onun düşmənidir.

-Bildiyimiz kimi, Ermənistan bir sıra müsəlman ölkələri ilə sıx təmas qurmaq istiqamətində addımlar atır və bu, haqlı olaraq Azərbaycan ictimaiyyətində kəskin reaksiya doğurur. Hətta bu yaxınlarda Misir rəhbərliyi bu ölkədə səfərdə olan Ermənistanın xarici işlər nazirini də qəbul etdi. Bütün bunlar müsəlman həmrəyliyinə nə dərəcədə mənfi təsir göstərir?

-Çox mənfi təsir edir. Azərbaycan ictimaiyyəti haqlı olaraq öz narahatlığını ifadə edir. Biz dövlət səviyyəsində də bu narahatlığı ifadə edirik. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan İslam həmrəyliyi işində həmişə çox fəal olub, ölkəmizdə bir çox tədbirlər keçirilib. Biz həmişə çalışmışıq ki, müsəlman ölkələrinə kömək göstərək, beynəlxalq təşkilatlarda həmişə müsəlman ölkələrinin maraqlarını müdafiə etmişik, həm səsvermə zamanı, eyni zamanda, əgər hansısa beynəlxalq təşkilatda müsəlman ölkəsi öz namizədliyini irəli sürübse, həmişə onu dəstəkləmişik. Yəni, bu həmrəylik sözdə yox, əməldə olmalıdır. Biz o ölkələrdəki ki, əməldə İslam həmrəyliyinə daim öz xarici siyasətimizdə böyük yer ayırmışıq. Mənim xarici siyasət istiqamətləri ilə çir-

xışlarımda siz bunu görə bilərsiniz. Əsas prioritetlərdən biri müsəlman ölkələri ilə əlaqələndir. Çünki biz müsəlman dünyasının bir hissəsiyik. Bizi BMT-də ən çox dəstəkləyən ölkələr də müsəlman ölkələridir. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı həmişə düzgün mövqə sərgiləyir. Bir çox qətnamələr qəbul edilib. Tovuz təxribatı ilə əlaqədar da, həmçinin. Ona görə müsəlman ölkələrinin Ermənistanla hər hansı yaxınlaşmasına biz həmişə çox həssas yanaşırıq. Çünki Ermənistan bizim torpağımızı zəbt edib. Eyni zamanda, müsəlman ölkələri də bil-məlidirlər ki, Ermənistan işğal edilmiş torpaqlarda müsəlman dini abidələrinə qarşı soyqırım törədib. Baxın, bizim məscidlərimiz nə gündədir? Məgər müsəlman ölkələrində bilmirlər ki, ermənilər bizim yarıdağlımsız məscidlərdə heyvan, donuz, inək saxlayırlar. Bu, müsəlman aləminə edilən təhqir deyilmi? Ona görə hər bir müsəlman ölkəsinin rəsmi şəxsi erməni rəsmisininin Azərbaycan xalqının qanına batmış əlini sıxanda bu görüntüləri göz önünə gətirsin. Eyni zamanda, mənə verilən məlumatlara görə, Ermənistanın xarici işlər naziri Misirdə hansısa dini liderlə görüşüb. Yaxşı, o dini liderə deyən olmadı ki, bu adamlar müsəlman məscidlərini təhqir edib, bütün müsəlman dünyasını təhqir edib. Biz dəqiq bilirik, erməni rəsmiləri Avropada

olarkən avropalıların yenə də bunlara münasibətinin müsbət olması üçün onların əsas arqumenti o olur ki, biz müsəlmanların əhatəsində yaşayırıq. Bizim üç qonşumuz müsəlman ölkələridir. Biz burada, bu bölgədə xristianlığı qoruyan xalqıq. Bizim ətrafımızda olan müsəlman ölkələri düşməndir. Bəli, Türkiyəni və Azərbaycanı Ermənistan düşmən sayır. Ancaq İranla əlaqələrində həmişə riyakarcasına dostluq haqqında danışıq. Bəs necə ola bilər? Belə də dostluq olar? Müsəlman məscidlərini dağıdırsan, sökürsən, orada inək, donuz saxlayırsan, təhqir edirsən, müsəlmanların heysiyyətinə toxunursan, sonra isə gəlib deyirsən ki, biz dost olaq? Mən belə dostluğu başa düşmürəm. Mən dəfələrlə müsəlman ölkələrinin rəhbərlərinə həm ikitərəfli formada, həm çoxtərəfli formada, həm də rəsmi çıxışlarımda müraciət etmişəm və demişəm ki, onlar bu məsələni nəzərə alsınlar.

Yenə də deyirəm, Ermənistan sıradan olan ölkə deyil. Ermənistan o ölkədir ki, islamofobiya onların dövlət siyasətidir. Onlar uşaqları müsəlmanlara qarşı nifrət ruhunda yetişdirirlər, bu ideologiyaları uşaqlara aşılayırlar.

Ona görə biz öz prinsipial mövqeyimizdə qalacağıq. Bu məsələni həmişə diqqətdə saxlayacağıq. Bütün müsəlman ölkələrinin rəhbərlərinə bir daha demək istəyirəm, Ermənistan sizin dostunuz deyil. İkincisi, Ermənistanda hansı maraqlar ola bilər? Bu ölkə uğursuz ölkədir. Bunun bir beynəlxalq adı da var - "Fail state". Uğursuz ölkədir. İqtisadiyyat çöküb, bazar məhdud, əhali azalır, hər hansı bir investisiya üçün cəlbedici deyil. Heç bir ölkəyə investisiya qoymur. Neqliyyat dalanıdır bu ölkə. Hansı marağı ola bilər? Hansısa vəziyyətə görə, kimsə acıq vermək üçün əgər belə addımlar atılırsa, bunlar ancaq təəssüf doğurur.

-Ermənistanın Azərbaycana qarşı iyul ayında törətdiyi təxribatla bağlı Türkiyə birmənalı şəkildə haqlı mövqeyimizi müdafiə etdi və həmişə olduğu kimi, bu dəfə də Azərbaycanın yanında olduğunu bildirdi. Bundan

sonra Azərbaycan-Türkiyə birgə hərbi təlimləri keçirildi və bu, Ermənistanda böyük qorxu, bəzi ölkələrdə isə narahatlıq doğurdu. Bununla bağlı nə deyə bilərsiniz?

-İlk növbədə, mənim əziz qardaşım Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bir daha təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Tovuz hadisələrindən sonra onun birmənalı, açıq və kəskin açıqlamaları bizi çox məmnun etdi, Azərbaycan xalqını sevindirdi. Bir daha göstərdi ki, Türkiyə hər zaman Azərbaycanın yanındadır. Bu, növbəti Türkiyə-Azərbaycan birliyinin, qardaşlığının təzahürü idi. Eyni zamanda, digər rəsmi şəxslər - Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədri, Türkiyənin Müdafiə naziri, Xarici İşlər naziri, bizim digər qardaşlarımız Azərbaycana dəfələrlə həmrəylik, dəstək nümayiş etdirmişlər. Bu, bir daha onu göstərir ki, Türkiyə ədalət, haqqın, öz qardaşlarının tərəfindədir. Biz də həmişə Türkiyənin yanındaıq və bütün məsələlərdə, - bunu artıq Türkiyədə də bilir, Azərbaycan da bilir, dünyada da bilir, - Türkiyənin yanında olacağıq, bir yerdə olacağıq. Bizim birliyimiz böyük sərvətimizdir. Türkiyə ilə bizi ortaq tarix, ortaq etnik köklər, din, dil, mədəniyyət birləşdirir. Bu, böyük sərvətdir. Biz bu sərvətin təməli üzərində möhkəm əlaqələr qurmuşuq, bütün sahələrdə - siyasi, iqtisadi, enerji, neqliyyat, mədəniyyət, hərbi sahələrdə. Məhz buna görə son vaxtlar bizim aramızda ticarət dövriyyəsi sürətlə artır. Azərbaycan xarici ölkələr arasında ən çox investisiyanı Türkiyəyə qoyub, Türkiyə də ən çox xarici investisiyanı Azərbaycana qoyub və bu proses davam etdirilir. İnsanlar arasındakı əlaqələr ən yüksək səviyyədədir. Ona görə bu hadisələr bir daha bu realıqları bütün dünyaya göstərdi. Onsuz da həm Türkiyədə, həm də Azərbaycanda biz bunu bildirdik. Hər il bizim əlaqələrimiz möhkəmlənir, hər il bu ikitərəfli formata əlavə mövzular daxil edilir. Bu gün elə bir sahnə yoxdur ki, biz orada birgə işləməyə və bir-birimizə dəstək göstərməyə.

O ki qaldı, təlimlərə, onu da deməliyəm ki, bu təlimlər müntəzəm olaraq keçirilir. Hər il Azərbaycan hərbiçilərinin xarici ölkələrlə birgə keçiriləcək təlimlər planı təsdiq edilir. Bütün bu təlimlər plan əsasında həyata keçirilir. Deməliyəm ki, son illər ərzində Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın və mənim birgə göstərişimizlə təlimlərin sayı ciddi şəkildə artmışdır. Keçən il 10-dan çox birgə təlim keçirilmişdir, həm Türkiyədə, həm Azərbaycanda, o cümlədən "TurAz Qartal" təlimi birinci dəfə keçirilmir. Hər zaman "TurAz Qartal" keçiriləndə Türkiyədən "F16"lar Azərbaycana gəlirdi və bizim təyyarələrlə, pilotlarımızla birlikdə birgə təlimlər keçirirdik. Naxçıvanda təlimlər keçirilmişdir və təlimlərin birində Türkiyənin Müdafiə naziri iştirak etmişdir. Yeni, burada qeyri-adi bir şey yoxdur. Bəli, bu, Tovuz hadisələrinə təsadüf edib. Bu, təsadüfidir, ya təsadüfi deyil Ermənistan özü baş çıxarsın. Amma bu təlimlər bir daha birliyimizi göstərir. Əlbəttə, Ermənistan rəhbəri də yaxşı bilir ki, Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Naxçıvan istiqamətindən İrevana təqribən 70-80 kilometr məsafə var. Bunu onlar bilir və bu, onları qorxuya salır. Hesab edirəm ki, onlar bu qorxudan psixoloji stres keçirirlər. Çünki bizdə olan məlumatlara görə, daha qapı qalmaq yoxdur deyirlər ki, vaxt onları təlim keçirirlər, biz necə olacağıq? Yeni,

öz acizliyini, necə deyirlər, öz gücsüzlüyünü göstərməklə. Prinsip etibarilə, onların siyasətinin əsas qayəsi özlərini alçaltdırmaq, özlərindən məzlum, yazıq xalq imici düzəltməkdir, ağlaşmaqdır və ondan-bundan nə isə imtiyaz, ianə, qrant, kömək qoparmaqdır. Artıq bu, insanların psixologiyasına da müdaxilə edilib. Bu da onu göstərir ki, bu ölkə müstəqil deyil, ləyaqətli siyasət apara bilmir, asılı vəziyyətdədir. Ona buna nökrlik etmək heç kimə, necə deyirlər, yaraşır gətirmir. Müstəqillik Ermənistanda formal xarakter daşıyır. Sən necə müstəqil ölkəsən ki, öz qərarını qəbul edə bilmirsən. Necə müstəqil ölkəsən ki, səni idarə edən Sorosdur. Paşinyan Soros rejiminin məsuludur. Bu gün Ermənistanda söz sahibi Sorosdur. Baxın, Paşinyanın hakimiyyət komandasının tərcümeyihəsinə. Hamısı ya Sorosdan, ya "Transparency"den, ya da ki, o biri insan hüquqları təşkilatlarındandır. Onlar bu gün Ermənistanda baş vermiş despotik hərəkatlərə göz yumurlar. Ermənistanda bir jurnalist aclıq edib həbsxanada ölüb, heç bir təşkilat məsələ qaldırmayıb. İndi Ermənistanda iki prezident məsuliyyəte cəlb edilib, cinayət işi açılıb, iki keçmiş prezident, sırf onların siyasi fəaliyyətlərinə görə, bunu hər kəs bilir, buna göz yumulur. Əsas müxalifət partiyasının liderinin deputat toxunmazlığı götürülüb, buna heç bir reaksiya vermirlər. Avropa Şurası niyə susur? Ermənistan üzrə məruzəçilər niyə susurlar? "Freedom House", "Human Rights Watch", "Amnesty International" niyə susur? Sorosa görə. Soros Ermənistanın başçısıdır. Soros həmin bu dırnaqarası hüquq müdafiəsi təşkilatlarının sponsorudur. Onların sponsoru birdir.

Beləliklə, bu təlimlərə qayıdarkən bir daha demək istəyirəm ki, təlimlər keçirilir və nə qədər lazımdır keçiriləcək. Bu təlimlər bizə lazımdır, Türkiyəyə lazımdır, regional sabitliyə lazımdır. Çünki Ermənistan regional sabitlik üçün təhdiddir. Ermənistan Türkiyəyə qarşı ərazi iddiası irəli sürüb. Onların konstitusiyasında bu, öz əksini tapıb, təsbit ediləndir. Ermənistan indi Sevr müqaviləsini canlandırmaq istəyir. Halbuki ağılı başında olan hər bir tarixçi, siyasətçi qətiyyətlə buna imkan verməz. Çünki onların sonu olacaq. İndi sən burada səfalet içində, özü də özünə aid olmayan yerlərdə dövlət qurmuş balaca bir ölkə Türkiyə boyda ölkəyə qarşı necə iddia qaldıra bilərsən, necə ittiham edə bilərsən. Sən heç olmasa öz potensialına və Türkiyənin potensialına bax. Amma onların Azərbaycana və Türkiyəyə, bizim xalqımıza olan nifrəti, o irrasional düşüncəni, necə deyirlər, təhlükəli məcraya istiqamətləndirir.

Beləliklə, bizim Türkiyə ilə sıx əlaqələrimiz bundan sonra da inkişaf edəcək - ulu öndər Heydər Əliyev demişkən, "Bir millət, iki dövlət" prinsipi əsasında. Bütün məsələlərdə bir yerdəyik, hər bir məsələdə bir-birimizin yanındaıq.

-Cənab Prezident, Siz "Qarabağ" yatağının dayaq blokunun dənizə yola salınması mərasimində qeyd etmişdiniz ki, "necə ki, bu gün biz vaxtilə tərk edilmiş "Qarabağ" yatağına qayıdıraq, eyni qayda biz doğma Qarabağ torpağına da qayıdacağıq". Əminik ki, o gün uzaqda deyil.

-Bəli, biz mütləq öz torpaqlarımıza qayıdacağıq. Dağlıq Qarabağ əzəli Azərbaycan torpağıdır, tarixi Azərbaycan torpağıdır. 1990-cı illərin əvvəllərində, o vaxt Azərbaycanda hakimiyyətdə olmuş insanların xəyanəti, satqınlığı nəticəsində biz Dağlıq Qarabağı müvəqqəti olaraq itirdik. Mən bugünkü müsahibədə müstəqilliyə qədər bezi məqamları dilə gətirdim ki, Azərbaycan ictimaiyyəti bu hadisələri unutmasın, gənc nəsil də bunu bilsin. Dağlıq Qarabağ bizim qədim, tarixi torpağıdır və biz mütləq o torpaqlara qayıdacağıq. Dağıdılmış bütün tarixi abidələri, evləri bərpa edəcəyik. Küçələrə Azərbaycan adlarını verəcəyik, adları dəyişdirilmiş kəndlərə öz əsl adlarını qaytaracağıq. Biz mütləq bunu edəcəyik. Çünki haqq-ədələt bizim tərəfimizdədir. Bizim başqa ölkələrin torpağında gözümüz yoxdur, öz torpağımızı da heç kimə verən deyilik. Bu gün mövcud olan Ermənistan tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaradılibdir. Bu haqda kifayət qədər tarixi sənədlər var. İkinci erməni dövlətinin yaradılmasına biz heç vaxt imkan verməyəcəyik. Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır! Sağ olun.

BMT Baş Assambleyasının 75-ci Sessiyası çərçivəsində BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş Yüksək Səviyyəli İclas keçirilib

Sentyabrın 21-də BMT Baş Assambleyasının 75-ci Sessiyası çərçivəsində BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş Yüksək Səviyyəli İclas keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Qoşulmama Hərəkatının sədri İlham Əliyev iclasda videoformatda çıxış edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, İclasda ümumilikdə 182 ölkənin dövlət və hökumət başçısı videoformatda çıxış edəcək. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı sayca altıncı idi. Dünya üzrə 182 ölkə arasında Azərbaycanın dövlət başçısının sayca altıncı çıxışı etməsi şübhəsiz ki, Prezident İlham Əliyevə həm Azərbaycanın dövlət başçısı, həm də Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi beynəlxalq səviyyədə göstərilən hörmət və etimadın təzahürüdür. Qeyd edək ki, dövlətimizin başçısı çıxışını iki hissədə - Qoşulmama Hərəkatının sədri və Azərbaycan Prezidenti kimi etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı
Cənab Sədr. Cənab Baş katib.

Azərbaycan Respublikası 120 ölkənin yekdil qərarı ilə 2016-cı ildə Qoşulmama Hərəkatının sədri seçilmişdir. 2019-cu ilin oktyabrında Qoşulmama Hərəkatının dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində Bakıda keçirilmiş 18-ci Zirvə toplantısında Azərbaycan sədrliyi öz üzərinə götürmüşdür.

Bu çıxışımı Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin adından etməyə şərəf duyuram.

Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlər BMT Nizamnaməsinin imzalanmasının 75-ci ildönümünə həsr edilmiş bu Yüksək Səviyyəli İclasın keçirilməsini yüksək qiymətləndirirlər.

BMT, onun nizamnaməsi və beynəlxalq hüquq dünyada sülhün və təhlükəsizliyin qorunub saxlanılmasında və beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsində mühüm və əvəzolunmaz alətlərdir. Məhdudiyyətlərinə baxmayaraq, BMT hazırda bütün ölkələrin qarşılaşdığı global məsələ və çağırışların müzakirəsi üçün çoxtərəfli mərkəzi forum olmaqda davam edir.

Qoşulmama Hərəkatı təsdiq edir ki, narahatlıq doğuran yeni sahələr və çağırışlar meydana gəlib. Burada BMT Nizamnaməsinin prinsip və məqsədlərinin, beynəlxalq hüququn prinsiplərinin bərqərar olunması və qorunması üçün beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən müvafiq öhdəlik yenidən nümayiş etdirilməlidir.

İnsan hüquqlarının pozulması, maliyyə böhranları və ekologiyanın pisləşməsi ilə müşahidə olunan silahlı münaqişələr, təcavüzkar ekspansionist siyasətlər, terrorçuluq, separatizm, beynəlxalq mütəşəkkil cinayətkarlıq və ekstremizm dünyada milyonlarla insana mənfi təsir etməkdə davam edir.

Bu gün dünyanın hər zaman olduğundan daha çox beynəlxalq hüquqa hörmət və bunu təmin etmək iqtidarında olan səmərəli global təsisatlara ehtiyacı var. Bu baxımdan Qoşulmama Hərəkatının rolu mühüm əhəmiyyətə malikdir. Özünün tarixi boyunca Qoşulmama Hərəkatı beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsində fundamental rol oynamış və davamlı olaraq beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə ciddi riayət edilməsinə çağırışdır. Qoşulmama Hərəkatı BMT-nin rolunun gücləndirilməsinə çox böyük əhəmiyyət verir və onun potensialından tam istifadə olunması üçün səylərin göstərilməsini vacib hesab edir.

Yaranmasının 75-ci ildönümündə biz BMT-nin gücləndirilməsi və müasirləşdirilməsi, Baş Assambleyanın canlandırılması, beynəlxalq sülh və təhlükəsizlik sahəsində təşkilatın demokratik, məsuliyyətli, universal və təmsilçiliyi təmin edən orqanı kimi nüfuzunun möhkəmləndirilməsi, habelə müasir geosiyasi realitələrə cavab verən daha demokratik, məhsuldar, səmərəli, şəffaf və təmsilçiliyi təmin edən orqana çevrilməsi üçün BMT Təhlükəsizlik Şurasında islahatların aparılmasına çağırırıq.

BMT universal üzvlüyü təmin edən yeganə global təsisatdır və beləliklə də dayanıqlı inkişafa nail olunması məqsədilə global iqtisadi idarəçiliyi əhatə etmək iqtidarındadır. Bu səbəbdən BMT-nin global iqtisadi idarəçilikdə rolunu gücləndirilməlidir. Global iqtisadi idarəçilikdə müvafiq rolunu oynamaq üçün təşkilat çərçivəsində

Azərbaycan Prezidenti, Qoşulmama Hərəkatının sədri İlham Əliyev iclasda videoformatda çıxış edib

dəki proseslərə, multilateralizmə və onun təməl dəyərlərinə sadiqlik baxımından bütün üzvlərin siyasi iradəsi olduqca əhəmiyyətlidir.

Bu gün davam edən COVID-19 pandemiyası multilateralizmin əhəmiyyətini bir daha nümayiş etdirir.

Qoşulmama Hərəkatı artmaqda olan, BMT Nizamnaməsinin və beynəlxalq hüquq sarsıdan, birtərəfli və birtərəfli tədbirlərdən istifadə halları ilə bağlı ciddi narahatlığını vurğulayır, ədalətli, bərabərhüquqlu dünya nizamının və global demokratik idarəçiliyin yaradılması üçün BMT-nin Nizamnaməsinə və beynəlxalq hüquqa ciddi riayət olunması vasitəsilə multilateralizmin və BMT çərçivəsində çoxtərəfli qərar qəbul olunması prosesinin təşviqi, qorunması, canlandırılması, islahatların aparılması və gücləndirilməsinə sadiqliyini bir daha qeyd edir.

Bu il Qoşulmama Hərəkatı üçün də əlamətdardır, çünki biz Hərəkatın təməl prinsiplərini özündə əks etdirən Bandunq Bəyannaməsinin qəbul edilməsinin 65 illiyini qeyd edirik.

Qəbul edildiyi gündən Bandunq Prinsipləri onlara sadiqliyini bəyan edən dövlətləri Soyuq müharibə dövründə istiqamətləndirmişdir. Soyuq müharibədən sonra qarşı-qarşıya dayanan iki blokun mövcud olmaması Bandunq Prinsiplərinin əhəmiyyətini və qüvvəsini heç də azaltmayıb. Əksinə, sülh və inkişafa dair mürəkkəb çağırışların fonunda onlar bu gün hər zaman olduğundan daha əhəmiyyətlidir.

Hər iki ildönümü bizə BMT Nizamnaməsinin və Bandunq Bəyannaməsinin əks olunmuş əsas hədəflərə nail olmaq istiqamətində əldə etdiyimiz tərəqqini nəzərdən keçirməyə və bizə - BMT-yə üzv olan dövlətlərə meydana çıxmaqda davam edən çoxşaxəli çağırışlara ümumi baxışla və gücümüzü səfərbər etməklə necə cavab verəcəyimiz üzərində düşünməyə imkan yaradacaq. Təşəkkür edirəm.

X X X

İndi isə mən Azərbaycan adından çıxış edirəm.

Cənab sədr, cənab Baş katib.

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra 1992-ci il martın 2-də Birləşmiş Millətlər Təşkilatına üzv olmuşdur. Müstəqillik ən yüksək dəyərdir və Azərbaycan xalqının hər zaman azad və müstəqil dövlətdə yaşamaq ümidinin və istəyinin təzahürüdür. Təqribən 30 illik müstəqilliyi dövründə Azərbaycan müxtəlif sahələrdə çox böyük tərəqqiyə nail olmuşdur.

Bütün üzv dövlətlər BMT Nizamnaməsinə qoşulmaqla hər hansı bir ölkənin siyasi müstəqilliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşı güclü hədələməkdən və gücün tətbiqindən çəkinmək öhdəliyini götürmüşlər. Lakin Ermənistan öz öhdəliklərini kobud şəkildə pozmuş və Azərbaycanı qarşı hərbi güc tətbiq etmişdir. Ermənistan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsini və ətraf yeddi rayonunu işğal etmişdir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildə qəbul edilmiş dörd qətnaməsi Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal edilmiş Azərbaycan torpaqlarından tam, dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edir. Təəssüflər olsun ki, Ermənistan hələ də bu qətnamələrə məhəl qoymamaqda davam edir.

Ermənistan işğal olunmuş ərazilərdə azərbaycanlı əhaliyə qarşı etnik təmizləmə həyata keçirmişdir. Bir milyondan çox azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşmüşdür. Ermənistan Xocalı soyqırımını törətmişdir. Ondən çox ölkə Xocalı soyqırımını tanımışdır. Ermənistan işğal olunmuş ərazilərdə beynəlxalq hüquq normalarını kobud şəkildə pozaraq qanunsuz məskunlaşdırma siyasəti həyata keçirir. Ermənistan işğal olunmuş ərazilərdə Azərbaycan xalqına məxsus tarixi və dini abidələri məhv edib.

Ermənistan qoşunların təmas xətti və Ermənistan-Azərbaycan sərhədi boyunca mülki əhalini qəsdən hədəf alır və tərxiatlar törədir. Ermənistan sonuncu tərxiat aktını iyul ayında Ermənistan-Azərbaycan sərhədində törətdi. Azərbaycanın Tovuz rayonunun artilleriya atəşinə məruz qalması nəticəsində hərbiçilərimiz və bir mülki şəxsimiz öldürüldü, mülki infrastrukturada ciddi zərər vuruldu. Ermənistanın diversiya dəstəsi təmas xəttini keçməyə cəhd etmişdir. 2020-ci il avqustun 23-də həmin dəstənin başçısı Azərbaycan hərbiçiləri tərəfindən yaxalanmışdır. O, dəstə tərəfindən azərbaycanlı hərbiçilər və mülki vətəndaşlara qarşı terror aktlarının törədilməsinin planlaşdırıldığını etiraf etmişdir.

Ermənistanın baş naziri ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin vasitəçiliyi ilə aparılan danışıqların format və mahiyyətini məqsədyönlü şəkildə pozur. Onun "Qarabağ Ermənistanıdır" bəyanatı danışıqlar prosesinə ciddi zərər verir. O, danışıqlar prosesində əsassız şərtlər irəli sürür. Onun Azərbaycana qarşı irəli sürülmüş qəbul ediləməz "yeddi şərti" tərəfimizdən rədd edilmişdir. Sülhə nail olunması üçün bizim yeganə şərtimiz var. Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycanın işğal edilmiş bütün ərazilərindən çıxarılmalıdır. Bütün dünya Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tərkib hissəsi olaraq tanıyır.

Ermənistanın baş naziri Azərbaycana qarşı hərbi əməliyyatlarda iştirak etməyə məcbur ediləcək on minlərlə mülki vətəndaşdan ibarət silahlandırılmış mülki könüllülər dəstələrinin yaradılmasını elan etmişdir. Bu, Ermənistan rəhbərliyinin yeni təcavüzkar niyyətini açıq şəkildə nümayiş etdirir. Ermənistanın müdafiə naziri Azərbaycanı "yeni ərazilər uğrunda yeni müharibə" bəyanatları ilə hədələyir.

Nasizmin şöhrətləndirilməsi Ermənistanın dövlət siyasətidir. Mənfur nasist general Qaregin Njde milli qəhrəmana çevrilib. Ermənistanın rəsmi ideologiyasında "Azərbaycanofobiya" siyasəti hökm sürür. Gənc nəslə Azərbaycan xalqına nifrət aşılanır. Ermənistan bu yaxınlarda təcavüzkar və hücum xarakterli hərbi doktrina və milli təhlükəsizlik strategiyası qəbul edib. Milli təhlükəsizlik strategiyasında irqçi, şovinist və "Azərbaycanofob" fikirlər əks olunub.

Təcavüzkar ritorika və tərxiatlar Ermənistanın Azərbaycana qarşı yeni təcavüzə hazırladığını nümayiş etdirir. Biz BMT-ni və beynəlxalq ictimaiyyəti Ermənistanın növbəti hərbi təcavüzdən çəkindirilməsinə dəvət edirik.

Tərxiatların baş verməsinə və gərginliyin artırılmasına görə məsuliyyət Ermənistanın

hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür.

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri əsasında həll edilməlidir.

Azərbaycan BMT ilə səmərəli əməkdaşlıq qurmuşdur. Ölkəmiz 155 dövlətin dəstəyi ilə 2012-2013-cü illərdə Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü seçilmişdir. Bundan əlavə, hazırda Azərbaycan 120 dövlətin yekdil dəstəyi ilə Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edir.

Qoşulmama Hərəkatının COVID-19-a qarşı onlayn formatda Zirvə görüşü təşəbbüsümüz əsasında 2020-ci ilin may ayında keçirildi. Zirvə görüşündə mən Qoşulmama Hərəkatı adından BMT Baş Assambleyasının COVID-19-a qarşı mübarizə üzrə dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində Xüsusi sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış etdim. Bu təşəbbüsü 130-dan çox ölkə dəstəklədi.

BMT Baş Assambleyasının 31-ci xüsusi sessiyası cari il iyulun 10-da çağırılmışdır. Hesab edirəm ki, xüsusi sessiya zamanı dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində ümumi müzakirələr pandemiyanın təsir etdiyi bütün sahələrin kompleks şəkildə müzakirə olunmasında çərçivə rolunu oynayacaqdır. Həmçinin onun yaratdığı fəsadların aradan qaldırılması səylərinə böyük töhfə verəcəkdir.

Həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində Azərbaycanda COVID-19 ilə bağlı vəziyyət nəzarət altındadır. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı pandemiya ilə mübarizədə Azərbaycanı nümunəvi ölkə adlandırmışdır. Biz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon dollar həcmində könüllü maliyyə töhfələri etmişik. COVID pandemiyası ərzində Azərbaycan 30-dan çox ölkəyə humanitar və maliyyə yardımı göstərmişdir.

Azərbaycan mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqində vacib rol oynayır. Azərbaycan dünyanın tanınmış multikulturalizm mərkəzlərindəndir. 2008-ci ildə Azərbaycan tərəfindən başlanılmış "Bakı Prosesi" mədəniyyətlərarası dialoqun möhkəmləndirilməsi məqsədini daşıyır. "Bakı Prosesi" İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına və Avropa Şurasına üzv dövlətləri bir araya gətirib. İki ildən bir Azərbaycanda keçirilən Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu BMT Baş Assambleyasının qətnamələri ilə mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqi üçün əsas global platforma kimi tanınmışdır.

2016-cı ildə BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Global Forumu Azərbaycanda keçirilmişdir. Bundan əlavə, Azərbaycan 2015-ci ildə ilk Avropa Oyunlarını və 2017-ci ildə IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarını təşkil etmişdir. Həmin idman yarışları da mədəniyyətlərarası dialoqa mühüm töhfə olmuşdur.

Azərbaycan sabit, müasir və demokratik ölkədir. Demokratiyanın inkişafı və insan hüquqlarının qorunması hökumətimizin başlıca prioritetləri sırasındadır. Bütün fundamental hüquqlar, o cümlədən ifadə azadlığı, media azadlığı, toplaşma azadlığı, dini etiqad azadlığı və vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı tam şəkildə təmin edilir. Bir neçə ay öncə biz geniş siyasi dialoq təşəbbüsünü başlatmışıq. Bütün əsas siyasi partiyalar həmin təşəbbüsü dəstəkləyib. Uğurla başlayan bu siyasi dialoq bizim siyasi sistemimizi gücləndirəcək və Azərbaycanın dayanıqlı inkişafının təmin olunması işinə xidmət edəcəkdir.

Azərbaycanın iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf etmiş və son 17 ildə ümumi daxili məhsul üç dəfə artmışdır. Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin icrasında böyük tərəqqi əldə etmiş Azərbaycan qısa vaxt ərzində BMT-yə iki dəfə könüllü milli hesabat təqdim edən azsaylı ölkələrdən biridir. "2020-ci il üzrə Dayanıqlı İnkişaf Hesabatı"nda yer almış "Dayanıqlı İnkişaf Hədəfləri İndeksi"ne görə Azərbaycan 166 ölkə arasında 54-cü yerdədir.

Əminəm ki, hazırkı müzakirələrimiz zamanı biz multikulturalizmin və beynəlxalq əməkdaşlığın simvolu olan BMT-yə açıq və güclü dəstək verəcəyik. Azərbaycan BMT-nin daha da güclənməsi, onun beynəlxalq münasibətlərdə əhəmiyyətinin və nüfuzunun yüksəlməsi üçün digər dövlətlərlə birgə işləməyə hazırdır. Sağ olun.

“Prezidentin verdiyi müsahibə tarixi müsahibə hesab edilə bilər”

“Prezident İlham Əliyevin milli mətbuatımıza verdiyi müsahibə bir neçə səciyyəvi xüsusiyyəti ilə tarixi müsahibə hesab edilə bilər”. Bunu SİA-ya “Yeni Azərbaycan” qəzetinin baş redaktoru, millət vəkili Hikmət Babaoğlu deyib.

Deputatın sözlərinə görə, bunlardan biri ölkə başçımızın bütün sahələr üzrə ensiklopedik bilgilərə malik olması və aldığı siyasi qərarlarda, məhz onlara istinad etməsi reallığıdır ki, ona görə də bunlar milli maraqlarımızın realizə olunmasında ən doğru qərarlar olur: “İkincisi, milli iqtisadiyyatımızın hələ də əsasını təşkil edən neft sənayesi tariximiz və onun istismarı məsələlərinin dövrü xarakteristikası ilə bağlıdır ki, bu da neft faktorundan səmərəli istifadənin təşkili üçün olduqca əhəmiyyətlidir. Ancaq unutmaq olmaz ki, Prezident İlham Əliyev bu müsahibəsində tək neft sənayesi tarixi, dünya bazarında və iqtisadiyyatında neftin yeri və rolu, milli iqtisadiyyatın neft faktoruna əlaqəsi, neftin siyasi faktora çevrilməsi məsələləri ilə bağlı deyil, həm də əsl neft mühəndisi, Xəzər ekvatoriyasının geoloji strukturu və xəritəsini dərinlən bilən bir mütəxəssis kimi danışdı. Üçüncü ən mühüm və tarixi hesab ediləcək məsələlərdən biri o idi ki, Prezident İlham Əliyev bu vaxta qədər həyata keçirdiyi siyasətdə daim dürüst olmaqla, xalqın maraqlarını qorumaqla Öz xalqı qarşısında hesabat verməyə həmişə hazır olan siyasi lider olduğunu bir daha göstərdi.

Xüsusən, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ problemi kimi mürəkkəb, manipulyasiyaya açıq bir məsələdə nə qədər doğru siyasət apardığını və xalqın maraqlarına necə xidmət etdiyini ortaya qoydu: “Mən danışqların hazırkı vəziyyətini mənfi qiymətləndirirəm. Hesab edirəm ki, Azərbaycan xalqı mənimlə tam razıdır. Bilirsiniz, mən hər zaman, bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına həqiqəti demişəm və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün siyasətdir. Xalq bilməlidir nələr baş verir, hansı yerdəyik, nədir bizim siyasətimiz”. Bu gün İlham Əliyevi təkə Prezident deyil, həm də milli lider edən ən başlıca səbəb Onun bu cümlələrində olan dürüstlükdür. Elə Azərbaycanda xalq-hakimiyyət birliliyini təmin edən sosial düstur da “mən hər zaman, bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına həqiqəti demişəm və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün siyasətdir” ifadələrində əksini tapıb. Digər məsələlərə gəldikdə isə qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan dünyada yüksək nüfuzlu malikdir və müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində etibarlı tərəfdaş kimi tanınır.

Bunu təmin edən strateji faktor milli maraqlara əsaslanan çoxvektorlu və müstəqil siyasətin həyata keçirilməsidir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə reallaşdırılan pragmatik xarici siyasət, o cümlədən müstəqil enerji strategiyası ölkəmizin dünya siyasətində mövqeyinin güclənməsini, regional və global təhlükəsizliyə mühüm töhfələr verməsini təmin edib, eyni zamanda, respublikamızın çoxşaxəli əlaqələrinin genişlənməsini şərtləndirib. Ümumiyyətlə, yaşadığımız mürrəkəb geostrateji regionda milli maraqlara söykənən müstəqil siyasət həyata keçirmək heç də asan məsələ deyil. Çünki müstəqil siyasət həyata keçirmək və dövlətçilik maraqlarını daim

öndə tutmaq, ilk növbədə, güclü iqtisadiyyatla əlaqəli olur. Azərbaycan isə iqtisadi müstəqilliyini təmin edə bilib və ölkəmizin liderliyi, təşəbbüsü ilə reallaşdırılan neft-qaz layihələri bu prosesdə vacib rol malikdir. Təbii ki, Azərbaycanın beynəlxalq mövqeyinin möhkəmlənməsi, iqtisadi və hərbi qüdrətinin artması ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin olunması baxımından da mühüm əhəmiyyətə malik olan strateji əhəmiyyətli faktordur.

Hər şeydən əvvəl, öz gücünə və nüfuzuna arxalanan Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində həlli məsələsində prinsipal mövqə nümayiş etdirir, qətiyyətli mövqeyindən bir addım da geri çəkilmir və çəkilməyəcək. Amma bununla yanaşı, Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, ölkəmiz imitasiya naminə danışqlarda iştirak etməyəcək və Ermənistanın özünə görə hiyləgər siyasətinə qoşulmaq niyyətində deyil. Sırr deyil ki, Ermənistanın rəhbərliyi müxtəlif manipulyasiyalar, cəfəng bəyanatlarla danışqlar prosesini pozub. Və bu gün də hərbi-siyasi xarakterli təxribatlarını davam etdirir. Aciz və çıxılmaz vəziyyətdə olan Paşinyan hakimiyyəti gah danışqların formatının dəyişdirilməsi ilə əlaqədar absurd iddialar səsləndirir, gah işğal edilmiş ərazilərimizdə qanunsuz məskunlaşdırma start verir, beləliklə də, dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında beynəlxalq hüquq normalarını pozmağa davam edir. Heç şübhəsiz, Ermənistanın bu təxribatlarının bir neçə səbəbi var. Birincisi, sülh danışıqlarını pozmaq, beləliklə də, Azərbaycanı qondarma iddialarla ittiham etmək, nəticə etibarilə, status-kvonu dəyişməz

saxlamağa nail olmaq. Digər tərəfdən, hərbi müstəvidə Azərbaycan Ordusunun qüdrəti qarşısında iflas və uğursuzluğa düşmüş Paşinyan hakimiyyəti revanş əldə etmək niyyəti güdür.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Televiziyasına, İctimai Televiziyaya və Real Televiziyasına müsahibəsində bu məqamlara toxunan Prezident İlham Əliyev “Bir daha demək istəyirəm və onlara xəbərdarlıq etmək istəyirəm ki, əgər öz çirkin planlarından əl çəkməsələr, onlar üçün nəticələr çox ağır olacaq. Onlar yeni müharibəyə hazırlaşsınlar. Onların təmas xəttinə yaxın qüvvələrinin cəmləşməsi baş verir. Biz hər şeyi görürük, hər şeyi izləyirik. Onların bütün hərəkətlərini izləyirik. Əlbəttə ki, özümüzü müdafiə edəcəyik. Necə ki, Tovuzda özümüzü müdafiə etdik, bütün başqa istiqamətlərdə özümüzü müdafiə edəcəyik. Onlar üçün Tovuz hadisələri növbəti dərs oldu. Əgər yeni dərs almaq istəyirlərsə, biz buna hazırıq”, -deyə bildirdi. Təbii ki, Azərbaycan heç vaxt danışıqlar formatının dəyişməsinə razı olmayacaq və cəfəng, əsassız, qondarma iddialardan ibarət olan şərtləri qəbul etməyəcək. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın bir şərti var, onlar bizim torpaqlarımızdan qeyd-şərtsiz və tam çıxmalıdırlar. Əlbəttə, Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh danışıqları vasitəsilə həllinin tərəfdarı olsa da, işğalçı ölkənin status-kvonu saxlamaq üçün təxribat xarakterli hərəkətlərinə dözmək niyyətində deyil. Ölkəmiz hərbi vasitələrə də öz ərazi bütövlüyünü təmin etmək hüququna və qüdrətinə malikdir. Başqa sözlə, dövlət başçısının bildirdiyi kimi, əgər Ermənistan beynəlxalq hüququ yerə vursaydı, Azərbaycan niyə beynəlxalq hüququ gözləməlidir?! Beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən ATƏT-in Minsk qrupu tərəfindən təvəzükərm Ermənistan qarşı yetərli təsir və təzyiç göstərilməyəcəksə, bu işğalçı Ermənistan ölkəmizin 20 faiz ərazisini işğal altında saxlamağa davam edəcəksə, o zaman Azərbaycan BMT-nin Nizamnaməsinin 51-ci maddəsində də əksini tapmış hüquq çərçivəsində öz ərazi bütövlüyünü təmin edəcək”.

Eldar İbrahimov: “Sənayeləşmə siyasəti Prezident İlham Əliyevin iqtisadi siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir”

“Dünyada, eləcə də, ölkəmizdə yaşayan pandemiyaya, koronavirus bəlasına baxmayaraq, müstəqil dövlətimiz yenə də öz inkişaf yolu ilə addımlamaqda davam etməkdədir. Pandemiyanın ölkə iqtisadiyyatına vurduğu müəyyən zərbələrə, onun yaratdığı bəzi çətinliklərə rəğmən, ölkəmiz, dövlətimiz yenə-növbəti dəfə iradə, qətiyyət ortaya qoymaqla, nümayiş etdirməkdə, inkişaf və tərəqqi xətti ilə irəliləməyə doğru addımlamaqdadır. Bunu elə hər gün, hər həftə, hər ay yaşanan, baş verən, gerçəkləşdirilən açılışlardan da görmək mümkündür”. SİA-nın verdiyi məlumata görə, bu fikirləri Milli Məclisin İntizam Komissiyasının sədri, YAP İdarə Heyətinin üzvü Eldar İbrahimov deyib.

Eldar İbrahimov bildirib ki, yeni sənaye müəssisələrinin, fabriklərin, zavodların, aqro, sənaye parklarının, digər önəmli və vacib obyektlərin açılması, həyata vəsiqə alması ölkəmizin əzminin, iradəsinin, iqtisadi inkişafının, gücünün göstəricisidir. Bütün bunlar yeni iş yerlərinin açılması, əlavə gəlir, qazanc mənbələri deməkdir. Ən əsası insanlarımızın, ölkə vətəndaşlarının sosial-iqtisadi vəziyyətlərinin, güzəranlarının, sosial-rihah hallarının yaxşılaşdırılması istiqamətində atılan addımlardır, Azərbaycan dövlətinin hər bir situasiyada öz vətəndaşlarının yanında olmasıdır. Millət vəkili sənayeləşmə siyasəti bütövlükdə Prezident İlham Əliyevin layiqli davamçısı ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevdir. Məhz dövlət başçısının müdrik, son dərəcədə uzaqqörən siyasəti, yenilməz iradəsi, qətiyyəti sayəsində bu inkişafa nail olunub.

E.İbrahimov qeyd edib ki, bugünlərdə inkişafımıza, tərəqqimizə töhfə verəcək daha bir mühüm addım atılıb: “Ölkənin ikinci sənaye mərkəzi olan Sumqayıtda cənab Prezidentin iştirakı ilə “Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin nəzdində Peşə Təhsil Mərkəzinin açılışı oldu. Bu Mərkəz nəinki Sumqayıtın, bütövlükdə ölkəmizin inkişafına, tərəqqisinə töhfə verəcək bir təhsil ocağıdır. Qeyd etmək lazımdır ki, sənayeləşmə siyasəti bütövlükdə Prezident İlham Əliyevin iqtisadi siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir. Əsas məqsəd tələbatın ödənilməsində yerli məhsulların payının artırılması, ixrac potensialının yüksəldilməsi, ümumilikdə neft-qaz amilindən asılılığın daha da azaldılmasıdır. Bu strategiyanın uğurlarını Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının təmsalında real rəqəmləri əks etdirən statistikada görmək olar. Belə ki, 2019-cu ilin birinci yarım ilində burada 258 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmişdisə, 2020-ci ilin müvafiq dövründə 2 dəfə çox - 534 milyon manatlıq məhsul buraxılıb. İxrac isə 2019-cu ilin ilk 6 ayındakı rəqəmlə (121 milyon manat) müqayisədə 1,5 dəfə artaraq 2020-ci ilin birinci yarısında 182 milyon manat təşkil edib. Həmçinin, xatırlatmaq yerinə düşər ki, hazırda Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında məhsul istehsalı və ixrac istiqamətində müsbət dinamika mövcuddur”.

YAP Gənclər Birliyi erməni təxribatı ilə bağlı bəyanat yayıb

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Gənclər Birliyi erməni təxribatı ilə bağlı bəyanat yayıb. SİA-nın məlumatına görə, bəyanatda qeyd olunur ki, son zamanlar işğalçı Ermənistanın siyasi, hərbi, informasiya və digər sahələrdə Azərbaycana qarşı yönəldilmiş təxribatları daha intensiv xarakter alıb. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın danışıqlar prosesini tamamilə pozan bəyanatları bu ölkənin Azərbaycanla cəbhə xəttində və sərhəd bölgələrində mülki Azərbaycan vətəndaşlarının və yaşayış məntəqələrinin hədəfə alınması ilə törədilən hərbi təxribatlarla müşayiət olunmaqdadır.

Bu ilin iyul ayında Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın Tovuz rayonu istiqamətindəki hücumunun qarşısı Azərbaycan Ordusu tərəfindən qətiyyətlə alınmış, düşməne sarsıdıcı zərbə vurulmuşdur. Azərbaycan Ordusu düşmənin növbəti təxribatlarının, eləcə də kəşfiyyat-diversiya qrupunun məkrli əməliyyatının da qarşısını almış, Ermənistanın sərhəd bölgələrində məqsədlə təxribatlar törətmək planlarını ifşa etmişdir.

Bununla belə, öz çirkin əməllərindən əl çəkməyən Ermənistan dövləti 30 ilə yaxındır ki, işğal altında saxladığı Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və yeddi ətraf rayonunun ərazilərindən qanunsuz hərbi birləşmələrin və terrorçu təşkilatların sığınacaq və təlim məkanı kimi istifadə etməkdədir. Bu məqsədlə Suriyadan, Livandan müddullər, ASALA və digər terror təşkilatlarının üzvlərinin işğal olunmuş ərazilərdə kütləvi yerləşdirilməsi həyata keçirilir. Beyrutda baş vermiş məlum partlayışdan sonra Dağlıq Qarabağda erməni ailələrinin məskunlaşdırılması istiqamətində yeni kampaniyaya başlayan Ermənistan Livan ermənilərini də öz işğalçı siyasətinin ələtinə çevirməkdədir. Ermənistanın bu fitnəkar əməli BMT və digər beynəlxalq təşkilatlar səviyyəsində qəbul edilmiş sənədlərə tamamilə ziddir.

Azərbaycan Ermənistanın bütün təxribatlarına xalqımızın birliyi, iradəsi, dövlətimizin və ordumuzun gücü ilə layiqli cavab verir. İyul döyüşlərindən sonra Azərbaycan cəmiyyətinin dövlətə və orduya dəstək nümayişi, on minlərlə gəncin könüllü olaraq orduya yazılması düşməni təşvişə salmışdır. Heç bir təxribat Azərbaycan dövlətini ərazi bütövlüyünün bərpa olunması istiqamətində ardıcıl, qətiyyətli və ədalətli mübarizəyə söykəmişdir. Yeni Azərbaycan Partiyasının gəncləri olaraq, işğalçı Ermənistanın istənilən təxribatının qarşısını almağa, düşməne sarsıdıcı zərbə endirməyə qadir olan qəhrəman Azərbaycan Ordusunun sıralarında Vətənimizin ərazi bütövlüyünü naminə Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin hər bir əmrini fədakarcasına yerinə yetirməyə hazır olduğumuzu bir daha bəyan edirik. Qoy yağlı düşməni unutmasın ki, sıralarımızdakı yüzlərlə, minlərlə Mübariz İbrahimovlar, Polad Həşimovlar Ali Baş Komandanın bir əmrinə layiq olaraq işğalçıları darmadağın etməyə tam hazırdır.

Daşkəsənin iki böyük metallurjiya müəssisəsi yeni inkişaf dövrünə başlayır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın köməkliyi ilə müxtəlif sahələrdə iquimiyyətlə kompleks layihələr həyata keçirilməkdədir

Olkəmizdə bol xammal bazasının, təbii resursların, metal tələbatlı sənaye və tikinti sahələrinin, təcrübəli kadr potensialının və əmək ehtiyatlarının olması ağır sənayenin, o cümlədən metallurjiya sənayesinin inkişafı üçün geniş imkanlar açır. Əsas Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş və təməli möhkəm əsaslara söykənən iqtisadi siyasət strategiyası bu gün də çoxşaxəli nailiyyətləri ilə inkişaf tariximizə imzasını atmaqdadır. Xüsusilə, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu islahatlar konsepsiyasını reallaşdırması fonunda bu faktor özünü sübuta yetirməkdədir.

Eyni zamanda, fəaliyyət göstərən hər bir sahədə əldə edilən nəticələr də belə qənaətə gəlməyə zəmin yaradır ki, mövcud perspektivlər daha nəhəng layihələrin həyata keçməsinə münbit zəmin yaradır. Belə sahələrdən biri də metallurjiya sənayesinin inkişafıdır. Belə ki, bunun üçün Azərbaycanda kifayət qədər yerli xammal, təbii resurslar vardır. O cümlədən, metallurjiyanın inkişafı ölkə iqtisadiyyatı, sənayesi üçün müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Bu gün müstəqil dövlət kimi, bizim öz sərvətlərimizdən yetərincə bəhrələnmək, sənaye məhsullarını dünya bazarına çıxarmaq imkanlarımız tam realdır.

Onu da qeyd etmək yerinə düşərdi ki, Daşkəsəndə metallurjiya sənayesinin inkişafı və bu sahədə yeni, ən müasir standartlara söykənən müəssisələrin istifadəyə verilməsi qarşısında daha mütərəqqi planların realizə olunmasına şərait yaratmaqdadır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın köməkliyi ilə müxtəlif sahələrdə iquimiyyətlə kompleks layihələr həyata keçirilməkdədir. Mehiz bunun nəticəsidir ki, Azərbaycanın regionlarında müasir infrastruktur quruculuğu geniş vüsət alıb. Regionların inkişafından danışıarkən ilk növbədə dövlət başçımızın müvafiq Fərmanları ilə təsdiq edilmiş regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramları xüsusi qeyd edilməlidir. Uğurla həyata keçirilmiş bu Proqramlarda regionların mövcud təbii və iqtisadi potensialından səmərəli istifadə, aqrar-sənaye sektorunun inkişafı, müasir istehsalat müəssisələrinin açılması, yeni iş yerlərinin yaradılması kimi məqamları qeyd etmək olar.

“Yeni Daşkəsən” layihəsi peşəkar və ixtisaslaşmış alimlər tərəfindən elmi əsaslarla işlənib hazırlandı

Artıq bu gün Daşkəsəndə “Çovdar” qızıl mədəni və “Dəmir filizi yataqları”nın mədəni beynəlxalq standartlara uyğun, müasir infrastrukturunu ilə fəaliyyətə başlamağa hazırlaşır və müəssisələr fəaliyyətə başlayarkən həm rayonda işsizliyin tamamilə aradan qaldırılması mümkün olacaq, həm də həmin istehsal müəssisələr ölkəmizə iqtisadi gəlirlər gətirəcəklər. Əlbəttə ki, bu eyni zamanda beynəlxalq standartlara uyğun modern infrastrukturun da yaradılmasına böyük töhfə verən danılmaz faktdır.

Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə mən 2011-ci ildə Daşkəsən rayon İcra hakimiyyətinin başçısı vəzifəsinə təyin edilən gündən başlayaraq, ilk növbədə rayondakı mövcud vəziyyət düzgün təhlil olundu, nöqsanlar, çatışmazlıqlar, neqativ hallar yerində araşdırıldı, uzun illər, sovetlər dövründən bəri yığılıb-qalmış problemlərin həlli, rayonun inkişafı üçün 53 bənddən ibarət kompleks layihə - “Yeni Daşkəsən” layihəsi peşəkar və ixtisaslaşmış alimlər tərəfindən elmi əsaslarla işlənib hazırlandı.

Belə ki, rayonda həlli vacib olan bütün məsələləri özündə əks etdirən “Yeni Daşkəsən” layihəsi hazırlanarkən, ayrı-ayrı məsələlərə dair aidiyyəti üzrə idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri, rayonun ziyalıları və aqsaqqalları müzakirələrə dəvət olundu və onların da fikirləri nəzərə alınaraq layihəyə daxil edildi. Layihədə Prezident cənab İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyələrinə uyğun olaraq, Daşkəsən rayonun hertərəfli sosial-iqtisadi inkişafı, mövcud problemlərin uzaqgörənliklə həlli əsas vəzifə kimi qarşıya qoyuldu.

Beləliklə, “Yeni Daşkəsən” layihəsi rayonun özünün yeni inkişaf mərhələsinə daxil olması üçün zəmin yaratdı, yaşayış məntəqələrinin simasını dəyişməklə insanların həyatına böyük rahatlıq gətirdi.

Prezident İlham Əliyev cənabları tarixi səfəri zamanı Daşkəsəndə görülən işləri yüksək qiymətləndirdi, öz tövsiyə və tapşırıqlarını verdi

Daha bir tarixi məqam 2014-cü ilin okt-

yabrın 17-də çox hörmətli Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin hörmətli Mehriban xanım Əliyeva ilə birlikdə Daşkəsən rayonuna unudulmaz tarixi səfərləri ilə bağlıdır. Bu səfər hər bir daşkəsənliliyə böyük bayram və qürur hissi bağışladı. Səfəri çərçivəsində dövlət başçımız rayonumuzda tikilmiş Heydər Əliyev Mərkəzinin, rayon İcra hakimiyyətinin yeni inzibati binasının, avtovağzal kompleksinin, Gənclərin təlim və istirahət mərkəzinin açılışlarında iştirak etdi, səfər bütün daşkəsənlilərin böyük sevincinə səbəb olması ilə yanaşı, həm də onların yaradıb-qurmaq, inkişaf və tərəqqi etmək əzmini daha da artırdı, insanlara ruh yüksəkliyi verdi. Tarixi səfər zamanı çox Prezident İlham Əliyev cənabları Daşkəsəndə görülən işləri yüksək qiymətləndirdi, öz tövsiyə və tapşırıqlarını verdi. Belə ki, cənab Prezidentin bu tapşırıqları bizim gələcək fəaliyyət proqramımızın əsasını, perspektivdə dayanan növbəti planlarımızın təməlini təşkil etdi.

Qarşıya qoyulan məqsədlər uğurla həyata keçirilməkdədir

Daha bir məqamı da etmək istərdim ki, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə çalışdığım 10 il ərzində Daşkəsəndəki bir çox açılışlarda iştirak edən dövlətimizin başçısı inzibati binalarla yanaşı aşağıda qeyd edilən digər bir sıra yeni tikinti-quruculuq işləri ilə də tanış olmuşdur.

Belə ki, həmin tanışlıqdan sonra Daşkəsən rayon Mərkəzi xəstəxanasının yeni inzibati binası istifadəyə verildi. Rayonun girecəyində Bayraq meydanı və istirahət parkı yaradıldı. Əlil, şəhid ailələri və qezalı

vəziyyətdə olanın binanın sakinləri üçün yeni yaşayış binası və fərdi yaşayış evləri tikildi. Bayan kəndi ərazisində iki demir yolu körpüsü əsaslı təmir edildi, 2 körpü tikildi. Daşkəsən şəhərinin bütün küçələrinə yeni asfalt örtüyü salındı, istinad divarları və səkilər yenidən quruldu, bütün çoxmərtəbəli yaşayış binalarının dam örtükləri metal lövhələrlə əvəzlənərək dəyişdirildi.

O cümlədən, rayonun yaşayış məntəqələrinin elektrik enerjisi ilə fasiləsiz təminatının yaxşılaşdırılması üçün ayrı-ayrı ünvanlarda yeni elektrik yarımstansiyaları tikildi, SİP-ləşmə aparıldı, müasir transformatorlar quraşdırılaraq istifadəyə verildi. Hazırda isə Xoşbulaq kəndi ərazisində yeni elektrik yarımstansiyasının tikintisinə başlanılıb.

Rayonda təhsil siyasətinin yüksək tələblərə cavab verməsi istiqamətində də münbit, davamlı işlər həyata keçirilib. Buna misal olaraq, çoxsaylı ümumtəhsil müəssisələrində təmir-tikinti işlərinin aparıldığını, o cümlədən 21 məktəbin yenidən inşa olunmasını, habelə uşaq bağçalarında əsaslı təmir-bərpa işlərinin görülməsini göstərmək olar.

Daşkəsən şəhərinin su-kanalizasiya sistemləri də yenidən qurulmuş, Sukanal idarəsinin yeni inzibati binası istifadəyə verilmişdir.

Rayonda yol infrastrukturunun yenilənməsi də daim diqqət mərkəzində saxlanılmaqdadır. Belə ki, cənab Prezident İlham Əliyevin sərəncamları əsasında 47.4 km uzunluğu olan Gəncə-Daşkəsən-Xoşbulaq, 27.3 km uzunluğu olan Zağalı-Kollu-Çıraqlı, 25 km uzunluğu olan Daşkəsən-Əmirvar-Qabaqtəpə avtomobil yollarının tikintisi başa çatdırılıb, hazırda 20 km uzunluğu olan Quşçu-Çovdar-Çaykənd avtomobil yolunda son tamamlanma işləri görülür.

Ardı Səh. 11

Daşkəsən iki böyük metallurjiya müəssisəsi yeni inkişaf dövrünə başlayır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın köməkliyi ilə müxtəlif sahələrdə iqtisadi kompleks layihələr həyata keçirilməkdədir

Əvvəli Səh. 10

Rayonda qazlaşdırma işi də geniş vüsət alıb. Daşkəsənin 49 yaşayış məntəqəsindən 1 şəhər mərkəzi də daxil olmaqla, 5 qəsəbə və 7 kənd yaşayış məntəqəsi artıq tam şəkildə qazlaşdırılıb. Hazırda rayonun ucqar dağlıq ərazisində yerləşən Aşağı Daşkəsən və Kəmərqaya kəndlərinə təbii qaz xəttinin çəkilişləri davam etdirilir ki, bu da qarşıya qoyduğumuz məqsədlərin tərkib hissəsidir.

O cümlədən, "Çovdar" qızıl zavodu beynəlxalq standartlara uyğun müasir formada tikilərək istifadəyə verilib və yuxarıda qeyd edilən bütün bu reallıqlar qısa zaman içində gerçəkləşdirilməklə, rayonumuzun inkişafı mənzərəsinə bütün cəhətləri ilə gözəl önündə nümayiş etdirməkdədir.

"Daşkəsən Filizsaflaşdırma" ASC uzunmüddətli fasilədən sonra yenidən əsaslı təmir olunaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə 31 oktyabr 2006-cı ildə obyekt yenidən işə salınıb.

Daha bir mühüm məqamı qeyd etmək istərdim ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 6 avqust 2020-ci il Sərəncamı ilə Daşkəsən dəmir filizi yatağının istismara verilməsi ilə əlaqədar ilkin qiymətləndirmə sənədinin hazırlanması məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.64-cü bəndində göstərilmiş məbləğdən "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə ilkin olaraq 3,0 (üç) milyon manat ayrılması nəzərdə tutulub.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1 sentyabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə "Daşkəsən Filizsaflaşdırma" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin ləğv edilməsi ilə əlaqədar iki ay müddətində zəruri tədbirlər görülməsi tapşırılıb.

Məlumdur ki, Daşkəsən rayonu respublikamızın ən mühüm mədən-filiz olan sənaye rayonlarından biridir. Rayon ərazisində zəngin dəmir, alunit, marmar, qızıl, gülmüş, qranit, əhəng və s. bu kimi faydalı filiz yataqları vardır.

Məlumat üçün onu da bildirim ki, Daşkəsən şəhəri 1954-cü ildən fəaliyyətə başlamış Daşkəsən Dağ-mədən Filizsaflaşdırma Kombinatının (hazırda "Daşkəsən Filizsaflaşdırma" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti) yaradılması ilə əlaqədar Daşkəsən rayonu salınıb.

Kombinatın Filizsaflaşdırma fabriki 1954-1970-ci illərdə, elektromaqnit üsulu ilə, quru halda 53,5%-li dəmir konsentratı istehsal etmişdir 1969-cu ildə yaş üsulla, 60%-li dəmir filiz konsentratı almaq üçün filizsaflaşdırma fabrikində yenidənqurma işləri aparılıb. 1970-1972-ci illərdə isə həm quru, həm də yaş üsulla konsentrat istehsal edilmişdir.

Həmin məhsul uzunluğu 4 km olan asma-hava kanat yolu ilə Quşçu qəsəbəsinə, oradan Gürcüstan Respublikasının Rustavi metallurjiya zavoduna, Qaradağ ağır-laşdırıcı məhlul zavoduna və Bolqarıstana daşındı. Fabrikin su ehtiyacını ödəmək üçün Qoşqar çayı üzərində 4 milyon kub metr tutumu olan su anbarı və işlənmiş texnoloji sudan təkrar istifadə üçün qurğu tikildi. Qeyd edim ki, kombinat ildə 2,55 milyon ton dəmir filizi və həmin filizdən 1,15 milyon ton dəmir konsentratı istehsal

etmək imkanına malik olmuşdur.

1957-ci ildə müəssisənin adı dəyişdirilərək "Azərbaycan Dağ-Mədən Kombinatı, 1959-cu ildən isə "Azərbaycan Dağ-Mədən Filizsaflaşdırma Kombinatı" adlandırılıb. Respublika Əmlak Nazirliyinin 30 aprel 2002-ci il tarixli, 219 sayılı sərəncamı ilə "Daşkəsən Filizsaflaşdırma" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti qurulub.

"Daşkəsən Filizsaflaşdırma" ASC uzunmüddətli fasilədən sonra yenidən əsaslı təmir olunaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə 31 oktyabr 2006-cı ildə obyekt yenidən işə salınıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23 aprel 2013-cü il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksi yaradılmışdır. Sərəncama əsasən səhmləri dövlətə məxsus olan "Daşkəsən Filizsaflaşdırma" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksinə daxil edilmiş və onun dövlətə məxsus səhmlərinin saxlanması və idarə olunması hüquqları Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksinə verilib.

"AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin fəaliyyəti ölkəyə böyük valyuta gətirməklə yanaşı, bölgənin inkişafına və işsizliyin aradan qaldırılmasına da səbəb olub

Xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, Azərbaycan Respublikasının Metallurjiya kompleksində sağlamlaşdırma və restrukturizasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 13 iyul 2016-cı il tarixli Sərəncamı qüvvəyə minib. Həmin Sərəncama əsasən, Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksinə daxil edilmiş "Daşkəsən Filizsaflaşdırma" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti özəlləşdirməyə açıq elan edilib və bu məqsədlə Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin sərəncamına verilib. Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsində "Daşkəsən Filizsaflaşdırma" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin səhmlərinin investisiya müsabiqə vasitəsilə özəlləşdirilməsi bu günə kimi başa çatdırılmamışdır.

Hazırda "AzerGold" QSC Azərbaycan Prezidentinin 6 avqust 2020-ci il tarixli Sərəncamına uyğun olaraq, "Daşkəsən" dəmir filizi yatağının yenidən istismara verilməsi üçün ilkin qiymətləndirmə sənədinin hazırlanması işləri çərçivəsində geofiziki tədqiqatlar və geoloji kəşfiyyat işlərinin icrasına başlanılıb.

Məlumat üçün onu da bildirim ki, proqram çərçivəsində kəşfiyyat işlərinin 2021-ci ilin birinci yarısında, araşdırma və ilkin qiymətləndirmə üzrə hesabatın həmin ilin ikinci yarısında yekunlaşdırılması nəzərdə tutulub. Sözügedən layihə ilə əlaqədar ilkin qiymətləndirmə sənədi hazırlandıqdan sonra dövlətə təqdim ediləcək.

Qeyd edək ki, dövlət başçısı tərəfindən "AzerGold" QSC-yə tədqiqat işlərinin qısa müddətdə nüfuzlu yerli və xarici məsləhətçilər cəlb edilməklə beynəlxalq standartlara uyğun aparılması tapşırılmış və cari ildə işlərin icrası üçün ilkin olaraq 3 milyon manat vəsait ayrılıb.

Xatırladım ki, "Daşkəsən" dəmir filizi

yatağı 1954-cü ildən 1994-cü ilədək fasiləsiz istismar edilib. 350 milyon ton filiz həcmində hesablanan yataq ehtiyatlarının 92 milyon tonu məhz bu illər ərzində hasil edilib.

Sovetlər dövründə Daşkəsən rayonu ərazisində 269 milyon dəmir filizi ehtiyatı göstərilmiş və, hazırda 540 milyon ton çox olduğu ehtimal edilir. Yeni yanaşma ilə ehtiyatların həcmi daha artıq olacaqdır. Rayonumuzda 2012-ci ildə tikintisinə başlanılmış və ölkəyə iqtisadi gəlir gətirən Çovdar filiz emalı sahəsində "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin fəaliyyəti ölkəyə böyük valyuta gətirməklə yanaşı, bölgənin inkişafına və işsizliyin aradan qaldırılmasına da səbəb olub. Sevindirici haldır ki, rayon sakinləri orada işləyərək, yüksək əmək haqqı alırlar. Bu gün "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Beynəlxalq dərcəli mədənlilik şirkətinə çevrildiyini görürük. Qürur hissi ilə bütün görülən işlərə görə ölkə rəhbərinə - Prezident İlham Əliyev cənablarına öz dərin təşəkkürümüzü və sonsuz minnətdarlığımızı bildiririk.

Daşkəsənin dəmir filizi mədənləri də "Çovdar" qızıl mədəni kimi müasir bir istehsalat sahəsinə çevriləcək, bütövlükdə Azərbaycanımızın inkişafına, tərəqqisinə öz böyük töhfələrini bəxş edəcəkdir

Xüsusilə xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin 11 fevral 2015-ci il tarixli Sərəncamı ilə tərkibinə "Çovdar" qızıl zavodunun daxil olduğu "AzerGold" QSC yaradılıb və 26 may 2016-cı il tarixli sərəncamı ilə "AzerGold" QSC-nin idarə heyətinə respublikada işgüzarlığı ilə tanınmış iş adamı Zakir İbrahimov sədr təyin edilib. Belə ki, bu müəssisələrdə görülən işlər və gələcək perspektivləri barədə "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin sədri hörmətli Zakir İbrahimovla tez-tez əlaqə saxlayırıq. Rayonda uzun müddət problemlə olan məsələləri birgə həll edirik. Buna görə də hörmətli Zakir müəllimə öz təşəkkürümüzü bildiririk.

Qeyd edim ki, 2016-cı ilin iyul ayından hörmətli Zakir İbrahimov fəaliyyətə başlayandan sonra "AzerGold" QSC qısa müddət ərzində bir sıra çox əhəmiyyətli işlərin görülməsinə nail olunmuşdur. Belə ki, Daşkəsən rayonu ərazisində yerləşən Çovdar qızıl emalı sahəsində müxtəlif təyinatlı təmir-tikinti işləri sayəsində yatağın fəaliyyəti bərpa edilmiş, optimallaşdırılmış, istehsalat 24 saatlıq iş rejiminə keçirilmiş, hasilat işlərinə başlanmışdır. Habelə, ərazidə ekoloji tarazlığın qorunması üçün 6 mindən artıq ağac və kol əkilib və həmin əraziyə gedən yol və körpülərlə bağlı yüksək səviyyədə böyük işlər görülmüşdür. Çovdar mədəninə işlərin düzgün və səmərəli aparılması, insanların əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün lazımı işlər görülmüş və beynəlxalq standartlara uyğun müasir infrastruktur yaradılmışdır.

Beləliklə, əldə edilən çoxsaylı uğurları önə sürməklə həm də birmənalı olaraq bildiririk ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım

Əliyevanın köməkliyi ilə Daşkəsənin dəmir filizi mədənləri də "Çovdar" qızıl mədəni kimi müasir bir istehsalat sahəsinə çevriləcək, bütövlükdə Azərbaycanımızın inkişafına, tərəqqisinə öz böyük töhfələrini bəxş edəcəkdir.

Əminliklə vurğulaya bilərik ki, dəmir filizi yatağının yenidən istismarı yerləşdiyi bölgənin sosial-iqtisadi inkişafına müsbət təsir etməklə yanaşı, dağ-mədən sənayesinin, eləcə də metallurjiyanın ölkənin qeyri-neft sektorunda mövqeyinin güclənməsinə səbəb olacaqdır. Ölkəmizdə qara metallurjiyanın əsas sütunu sayılan dəmir filizi yatağının istismarının tezliklə işə başlaması həm rayonda işsizliyin tamamilə aradan qaldırılmasına, həm cəbhə boyu zonada yerləşən Daşkəsən rayon sakinlərinin daimi işlə təmin olunmasına hərtərəfli şərait yaradacaq, həm də uzun müddət problemlə olan bəzi məsələlər öz həllini taparaq Daşkəsən regionunda inkişaf etmiş pilot bir rayona çevriləcəkdir. Əlləttə ki, biz də rayon ərazisində olan hər iki müəssisənin yenidən işə başlaması və fəaliyyəti üçün bütün imkanlarımızdan istifadə edə bilərik.

Daşkəsənlilər Azərbaycanın növbəti uğur və qələbələrə doğru irəliləməsi üçün Prezident İlham Əliyev cənablarının və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın ətrafında daha sıx birləşəcəklərini vurğulayırlar

Bu arada daha bir amilə toxunaraq qeyd etmək istərdim ki, Prezident İlham Əliyev cənablarının humanist siyasətinə, atdığı addımlara və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq, Daşkəsəndə birlik və həmrəyliyə çağıran müxtəlif sosial kampaniyalar təşkil olunaraq azəminatlı ailələrə, ahi sakinlərə maddi yardımlar edilir, ərzaq bağlamaları verilir, vətəndaşlara evlərdə sosial-məişət xidmətləri göstərilir, xüsusi karantin rejimi qaydalarına ciddi əməl olunmaqla "Evdə qal!" kampaniyası çərçivəsində müxtəlif xeyriyyə tədbirləri həyata keçirilir. Demək olar ki, ərazidə yaşayan bütün azəminatlı, tənha, köməyə ehtiyacı olan insanlara icra hakimiyyəti tərəfindən daxili imkanlar hesabına ərzaq yardımları edilib, heç kim əli boş qaytarılmayıb.

Görülən işlərin nəticəsinə görə çox sevindirici haldır ki, sərt karantin rejimi tətbiq olunmuş Gəncə şəhəri və Göygöy rayonu ilə həmsərhəd, qonşu olmasına baxmayaraq bu gün Daşkəsəndə koronavirus xəstəliyinə yoluxmuş şəxs yoxdur.

Daşkəsənlilər hər zaman onların qayğısına qalaraq insanların rifahı üçün yorulmadan çalışdıqlarına görə möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya dərin minnətdarlıqlarını bildirir, Azərbaycanın növbəti uğur və qələbələrə doğru irəliləməsi üçün daim Onların ətrafında daha sıx birləşəcəklərini vurğulayırlar.

Əhad ABIYEV,
Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı

“Ölkəmizdə koronavirus pandemiyası ilə mübarizə uğurla davam etdirilir”

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri, akademik Əhliman Əmiraslanovun yap.org.az-a müsahibəsi:

- Əhliman müəllim, ölkəmizdə koronavirus pandemiyası ilə mübarizə tədbirlərini necə dəyərləndirirsiniz?

- Son illər ölkəmizdə müasir səhiyyə infrastrukturunun yaradılması istiqamətində mühüm işlər görülüb. Ölkəmizdə səhiyyənin səviyyəsinin yüksəlməsi son elmi texnoloji yeniliklərin tətbiqi sahəsində mümkün olub. Məhz pandemiya dövründə ölkə səhiyyəsinin bu duruma adekvat olması reallığı tam əks etdirir. Koronavirus pandemiyası dövründə bu sahədə görülən işlər, o cümlədən yeni tibb müəssisələrinin açılması ölkə səhiyyəsi ilə bağlı mənzərənin açıq təzahürüdür. Koronavirus pandemiyasının ilk vaxtlarından vətəndaşların sağlamlığının qorunması məqsədilə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə virusun geniş yayılmasının qarşısının alınması üçün ölkə ərazisində çəvik və sistemli preventiv tədbirlər həyata keçirilməyə başlanmışdır.

Cənab Prezident də çıxışlarında dəfələrlə vurğulayıb ki, dövlətimiz üçün ən vacib məsələ vətəndaşların sağlamlığıdır. Çünki bu, həm də milli təhlükəsizlik məsələsidir. Azərbaycan Prezidentinin bütün istiqamətlərdə həyata keçirdiyi siyasətin mərkəzində insan amili dayanır. Məhz buna görə də, Azərbaycan dövləti bir çox iqtisadi və maliyyə risklərinə baxmayaraq, vətəndaşların sağlamlığının qorunması üçün bütün mümkün addımları atdı. Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən ölkəmizdə vətəndaşların rifahının daha da yaxşılaşdırılması, siyasi, iqtisadi və digər sahələrdə görülən işlər qısa bir zamanda öz müsbət nəticələrini göstərib. Həmçinin aztəminatlı ailələrə, işsizlərə və pandemiya zamanı əziyyət çəkmiş sahibkarlıq subyektlərinə davamlı maddi-mənəvi dəstək, göstərilən qayğı bu gün də razılıqla qarşılanmaqdadır.

- Ölkəmizdə ilk günlərdən koronavirusun geniş yayılmasının qarşısının alınması üçün mühüm tədbirlər görülür...

- Azərbaycan elə ilk günlərdən virusun yayılmasının qarşısının alınması ilə bağlı çox effektiv tədbirlər həyata keçirdi. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın fəaliyyətə başlaması, Koronavirusla Mübarizəyə Dəstək Fondunun yaradılması, karantin rejiminin tətbiqi məhz koronavirusla effektiv mübarizəyə xidmət edir. Ölkəmizə Avropa istehsalı olan laborator testlər, tibb avadanlığı və ləvazimatlar, qoruyucu vasitələr vaxtında gətirilərək tibb müəssisələrinə təhvil verildi. Yeni laboratoriyalar formalaşdırıldı. Ölkədə mövcud olan müasir laboratoriyaların sayını artırmaqla, son bir neçə ay ərzində koronavirusa görə testlərin sayı əhəmiyyətli dərəcədə artırılıb. Bu gün adambaşına düşən testlərin sayına görə Azərbaycan dünya miqyasında qabaqcıl yerlərdədir. Qısa zamanda səhiyyə sisteminin effektiv fəaliyyətini təmin edən addımlar atıldı, modul tipli xəstəxanalar quruldu. Yaxın gələcəkdə modul tipli xəstəxanaların sayı bütövlükdə 16-ya çatdırılacaq və beləliklə, təkcə bu xəstəxanalarda 3200 koronavirus xəstəsi müalicə ala biləcək. Bundan başqa ölkədə 46 xəstəxana koronavirus xəstələrinə xidmət göstərmək

üçün ayrıldı. 575 çarpayılıq “Yeni Klinika” fəaliyyətə başladı, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xətti ilə 800 çarpayılıq xəstəxana istifadəyə verildi. Bu yaxınlarda isə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tibb Mərkəzinin koronaviruslu xəstələrin müalicəsi üçün nəzərdə tutulan 820 yerlik modul tipli növbəti hospitalın açılışı oldu. Bu tədbirlər virusun daha böyük miqyasda yayılmasının qarşısını almağa, yoluxanların müalicəsi üçün imkanların genişləndirilməsinə şərait yaratdı. Nəticədə sağalanların sayı yoluxanların sayını üstələdi və biz müsbət dinamika əldə etdik. Bu dinamikanı qoruyub saxlamaq üçün karantin rejimi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanda COVID-19 ilə mübarizədə əldə olunmuş nailiyyətlər Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən də yüksək qiymətləndirilmiş, ölkəmiz bu mübarizədə nümunəvi ölkələr siyahısına daxil edilmişdir.

Eyni zamanda dövlətin həkimlərə, səhiyyə işçilərinə xüsusi diqqətə də bu sahəyə marağı artırır. Səhiyyə sisteminə çalışan insanlar daim dövlətin qayğısı ilə əhatə olunub. Prezidentin Sərəncamı ilə tibb işçilərinin sosial müdafiəsi gücləndirilib, dövlət tibb müəssisələrində çalışan işçilərin əməkhaqlarına aylıq vəzifə maaşının 3-5 misli miqdarında əlavələr müəyyən edilib. Heydər Əliyev Fondu və Heydər Əliyev Mərkəzinin dəstəyi ilə Yeni Çağrı Mərkəzi yaradılıb, koronaviruslu xəstələrin müalicəsinə cəlb olunmuş həkimlərə və tibb personalına psixoloji dəstək göstərilməsinə başlanıb.

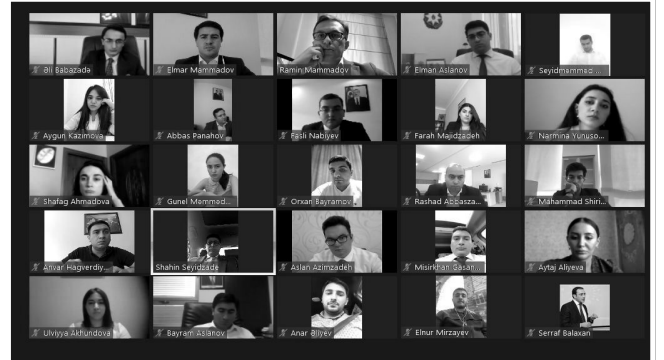
COVID-19 pandemiyası ilə bağlı ölkədəki mövcud vəziyyət daim Milli Məclisin Səhiyyə Komitəsinin də diqqət mərkəzində olub və koronavirusla mübarizə tədbirləri çərçivəsində Milli Məclisin Səhiyyə Komitəsinin, eləcə də ölkənin səhiyyə ictimaiyyəti və millət vəkillərinin iştirakı ilə dinləmələr və sorğular keçirilib, pandemiya ilə bağlı təkliflər hazırlanıb. COVID-19 pandemiyası ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin bir çox komitələrində iclaslar keçirilərək, qanun layihələri hazırlanmış və ümumilikdə bununla bağlı Milli Məclis tərəfindən 10 qanun layihəsi qəbul edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi və Səhiyyə Nazirliyi pandemiya qarşı mübarizədə əhalinin sağlamlığının qorunması, eləcə də sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında hüquqi aktlar hazırlayır.

- Koronavirus pandemiyası ilə mübarizədə vətəndaş məsuliyyəti barədə nə deyə bilərsiniz?

- Ölkəmizdə koronavirusla mübarizə uğurla davam etdirilir. Bu gün dövlətin görmüş olduğu önəyici tədbirlərin nəticəsi olaraq koronavirusa yoluxma

sayında azalma müşahidə olunur. Eyni zamanda bu virusa yoluxmuş insanların mütləq əksəriyyəti sağalaraq evlərinə göndərilib. Virusdan qorunmaq və bu xəstəliyin profilaktikasının öyrənilməsi istiqamətində də mühüm addımlar atılıb. Ötən altı ay ərzində məhdudlaşdırıcı tədbirlərin sərtləşdirilməsi, eyni zamanda, yumşalma addımları atılıb. İyul ayının ortalarından müsbət dinamikanın əldə olunması təmin edilib. Təkcə avqust ayında etibarən yumşalma tədbirlərinin sayı 4-ə çatıb. Müsbət dinamika davam edərsə və xəstələrin sayında artım olmazsa, yumşalma tədbirləri davam etdiriləcək. Bununla yanaşı fəal açılışlara gedən ölkələrin təcrübəsi öyrənilir. Həmin ölkələrdə açılışlardan sonra xəstələrin sayı kəskin artıb. Məhz COVID-19 ilə bağlı dünya statistikasına baxdıqda ölkəmizdə əldə edilmiş nəticələr doğrudan da çox təsirlidir. Məhz bu tədbirlər nəticəsində minlərlə insanın həyatı qorunub. Dövlət başçısı İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın regionlara səfəri, bir sıra açılış tədbirləri, əhali ilə keçirilən səmimi görüşlər zamanı bu qlobal bəla ilə mübarizə aparmaq üçün xalqa müraciətləri, irəli sürülən tələblər və verilən tövsiyələr pandemiya dövrünün həm də ən böyük maarifçilik işi kimi əvəzsizdir. Ölkə başçısı bu işdə həkimlərin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirərək demişdir: “Həkimlərimizin çox böyük əməyi vardır. Məhz həkimlərin yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanda bu xəstəlikdən ölənlərin sayı aşağı səviyyədedir”.

COVID-19 yeni tip virus olduğundan tam şəkildə müalicəsi hələ ki, yoxdur. Dünyanın müxtəlif ölkələrində bu istiqamətdə ciddi araşdırmalar aparılır. Vaksinin hazırlanmasına müəyyən qədər vaxt tələb olduğundan bu virusla birgə yaşamağa öyrənməliyə. Peyvəndin tapılmasına qədər virusun yayılmasının qarşısının alınmasının həlali ən effektiv yolu insanların kütləvi şəkildə toplaşmasının məhdudlaşdırılması, fiziki məsafənin saxlanması və tibbi qoruyucu vasitələrdən istifadədir. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın karantin qaydalarında yumşalmalara gətirməsi virusla mübarizənin bitməsi demək deyil. Unutmamalıyıq ki, qaydalara əməl etməmək virusun yenidən geniş yayılmasına səbəb ola bilər. Həyata keçirilən tədbirləri, işləri yarımçıq qoymamaq və əldə olunan nəticələri davam etdirmək, uğurlu sonluğa çatmaq üçün pandemiya dövründə karantin qaydalarına daha da məsuliyyətli və diqqətli şəkildə əməl etməliyə. İnanıram ki, dövlətin qətiyyətli və düşünülmüş addımları, vətəndaşların məsuliyyəti imkan verəcək ki, bu vəziyyətdən əs itkilərlə çıxacaq.

YAP VCD-nin birgə təşkilatçılığı ilə təlimlərə start verir

Yeni Azərbaycan Partiyası, “Vətəndaş Cəmiyyətində Debat” İctimai Birliyin (VCD) birgə təşkilatçılığı ilə təlimlərə start verir. SiA-nın verdiyi məlumata görə, təlimin keçirilməsində əsas məqsəd gənclərin natiqlik bacarıqlarının inkişafı etdirilməsi, həmçinin onların debat aparmaq vərdişlərinin formalaşdırılmasıdır. Gənclərin danışıq qabiliyyətinin inkişafı, onların öz fikirlərini qarşı tərəfə çatdırma bilməsi günün əsas məsələlərindən biridir. Məhz buna görə layihə müddətində gənclər üçün debat təlimi və debat yarışının keçirilməsi nəzərdə tutulub. Bu təlimlər gənclərə ölkəmiz üçün prioritet olan mövzularda araşdırmalar etməyə, müzakirələr aparmağa və debatlarla iştirak etməyə imkan verməklə yanaşı, eyni zamanda bu gün sosial şəbəkələrdə gedən müzakirələrdə birbaşa debat mədəniyyəti nümayiş etdirərək, opponentə tutarlı, mədəni cavab verilməsinə köməklik göstərmiş olacaq.

Qeyd edək ki, Milli Debat Proqramı VCD tərəfindən illərlə toplanmış təcrübəyə əsaslanaraq, debat metodologiyası vasitəsi ilə gənclərin və yeniyetmələrin fərdi inkişafına və maariflənməsinə yönələn ölkə səviyyəli proqramdır.

Əli Kərimlinin daha bir saxtakarlığı ortaya çıxdı!

Tarixi köhnə müddətə işlənmiş “İclas” - “protokol” oyunu ifşa olundu

AXCP-“Milli Şura” cütlüyünün əsas söz sahibi olan Əli Kərimlinin partiyası daxilində yaratdığı avtoritar idarəçiliyi, partiyadaşları arasındakı riyakarlığı, eləcə də saxtakarlıq əməllərinə rəvac verərək, onun marağında olmayan cəbhəçilərə qarşı şər-böhtan kampaniyaları yaratması dəfələrlə sübuta yetirilib. SiA xəbər verir ki, hazırkı dövrə qədər Əli Kərimlinin sözügedən fəaliyyətinə etiraz əlaməti olaraq istefa verən onlarla insan AXCP sədrini ifşa edərək, onun əsl sifətini siyasi-ictimai rəyin diqqətinə çatdırıblar.

Lakin o da gizli deyil ki, partiya sədri ilə hesablaşmayan, yaxud partiyada çatışmayan cəbhəçiləri nizamlamağa çalışan, partiyadaşları arasında normal münasibətlər qurmağa səy göstərən şəxslər də olub ki, onlar sonradan atılan şər-böhtan vasitəsilə, zor gücü ilə təşkilat sıralarından çıxarılıblar. Maraqlısı da budur ki, belə insanların AXCP-dən uzaqlaşdırılmaları sənədsiz, sübutsuz, heç bir iclas keçirilmədən, protokol sənədləri hazırlanmadan baş verib. Belə faktlardan biri də artıq məhkəməyə müraciət etmiş AXCP-nin Mərkəzi Nəzarət Təftiş Komissiyasının sədri Aydın Əliyevlə bağlıdır. O, məhkəmə vasitəsi ilə partiyadan qanunsuz yolla uzaqlaşdırıldığını sübut etmək üçün vəsatət qaldırıb və haqqını tələb edib.

Maraqlı məqamlardan biri də budur ki, 1995-ci ildən AXCP-nin üzvü olan şəxsə qarşı bu cür davranışların sərgilənməsi həm də belə bir nəticəyə gəlməyə zəmin yaradır: Əli Kərimli üçün heç bir mədəniyyət, vicdan, yaxud ləyaqət prinsipi mövcud deyil və əgər kimlərsə onun sözünün qarşısına söz deyirsə, aqibəti məhz Aydın Əliyevinki kimi olacaq. Amma veteran cəbhəçi sona qədər mübarizə aparacağını, Əli Kərimlinin partiyanı zəbt edərək, istədiyi siyasi oyunlara əl atıldığını sübut edəcəyini qarşısına məqsəd qoyub. Ona görə də indi Əli Kərimli təlaşlanaraq, işinin dalana dirəndiyini hiss edərək qeyri-rəsmi, qanunsuz şəkildə AXCP-dən çıxartdığı şəxsin neytrallaşdırılması üçün əl-ayağa düşüb. O, qısa müddətdə partiyanın digər üzvü İradə Nərimana guya Aydın Əliyevin rəsmi olaraq vəzifəsindən uzaqlaşdırılmasına dair köhnə tarix və imzalarla saxta protokol və digər sənədlər hazırlamasını tapşırıb.

Qeyd edək ki, bu faktlar Əli Kərimlinin məhkəmədə udması şansı sifirə endirib və söz yox ki, onun bu saxtakarlığı da qanunauyğun şəkildə nəzərə alın bilər. Daha dəqiq desək, AXCP sədri saxta sənəd düzəltməsinə görə, qanun qarşısında məsuliyyət daşıyır.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Prezident İlham Əliyev ermənilərin Gürcüstandakı xəyanətindən danışdı

Prezident İlham Əliyev sentyabrın 19-da Heydər Əliyev adına Bakı dərini özüllər zavodunda "Abşeron" yatağının dəniz əməliyyatlarının təməlqoyma mərasimindən sonra Azərbaycan Televiziyasına, İctimai Televiziyaya və Real Televiziyasına mühabibəsində Gürcüstan-Azərbaycan münasibətlərinə, erməni icması, təşkilatları, diasporası və Ermənistan dövlətinin anti-Gürcüstan fəaliyyətinə dair tutarlı faktlara əsaslanan dərini fikirlər söyləmişdir.

Müsahibədə Cənab Prezident birinci məsələni son hadisələrdə Gürcüstan hökumətinin mövqeyini və fəaliyyətini yüksək qiymətləndirərək demişdir: "Bilirsiniz ki, Gürcüstan öz ərazisindən Ermənistan silahların daşınmasına imkan vermədi. Məhz buna görə Xəzər yarı ölkələrin əraziləri və hava sahələri vasitəsilə yük təyyarələri Ermənistan silahları daşıyır. Gürcüstan özünü çox etibarlı tərəfdaş kimi apardı. Ona görə mən Gürcüstan hökumətinə təşəkkürümü bildirirəm. Deyə bilərəm ki, Gürcüstan hökumətinin simasında biz etibarlı tərəfdaş və dost görürük. Hökumətlərarası əlaqələr gündən-günə möhkəmlənir. Bir çox önəmli layihələr icra edilir".

Prezident bildirib ki, bu yaxınlarda bizim xarici işlər nazirimiz Gürcüstan rəsmi səfər edəcək: "Bu, onun xarici işlər naziri kimi Gürcüstanı ilk səfəri olacaq. İndi səfərin proqramı hazırlanır. Bir çox məsələlər var. Bizi həm tarixi əlaqələr bağlayır, həm ortaq maraqlar. Bu gün Gürcüstan və Azərbaycan arasındakı əlaqələr və inkişaf edən əməkdaşlıq hər iki ölkənin maraqlarına xidmət edir. Mən bir daha demək istəyirəm ki, Gürcüstan Hökuməti və Azərbaycan Hökuməti bir-birilə sıx təmasdadır və bu, davam edəcəkdir".

Sonra dövlət başçısı ermənilərin Gürcüstandakı xəyanətlərindən geniş bəhs etdi: "Ancaq o da həqiqətdir ki, Ermənistan və Gürcüstanda yaşayan ermənilər, eyni zamanda, gürcü qanunvericiliyində gizlənməyən etnik ermənilər hər vaxt çalışırlar ki, Gürcüstan-Azərbaycan əlaqələrinə zərbə vursunlar. Gürcüstanda keçən müzakirə edirik."Bəli, gürcü soyadlı ermənilər dövlət strukturlarına daxil olaraq Gürcüstanda xaos, milli qarşıdurma yaratmağa çalışırlar. Onlar Gürcüstan vətəndaşı olan azərbaycanlılar arasında məzhəb qarşıdurması yaratmağa çalışır, sünni-şie təriqətçiliyini qızışdırırlar, azərbaycanlılarla gürcülər arasında etimadsızlıq mühiti yaradır və qarşılıqlı nifrət toxumu səpirlər.

Erməni əsilli "gürcü tədqiqatçıları" erməni-gürcü əlaqələrini araşdırarkən məsələni uydurma "Böyük Ermənistan" ideyası mövqeyindən şərh edirlər.

Görkəmli gürcü alimi A.Abdaladze birmənalı olaraq yazır ki, mən erməni kilsəsi tərəfindən maliyyələşdirilən, Gürcüstan əleyhinə fəaliyyət göstərən bəzi "gürcü araşdırmaçı erməniləri" tanıyıram. Gürcü soyadlı ermənilərin əksəriyyəti Ermənistan keşiyyətinin agentləridir. Gürcü soyadı götürmüş ermənilərin məqsədi Gürcüstanı ziyan vurmaqdır."Gürcüləşmiş" ermənilər gürcü ictimaiyyətinin bir nömrəli düşmənləridir. Hətta bu və ya digər məmur gürcü soyadı daşısa da, bu o demək deyil ki, o etnik gürcüdür. Erməni soyadlarının gürcü soyadlarına dəyişdirilməsi planı Gürcüstanda on illərlə davam edir.

Cənab İlham Əliyev müsahibəsində daha mühüm məsələyə Azərbaycan və Ermənistanın yerli ermənilərin və azərbaycanlıların Gürcüstanı münasibətini müqayisəli təhlil edərək deyir: "Azərbaycan hər zaman Gürcüstanın yanında olub. Mən indi bu tarixi fakt-

ları sadalamaq istəmirəm. Ancaq Azərbaycan hər zaman Gürcüstanda inkişafın, rifahın, sabitliyin tərəfdarı olubdur. Amma baxın, Ermənistan özünü necə aparır? Gürcüstanda yaşayan bəzi yerli ermənilər Ermənistan rəhbərliyinin təhriki ilə orada qızışdırıcı fəaliyyətlə məşğuldurlar. Onlar separatizmə meyil göstərirlər. Orada altdan-altdan tərribat xarakterli işlər görürlər, ideoloji iş aparırlar. Amma Ermənistan Gürcüstanı qarşı səmimi münasibət göstərir? Xeyr, göstərmir. Onlar gürcü kilsələrinə əsassız iddialar edirlər. Ermənilərin yaşadığı bölgədə tarixi abidələri erməniləşdirirlər. Orada Gürcüstanın dövlət rəmzlərinə lazımı hörmət göstərmirlər. Eyni zamanda, Ermənistan BMT və digər beynəlxalq təşkilatlarda həmişə Gürcüstanın əleyhinə səs verib. Ərazi bütövlüyü məsələlərində həmişə Gürcüstanın əleyhinə olub. Necə ola bilər, sən bu ölkənin ərazi bütövlüyünü tanı mırsan? Eyni zamanda, əminəm, gürcü xalqı unutmayıb ki, Abxaziyada gedən müharibədə erməni Baqramyan batalyonu hansı vəhşilikləri törətmişdi, kimin tərəfindən vuruşub və bu gün kimin tərəfindədir? Abxaziyada yaşayan və hakimiyyətin artıq böyük hissəsini zəbt etmiş ermənilər. Azərbaycan isə bütün dövrlərdə Gürcüstanın yanında olub. Bütün beynəlxalq təşkilatlarda Gürcüstanın ərazi bütövlüyü ilə əlaqədar birmənalı mövqə göstərib və göstərəcəkdir. Fərq bundadır. Əlbəttə, bu gün Gürcüstan xalqı hesab edirəm ki, yaxşı bilir kim onun dostudur, kim onun düşmənidir".

Millət vəkili, AMEA-nın müxbir üzvü Musa Qasımlı Ermənistanın Gürcüstanı xəyanətindən bəhs edərək yazır ki, "bir neçə gün əvvəl BMT Baş Assambleyasında Gürcüstan tərəfindən irəli sürülən "Gürcüstanın Abxaziya və Sxinvali-Cənubi Osetiya regionundan olan qaçqın və məcburi köçkünlərin statusu" adlı qətnamə layihəsi səsverməyə çıxarılarq qəbul edilib. İşğalçı Ermənistan Gürcüstan ərazisindən olan qaçqın və məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıdış hüququnu tanıyan qətnaməyə dair keçirilən səsverməyə qatılmayıb. Qatılısaydı belə, Gürcüstanın maraqlarının müdafiəsinə yönəlmiş sənədin lehinə səs verə bilməzdi, çünki əlaltısı olduğu Rusiya Ermənistanı cəzalandıra bilərdi. Əleyhinə səs verdikdə isə gürcüləri daha da hiddətləndirərdi. Ermənistan guya hiyləgərlik işlətdi. Amma əslində bu dəfə də gürcü xalqına və Gürcüstanı növbəti dəfə xəyanət etdi. Bəziləri Ermənistanın bu hərəkətini təəcüblə qarşılayır. Hesab edirəm ki, burada təəcüblü heç bir şey yoxdur! Çünki ermənilər və Ermənistan həmişə gürcülərə və Gürcüstanı xəyanət edib, ona arxadan zərbə vurub".

Belə xəyanətlərin sayı-hesabı yoxdur:

Müstəqillik illərində ermənilər özlərinin mövqelərini Tbilisi, Samtsxe-Cavaxeti, Abxaziya və Acarıstanda daha da möhkəmləndiriblər. Azad bazar iqtisadiyyatı şəraitində onlar idarəçilik, bazarlar, maliyyə, sənaye, təsərrüfat həyatı və informasiya məkanında vacib mövqelər tutublar. Ermənilərin Gürcüstandan mühacirəti artsa da, ermənilər yeni şəraitə uyğun olaraq təşkilatlarını qurmağa başlayıblar. Qeyri-hökumət təşkilatlarının və kütləvi informasiya vasitələrinin geniş şəbəkəsi qurulub. Erməni təşkilatları fəaliyyətləri üçün ideoloji mənbəyi XIX əsrdə yaradılmış erməni terror-siyasi təşkilatlarının qoymalarından götürüblər. Bununla da Gürcüstan daxilində dövlət təhdid edə biləcək hala gəliblər.

İndiki Gürcüstan ərazisinə ermənilər kütləvi olaraq XIX əsrdən etibarən köçürülmələrinə baxmayaraq, özlərinin aborigen olmalarını sübut etmək üçün bütün vasitələrdən istifadə edirlər. Ermənilər və erməni təşkilatları Gürcüstan dövlətinə və gürcü xalqına geniş anlamda bir neçə istiqamətdə təhdiddirlər. Ermənilər separatçı abxazlarla birlikdə Gürcüstan dövlətinə qarşı vuruşaraq növbəti də-

fə gürcü xalqına və dövlətinə xəyanət ediblər. Ermənilər gürcü-abxaz müharibəsi zamanı gürcülərə qarşı xüsusi amansızlıq ediblər. "Baqramyan batalyonu" gürcü qadınlara, qocalara, uşaqlara və xəstələrə aman verməyib. Gürcüləri qovan ermənilər onların evlərini, mal və mülklərini ələ keçiriblər. Qeyd etmək lazımdır ki, erməni bəndələrinin separatçı Abxaziya mülki gürcü əhalisinə qarşı törətdikləri qanlı əməlləri heç də "abxaz sevgisindən" irəli gəlməyib. Ermənilər Abxaziyada saylarını artırmaqla Qara dəniz sahillərində möhkəmlənməyə çalışırlar. Son illərdə Abxaziya separatçı qurumunda ermənilər idarəçilikdə daha çox yerləşərək təsiredici hala gəliblər.

Ermənilər Sxinvalidən gürcülərin qovulmasında və məhv edilməsində xüsusi rol oynayıblar. Onların malını və mülkünü ələ keçirib, evlərinə yerləşiblər.

Samtsxe-Cavaxetidə erməni təşkilatlarının fəaliyyətləri gürcü xalqı və dövləti üçün təhdiddir. Qurulmuş partiyalar və qeyri-hökumət təşkilatları özlərinin təbirincə deyilsə, "Cavaxk" adlandırdıqları ərazinin ermənilərə mənsub olduğunu hər vaxt təbliğ edərək zaman-zaman muxtariyyət iddialarını gündəliyə gətirirlər. Erməni təşkilatları Gürcüstan dövlətini zəiflətməyi, gürcü xalqının müqavimət gücünü azaltmağı, ölkəni parçalamağı, "erməni torpağı" hesab etdikləri Samtsxe-Cavaxetini qoparıb Ermənistanı birləşdirməyi son hədəf olaraq qarşılarına qoyublar. Onlar bu ərazini "tarixi torpaqları", "ana vətənləri" hesab edərək bildirirlər ki, gürcülər Cavaxetiyyə gəlmədirlər, burada onlara aid olan tarix və mədəniyyət abidələri yoxdur. Bölgədə erməni dilinin hakim olduğu və hər yerdə Ermənistan bayrağının asılmasına rast gəlmək olar. Ermənilər hesab edirlər ki, onların varlığı, təhlükəsizliyi və inkişafı üçün təminatçı gürcü dövləti deyil, Ermənistanıdır. Bəzi erməni "xadimləri" isə irəli gedərək Samtsxe-Cavaxetinin Ermənistanı birləşdirilməsi tələbi ilə çıxış etsələr də, hesab edirlər ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində yaradılmış Dağlıq Qarabağ münaqişəsi tənzimlənmədiyindən "yeni cəbhə" açmağın zamanı hələ yetişməyib.

Erməni təşkilatları və "ekspertləri" Gürcüstanın Qərb ölkələri və NATO ilə əməkdaşlığına qarşı çıxırlar. Açıq şəkildə bildirirlər ki, Gürcüstanın NATO ilə əməkdaşlığı Ermənistanın və ermənilərin maraqlarına ziddir, əgər Gürcüstan NATO-ya üzv qəbul edilərsə, onda müvafiq tədbirlər görəcəklər.

Erməni təşkilatları azərbaycanlıları tarixi yurdu olan Kvemo-Kartliden (Borçalı) sıxışdırmağa çalışırlar.

"Gürcülərsiz Gürcüstan" və "Gürcüstanda Ermənistan" şüarlarını bütün erməni ünsürü arasında yayan erməni təşkilatları erməniləri ən əlverişli ərazilərə və mövqelərə sahib olmağa çalışırlar. Acarıstanda ermənilər idarəçilik, xidmət və turizm sahələrində möhkəm yerləşərək geniş maliyyə imkanları qazanıblar. Bəzi erməni təşkilatları, ziyalılar və mətbuatı Tiflisi erməni şəhəri hesab edərək yazırlar ki, guya şəhərdə yaxşı nə varsa hamısı ermənilərə məxsusdur, Tiflis sonradan gürcülərin olub.

Gürcüstandakı erməni ünsürü və təşkilatları təbii olaraq özbaşına hərəkət etmirlər. Bir çoxu bilavasitə İrəvandan edilən maliyyə və

təşkilatı dəstəklə yaradılan bu təşkilatların üzərində Ermənistan Respublikasının müvafiq dövlət, hökumət və qeyri-hökumət təşkilatlarının böyük təsiri vardır. Ermənilərin qeyri-hökumət təşkilatlarının və siyasi partiyalarının fəaliyyəti, onların Gürcüstanın daxili və xarici siyasətinə müdaxilə etməsi, antigürcü fəaliyyətlər göstərməsi məhz Ermənistan dövlətinin, bu ölkədə fəaliyyət göstərən müxtəlif siyasi, ictimai təşkilatların dəstəyi ilə baş verir.

Ermənistanla yanaşı, xüsusən Rusiyadakı erməni diasporunun da Gürcüstanda erməni icması və erməni təşkilatları üzərində böyük təsiri var. Gürcüstanda fəaliyyət göstərən erməni təşkilatları daha çox kənar qüvvələrin "5-ci kolon"u rolunu oynayır. Onların fəaliyyəti Gürcüstan dövlətinin zəiflədilməsinə, gürcü xalqının müqavimət gücünün aşağı salınmasına və kənar qüvvələrin məqsədlərinin həyata keçirilməsinə kömək edir.

Gürcülər və Gürcüstan əleyhinə fəaliyyətlərdə Erməni Apostol kilsəsi də müəyyən rol oynayır. Kilsə dini inanc məsələləri ilə yanaşı, ermənilərin "milli məsələlərini" gündəliyə gətirir, həmin hissləri qızışdırır və ölkənin daxili işlərinə müdaxilə edir. Kilsəyə gələn ermənilər ibadət yerini daha çox siyasi diskussiya klubuna çevirdiklərindən fəaliyyəti geniş mənada Gürcüstan dövlətinin maraqlarına təhdiddir".

Cənab İlham Əliyevin müşibəsini qonşu, dost Gürcüstanın kütləvi informasiya vasitələri böyük maraqla qarşıladı. Gürcüstanın interpressnews.ge, dalqatv.ge, report.ge, 24news.ge, news.ge saytları Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sentyabrın 19-da telekanallara müsahibəsində Ermənistanın tərribatçı əməlləri və Gürcüstan-Azərbaycan münasibətlərinə dair söylədiyi fikirlər barədə geniş materiallar dərc ediblər. Xəbər verilir ki, Azərbaycan, rus, ingilis və gürcü dillərində yayımlanan "Ermənistan yeni müharibəyə hazırlaşır", "Qarabağda adları dəyişdirilmiş kəndlərə mütləq öz əsl adlarını qaytaracağıq", "Gürcüstanda gürcü ailələri arasında olan ermənilər Gürcüstan-Azərbaycan əlaqələrini zədələməyə çalışırlar" sərəlvhəli materiallarda Ermənistanın işğalçı siyasəti, Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki qeyri-qanuni yerləşdirmə planları, Gürcüstanda yaşayan və gürcü ailələri daşıyan ermənilərin tərribatları barədə Azərbaycan Prezidentinin fikirləri oxucuların diqqətinə çatdırılıb.

Eyni zamanda, "Gürcüstan etibarlı tərəfdaş və dostdur" sərəlvhəli yazıda ölkəmiz arasındakı dostluq əlaqələri, strateji tərəfdaşlığımızın prioritetləri barədə məlumat verilir.

P.S. Yeri gəlmişkən, qeyd etmək istəyirik ki, AMEA-nın Qafqazşünaslıq İnstitutunun Gürcüstanşünaslıq şöbəsində xüsusi karantin rejimi şəraitində ciddi çətinliklərlə baxmayaraq ideya müəllifi və əsas müəllif hörmətli AMEA-nın müxbir üzvü Musa Qasımlının rəhbərliyi ilə iri həcmli "Gürcüstanda erməni təşkilatlarının fəaliyyəti" adlı kitab hazırlanmışdır. Kitab çap ərəfəsindədir. Əsərdə Gürcüstanı ermənilərin köçürülməsi, məskunlaşdırılması, erməni təşkilatlarının yaradılması, gürcülər əleyhinə fəaliyyətləri, gürcü mənşəli memurlara qarşı terror törətmələri, 1918-1920-ci illərdə Gürcüstanın dövlət müstəqilliyinə edilən qəsdlər, Ermənistan-Gürcüstan müharibəsi və nəticələri, Gürcüstan Demokratik Respublikasının süquta uğradılmasında erməni təşkilatlarının və Ermənistan SSR-in rolunu, sovet Ermənistanının Gürcüstan SSR-ə qarşı ərazi iddiaları və xarici ölkələrdəki erməni təşkilatlarının gürcülər əleyhinə aparıcıları təbliğət, dövlət müstəqilliyi bərpə edildikdən sonra Gürcüstandakı erməni icmasının separatçı fəaliyyətləri Azərbaycan, gürcü, rus, fars və digər mənbələr və arxiv sənədləri əsasında araşdırılıb.

Əsər regionşünaslar, politoloqlar, tarixçilər, diplomatlar, ictimai-siyasi xadimlər, müvafiq dövlət qurumları, tələbələr, magistrilər, həmçinin geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

Vahid Ömərov
AMEA-nın Qafqazşünaslıq İnstitutunun
Gürcüstanşünaslıq şöbəsinin müdiri,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru,
dosent

“Radikallar Tofiq Yaqubludan öz məqsədləri üçün yararlına bilmədilər”

“Məlum olduğu kimi, Bakı Apelyasiya Məhkəməsində Müsavat Partiyasının üzvü Tofiq Yaqublunun barəsindəki hökmdən verilən şikayətə baxılıb və Məhkəmə Tofiq Yaqublunun ev dustaqlığına buraxılması ilə bağlı vəsatəti təmin edib. Bununlada müxalifət T.Yaqublu “faktor”undan öz siyasi məqsədləri üçün istifadə edə bilmədi. Bu onların növbəti dəfə ifşası və iflası oldu”. Bunu “Yurddaş” Partiyasının sədri Mais Səfərlı “Səs” qəzetinə açıqlamasında deyib.

Partiya sədri bildirib ki, məhkəmə Tofiq Yaqublunun ev dustaqlığına buraxmaqla humanist və xeyirxahlıq göstərdi: “Bu fakt bir daha Azərbaycanın demokratik hüquqi dövlət olduğunu əyani şəkildə sübut etdi. Baxmayaraq ki, Tofiq Yaqublunun mənsub olduğu düşərgə və ordakı qüvvələr həmişə ölkəmiz haqqında müxtəlif şayələr yayırlar, qarayaxma kampaniyası aparırlar, guya ki, Azərbaycanda haqq ədalət yoxdur, məhkəmələr müstəqil deyillər və s. Amma bu hadisənin özü əyani şəkildə göstərdi ki, Azərbaycanda hakimiyyət xalqın iradəsi ilə formalaşır və hakimiyyətin qolları bir-birindən asılı deyillər, müstəqildilər, Konstitusiyamızda göstəriləndiyi kimi demokratik hüquqi cəmiyyətin ruhuna uyğun şəkildə bu hakimiyyətlər müstəqildilər. O cümlədən də, Azərbaycanda məhkəmə hakimiyyəti

müstəqildir. Azərbaycanda kimisə siyasi baxışlarına görə, tutduğu siyasi mövqeyə görə, həbs olunması, məhkəməyə cəlb edilməsi məsələləri artıq uzun illər bundan qabaq tarixə qovuşubdur. Bu məsələ bir daha sübut etdi ki, Azərbaycan demokratik hüquqi yolla inkişaf edir və belə də olacaqdır. Lakin özünüzdə gördüyünüz kimi T. Yaqublu barəsində məhkəmə tərəfindən həbs qəti imkan tədbiri seçildikdən sonra radikal mü-

xalifət və Azərbaycanı sevməyən qüvvələr böyük bir tozanaq qopardılar, hay-küy qaldırdılar ki, ay Azərbaycanda güya insan hüquqları pozulur və s. Müxalifət təmsilçiləri arzu edirlər ki, onların öz sıralarından kimlərsə hanısa bir zəmində cinayət törətsin və məhkəməyə cəlb edilsin, beləliklə onlar budan öz məqsədləri üçün istifadə etsinlər. Amma gördüyü kimi radikal müxalifət bu məsələdən öz məqsədləri üçün yararlına bilmədi”.

M.Səfərlı qeyd edib ki, T.Yaqublunun ev dustaqlığına buraxılması normal bir qərardır: “Azərbaycan kimin nə deməsindən asılı olmayaraq demokratik hüquqi yoldadır və demokratik hüquqi dövlət quruculuğu yolunda da inkişaf edəcəkdir. Bu gün radikal müxalifət bildiyiniz kimi Azərbaycanda iqtidar-müxalifət dialektindən da boyun qaçırır. T. Yaqublunun elə özünün mənsub olduğu o partiya bu gün bu dialoq prosesində də kənar qalıb. Yəni onlar bir daha bu porsədən kənar qalmaqla Azərbaycanın siyasi həyatının müasirləşdirilməsi, yeni kanfiqrasiyanın yaradılmasından kənar qalmaqla bir daha sübut edirlər ki, bu qüvvələr doğru yolda deyillər”.

Gülyana

Təhmasib Novruzov

Qanmadığını qanmayanlar üçün məsləhət!

Kim nə deyir desin, bizim bələlərimizin başlıca səbəbi bəzi şəxslərin savadsızlığıdır, həm də savadsızlığını anlamayıb özlərini hamıdan savadlı hesab etmələridir. Yaxşı bir atalar məsəli var: qanana da can qurban, qanmayana da, dad yarımçıq əlindən! Məncə qanana yanaşı qanmayana yox, qanmadığını qanana can qurban etməyinə dəyər.

Dünən yenə “xatiri-qəmmailimi” internəmə məşğul etmək istədim. Düyməni basıb feysbuuk şəbəkəsinə daxil oldum. Gördüm messengerimə bir məktub gəlib. Bir yox, çox məktub gəlmişdi, lakin o məktubdan danışmam ki, indi o barədə xırdalamaq istəyirəm. Məktub Azər Gasanov (Məhz Qasanov yox, Gasanov) adlı feys istifadəçisindən daxil olmuşdu. Bir video idi. Aqdim. Pa... Bir tanınmaz, bilinməz küçə qadını çıxıb feysin efrinə, dad döyür ki, ay hazarat, qoymayın, ermənilər 7-ci sinfin tarix kitabında Qarabağı Arsax kimi göstəriblər. Lənət şeytana, bu nə deməkdə?

Girdim “qoqol-xrom”dan 7-ci sinfin tarix kitabını açdım. Baxdım ki, kitabda həqiqətən minilliyin əvvəllərində mövcud olmuş Azərbaycan-türk dövlətlərinin xəritəsi verilib və orda haqlı olaraq indiki Qarabağ ərazisi Arsax kimi qeyd olunub. Qayıtdım feysə. Bu qadının kim olduğunu öyrənmək istədim. Adı yox, soyadı yox! Feyslə Azər Gasanov deyilən şəxsə zəng vurdum. Nə görüntülü, nə də səslə zənglərimə cavab verdi. Girdim profilinə. Haqqında heç bir informasiya verməyib. Bircə onu yazıb ki, hacansa Stavropolda anasından doğulub. Aydın idi, bu, şübhəsiz erməni.

Bu dəfə qayıtdım feys profilimə. Həmin videonu yayan ikinci istifadəçini - Cavid Əliyevi axtardım. Türklər demiş, yenə ulaşa bilmədim. Profilindən aydın oldu ki, bu da ononoim addır. Nəhayət, öyrəndim ki, bu qadının videonunu ilk yayan avropada oturan millətimizi təhqir etməklə pul qazanan Qabil gədə olub. Yox, mənə ayıb olardı ki, zati bilinməyən bir haramzadə gədəyə də zəng vurum. Bir də gördüm birisi də həmin videonu paylaşıb, baxdım Yaşar Dədəliyev! Paylaşıb və dad çəkib ki, amandı, qoymayın, bizi erməniləşdirirlər. Bu dəfə Yaşara zəng vurdum. Cavab verdi. Arsax sözünün türk soyuna mənsubluğu, müəlliflərin də doğru olaraq bu adı tarixi xəritələrdə göstərdiyini, yayılan videonun da təxribat olduğunu dedim. İnsafən, üzrxahlıq elədi və dərhal səhifəsindən siləcəyini bildirdi. Xülasə, bu məsələ sosial şəbəkədə artıq yayılmışdı və yaydan çıxmış ox kimi qarşısını almaq da mümkün deyildi.

Akademik, AMEA-nın Tarix İnstitutunun direktoru, haqqında söhbət gədən dərsləyin həmmüəllifi Yaqub Mahmudlu və görkəmli elmi və ictimai xadim, professor, İslama qədərki dövr Azərbaycan tarixinə dair 9 cildlik kitabın müəllifi Firudin Cəlilov feysdə məsələyə elmi əsaslarla aydınlıq gətirdilər və bunu dərhal paylaşıdım. Coxları bundan sonra həqiqətin harda olduğunu anlayıb, geri çəkilməli oldular. Bir də gördüm “Reaksiya tv”, adlanan internet televiziyanın efrində “Ümid” partiyasının sədri İqbal Ağazadənin müsahibəsi soxuldu şəbəkəyə! Altından da nə yazılsa yaxşıdır: “Qarabağ Arsax olmayıb, bizlər də Sak deyilik”. Lənət şeytana. Zəng vurub İqbal bəylə danışmaq istədim. Ancaq həmişə telefona dərhal cavab verən “Ümid” sədri bu dəfə telefonu açmadı. Zaur Qəribəyova zəng vurdum, birisi götürüb bildirdi ki, Zaur bəy tədbirdədi. Xahiş etdim ki, efrədən sonra zəng vursun. Amma zəng vurmadi. Firudin bəylə əlaqə saxladım. Bəzi incəlikləri də ondan öyrəndim və sonda bu yazını qələmə almağa qərar verdim.

Yaxşı, deyək Yaqub Mahmudlu indiki hakimiyyətin nümayəndəsidi, ona haq-nahaq hücum üçün fürsət axtaranlar var. Baxmayaraq ki, bu da siyasi etikəsizlikdir və eger gerçək milli keçmişimizlə bağlıdırsa, o zaman bunun adı milli tariximizə xəyanətdir! İslama qədərki Azərbaycan tarixinin araşdırıcısı, bu dövrə həsr olunmuş 9 cildlik kitabın müəllifi Firudin Cəlilov ki, bu iqtidardan deyil! Firudin bəyin dediklərindən yalnız bir cümlə: “Arsaxlar Alban və ermən elində hakimiyyətdə olmuş türk boyudur!” Tarix siyasət deyil ki, onu istədiyin istiqamətə dəyişsən, İqbal bəy. Tarix elmdir, həm də millətlərin, xalqların dünənini göstərən, sabahına işıq salan bir elm! Zəhmət olmasa hər hansı elmi məsələ ilə, xüsusən də xalqın tarixi ilə bağlı məsələyə münasibət bildirməzdən öncə bunu həmin sahənin biliciləri - alimləri ilə məsləhətləşmək gərəkdir. Əks-təqdirdə özünü və mənsub olduğun zümərəni ciddi şəkildə nüfuzdan salarsan.

Sonda, bu məsələ içimizdəki ermənilərin və ermənipərəstlərin məqsədli şəkildə törətdikləri təxribat zəncirinin bir halqasıdır. Millətimiz tarixini bilmədikcə, ona sahib çıxmadıqca düşmənlərimiz bundan bax beləcə yararlanacaq. Nəticədə uduzan biz, sevinən düşmən olacaq. Arsax (ƏRSAQ) qədim türk toponimidir, bunu təstiqləyən kifayət qədər sübutlar, mənbələr var. Düşmənin əlimizdən aldığını geri qaytarmaq istəyən alimlərimizə belə hücumlar isə, düşmən dəyirmanına su tökməkdən başqa bir şey deyil.

Daha sonda, qanmamaq eyibdi, amma qanmadığını qanmamaq ikiqat, həm də cəmiyyət üçün çox zərərli eyibdir. Qanmayan qanmadığını qansın və sussun, vəssalam!

Tofiq Yaqublu kimlərin qarşısında sınıb?

O, həqiqətən də ədalət axtarışında olsaydı, məhkəmənin humanist qərarını alışıqlayır, nadürüst olmadığını, “mərd” olduğunu bu etirafı ilə sübut edərdi

Beləliklə, ev dustaqlığı qərarı Tofiq Yaqublunu və ətrafını “qalib” kimi hiss etdirib. Halbuki, bu adam hələ də anlamır ki, qızı və yeznəsi də daxil olmaqla başda Əli Kərimli və başqaları onun ölümlünə belə razıdılar. Razıdılar ki, onun üzərindən həm siyasi, həm də maddi dividənt əldə etsinlər. Sonra da yaddan çıxırsın, bununla yaddan çıxarılıb-unudulsun...

Ancaq həqiqətən də onun sağlamlığı barədə düşüncələr AXCP sədri Əli Kərimlidən, “Milli Şura”nın sədri Cəmil Həsənliyə, koordinasiya mərkəzinin funksioneri Gültəkin Hacibəyliyənə, eləcə də digərlərindən fərqli olaraq onun ev dustaqlığına çıxmasında fəaliyyət göstərdilər. Xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, T.Yaqublu haqqında humanist qərarın qəbulu üçün Prezident İlham Əliyevə ünvanlanan müraciətə imza atanlar - Ədalət Partiyasının sədri İlyas İsmayılov, Azərbaycan Demokratiya və Rifah Hərəkatının funksioneri Ellada Məmmədli, Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri Pənah Hüseyn, Azərbaycan Yüksəliş Partiyasının sədri Anar Əsədli, Haqq və Ədalət Partiyasının sədri Əli İnsanov, Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Mirzəməmməd Mirzəli, Milliyyətçi Demokratlar Partiyasının sədri İlyas Abdullayev, Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə, Vahid Azərbaycan Milli Birlik Partiyasının sədri Hacıbaba Əzimov, Vətəndaş və İnkişaf Partiyasının sədri Əli Əliyev, politoloqlar Hikmət Hacızadə və Ərəstun Oruçlu olublar.

Hətta onun ölməyə həvəsləndirən qızı və yeznəsi - Həzilər ailəsinin də adları siyahıda yoxdur

Yəqin ki, T.Yaqublunun bu siyahıdan xəbəri var və gözlərini açıb-yaxşı görür ki, həmin siyahıda nə AXCP-“Milli Şura” rəhbərliyinin, nə də təmsil olunduğu digər partiya rəhbərliyinin - Müsavatın imzası var. O cümlədən, onun ölməyə həvəsləndirən qızı və yeznəsi - Həzilər ailəsinin də adları siyahıda yoxdur. Niyə əcəba? Bu sualın da cavabı bəsitdir - deyərsən, elə həqiqətən də onlar bu adamın ölməyini arzu edirmişlər!

İndi elə T.Yaqublu hələ də özünü siyasi korluğa vuraraq hakimiyyəti “qorxaqlıqda” ittiham edir, halbuki onun özü bu addımı atmaqla öz qorxaqlığını ortaya qoyur, qorxaqlığını və nadürüstlüyünü. Və eger o həqiqətən də ədalət axtarışında olsaydı, məhkəmənin humanist qərarını alışıqlayır, nadürüst olmadığını, “mərd” olduğunu bu etirafı ilə sübut edərdi. Ancaq ona bunun iradəsi, ötkəmliyi yetmədi. Çünki başqalarının qarşısında

günahkar boynuna götürdüyü öhdəlik missiyası var. Bax, T.Yaqublu bundan qorxur, hətta elə qorxur ki, deyiləcək qədər də deyil...

Fəqət fakt budur ki, T.Yaqublu bir realığı da unudub. O unudub ki, indi də belə davranışlar onun birmənalı olaraq ziyanına, zərərinə işləyir. Özünü təmsil olunduğu cəmiyyətdə “sınımayan adam” kimi göstərməyə cəhd göstərən bu ünsür əslində başqalarının qarşısında bir neçə dəfə sınıb, əyilib və qəddini ikiqat edib.

Rövşən RƏSULOĞ

“Nar” qəbul imtahanlarında ən yüksək nəticə göstərmiş abituriyentləri mükafatlandırdı

“Nar” hər il olduğu kimi bu il də ali məktəblərə daxil olmaq üçün qəbul imtahanları zamanı ən yüksək nəticə göstərərək 700 bal toplamış abituriyentləri mükafatlandırdı. Bu il qəbul imtahanlarında iştirak etmiş minlərlə gənc arasında ən böyük uğuru yalnız ikincinin qazanması sizin üçün bir stimül olacaq. Düşünürəm ki, sizin kimi dəyərlı, savadlı və zəhmətkeş gənclər gələcəkdə yaxşı mütəxəssis olacaq. Bundan sonrakı həyatınızda böyük uğurlar qazanacağınıza, eləcə də dünyagörüşünüzü və bacarıqlarınızı daha da inkişaf etdirməklə cəmiyyətə böyük fayda verəcəyinizə inanıram”. Qeyd edək ki, ən yüksək nəticə göstərmiş abituriyentlərin mükafatlandırılması tədbirinə bu il də Modern.az İnformasiya Agentliyi informasiya dəstəyi verib. Xatırladaq ki, “Nar” 2017-ci ildə ali məktəblərə qəbul imtahanları zamanı ən yüksək nəticə göstərərək 700 bal toplamış 15, 2018-ci ildə isə 29 abituriyenti mükafatlandırmışdı.

Gender bərabərliyi: Ailədə və cəmiyyətdə qadının yeri

Azərbaycanda kişi və qadın arasında hüquqi bərabərliyin təmin olunmasına rəğmən müəyyən sahələrdə ayrıseçkiliyin mövcudluğu nədən qaynaqlanır?

Müasir dünyada ən aktual məsələlərdən biri də gender probleimidir. Cəmiyyətdə və ailədə cinslərin hüquq bərabərliyi, qadın-kişi münasibətləri müxtəlif quruluşlarda fərqli kontekstlərdə nəzərdən keçirilib. Qadınla kişinin bərabər hüquqları, istər sosial, istər cinsi, istər də mənəvi aspektlərdə cinslərin qarşılıqlı münasibətləri ən çox müzakirə olunan mübahisəli məsələlərdəndir.

Gender bərabərliyi haqda beynəlxalq konvensiyalar

Qadınların kişilərlə bərabər hüquqları beynəlxalq sənədlərlə təsbit olunub. BMT-nin İqtisadi və Sosial Şurasının Məruzəsində (1997) deyilir: "Bu mövqə qadınların, həm də kişilərin bərabər mənfəət götürməsi, bərabərsizliyin isə, həmişəlik kök salmaması üçün ümumi konsepsiyaların işlənməsi, monitorinqin və bütün siyasi, iqtisadi və ictimai sferalarda proqramların həyata keçirilməsi zamanı qadınların maraq və təcrübələrinin də kişilərlə eyni dərəcədə ayrılmaz meyar olmasına əsaslanır".

Gender bərabərliyi sahəsində müəyyən edilmiş əsas beynəlxalq sənədlər bunlardır: "Eyni dəyərə malik əməyə görə kişi və qadınların bərabər mükafatlandırılması haqqında" BƏT (Beynəlxalq Əmək Təşkilatı) Konvensiyası (1951), "Qadınların siyasi hüquqları haqqında" Konvensiya (1952), "Qadınlara münasibətdə ayrı-seçkiliyin bütün formalarının aradan qaldırılması haqqında" Konvensiya (1979), "Zəhmətkeş qadın və kişilər üçün bərabər imkanlar və eyni davranma: ailə mükəlləfiyyətli zəhmətkeşlər haqqında" BƏT Konvensiyası (1983), "Minimal nikah yaşında nikaha daxil olmaq razılaşması və nikahların qeydə alınması haqqında" Konvensiya (1962) və s.

Azərbaycanda gender problemi: tarix və bu gün

Tarixi qaynaqlara görə, ən geci yeni eradan əvvəlki əsrlərdə Azərbaycanda qadınların cəmiyyət həyatında böyük rolu və hüquqları olub. Qadınlarımız həm ailədə, həm cəmiyyətdə, həm təsərrüfat işlərində, həm də döyüş meydanlarında kişilərlə çiyin-çiyinə dayanıb. Hürriyyətin hakimiyyəti zamanı - (Babək dövrü) hakimiyyəti vaxtı qadınlara geniş hüquqlar verilməsi, sonrakı Azərbaycan dövlətlərində də qadınların mövqeyinin artması tariximizdə gender problemi ilə bağlı tədqiqatçı işlərdəndir.

Azərbaycanda cins bərabərsizliyinin daha qabarıq ortaya çıxması İslam dininin hakim mövqeyə yüksəlməsindən sonra daha çox müşahidə olunub. Şəriət hökmlərində kişilərin qadınlar üzərində

sərhədsiz hakimiyyətinin daha sətər şəkildə təsbit olunması cəmiyyətdə gender bərabərsizliyinin güclənməsinə nədən olub.

1918-ci ildə müsəlman şərqində yaradılan ilk respublika - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixdə qadınlara seçki hüququ və s. hüquqlar verilən ilk ölkələrdən sayılır. Sovet İttifaqının tərkibində olduğumuz zamanlarda isə qadınların cəmiyyətdə, ailədə, dövlət sistemində rolu daha sürətlə artdı və gender bərabərliyi həm hüquqi, həm də faktiki olaraq təmin olundu.

SSRİ dağıldıqdan və Azərbaycan müstəqil dövlət olduqdan sonra isə gender problemi yenidən aktuallaşdı. Cinslərin bərabərlik məsələsi ölkə qanunvericiliyində yüksək səviyyədə təsbit olunsa da, real həyatda qadın hüquqlarının pozulması, məişət zorakılığı, qadın alveri və cinsi istismar hallarının sayı artır. Sosioloq və psixoloqlar bu prosesə fərqli amillərin (sosial problemlərin artması, milli-mənəvi dəyərlərin gözdən keçirilməsi və psixoloji təzyiqlərin güclənməsi, qızların təhsil almasına diqqətin azalması

nin yalnız 16 faizini təşkil edir. Bu göstəriciyə görə, Türkiyədən (9%) öndə olsaq da, Avropa ölkələrindən, Rusiya və ABŞ-dən xeyli geridəyik.

Siyasi partiyaların üzvlərinin üçdə birinin qadın olduğu bildirilsə də, rəhbər strukturlarda onların yalnız 1 faizi təmsil olunur. Ölkədə cəmi 1 partiyanın lideri qadındır. Son statistik məlumatlara görə, ölkəmizdə doktorluq elmi dərəcəsi alan kişilərin sayı 1000 nəfərə yaxın olsa da, qadınlar 100 nəfərə yaxındır. Göründüyü kimi, burada fərq 10 qatdır.

Bununla belə ölkəmizdə qadınlar humanitar sahələrdə daha geniş miqyasda təmsil olunurlar. Bir sıra sahələrdə (məs. təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, ticarət, xidmət sektorları) isə qadınlar ümumi işçi qüvvəsinin 70-80 faizini təşkil edirlər. Lakin bu sahələrdə də zərifi cinsin nümayəndələri rəhbərlikdə təmsil olunma üzrə çox aşağı faiz təşkil edirlər.

Gender bərabərliyi üçün hüquqi problem yoxdur

Qeyd etməliyik ki, gender bərabərliyinin təmin edilməsi üçün ölkə qanunvericiliyi təkmil sayılır və

1918-ci ildə müsəlman şərqində yaradılan ilk respublika - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixdə qadınlara seçki hüququ və s. hüquqlar verilən ilk ölkələrdən sayılır. Sovet İttifaqının tərkibində olduğumuz zamanlarda isə qadınların cəmiyyətdə, ailədə, dövlət sistemində rolu daha sürətlə artdı və gender bərabərliyi həm hüquqi, həm də faktiki olaraq təmin olundu.

və s.) rolunu qeyd edirlər.

Qadınlar seçkili orqanlarda niyə zəif təmsil olunur?

Qadınların seçkilərdə iştirak hüququnun rəsmi olaraq təmin olunması XX əsrin başlanğıcına təsadüf edir. Zərifi cinsin nümayəndələri Finlandiya və Norveçdə 1906-1907-ci ildə, Danimarkada 1915-ci ildə, Almaniya, İsveç və Böyük Britaniyada 1918-ci, ABŞ-da 1920-ci ildə, Fransada 1944-cü, İtaliyada 1945-ci, İsveçrədə 1971-ci ildə səsvermə hüququ qazanıblar.

Sovet dövründə Azərbaycan qadınların ictimai-siyasi, elmi, texniki, humanitar sahələrdə iştirak səviyyəsinə görə dünyada ilk yerlərdə olub. Müsəlman ölkələri arasında isə 1-ci yerdə idi.

Ekspertlərin fikrincə, hazırda Azərbaycanda qadınların hakimiyyətin seçkili orqanlarında və ali icra strukturlarında təmsil olunma faizi qənaətbəxş deyil. Zərifi cins təmsilçiləri ölkə parlamenti üzvləri-

dövlətin qadın siyasətilə bağlı xüsusi proqramının olması da tədqiqatçıdır. Bu gün Azərbaycanda qadın hüquqları və gender bərabərliyinə dair 142 sənəd imzalanıb. 1998-ci il yanvarın 14-də Azərbaycan prezidenti "Qadınların rolunun artmasına dair tədbirlər haqqında" fərman imzalayıb, 6 mart 2000-ci il tarixində isə "Dövlət qadın siyasətini həyata keçirilməsi sahəsində ən mühüm istiqamətləri" müəyyənləşdirilib. 2006-cı ildə "Gender bərabərliyinin təmin edilməsi" haqqında qanun qəbul edilib.

MDB məkanında qadın siyasətini həyata keçirilməsi sahəsində ilk və hələlik yeganə dövlət orqanı kimi Ailə, Qadın və Uşaq məsələləri üzrə Dövlət Komitəsi, o cümlədən, çoxsaylı qeyri-hökumət təşkilatları bu istiqamətdə fəaliyyət göstərir. Dövlətin Konstitusiyası da, Ailə və Cinayət-Prosessual Məcələsi də qadın hüquqlarının keşiyində dayanır. Bütün bunlar Azərbaycanda gender bərabərliyi sahəsində vəziyyətin de-yure olaraq tələb olunan səviyyədə olduğunu sübut edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "Gender, ailə və demografiya məsələlərinin işıqlandırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

qənaətdədir.

Ekspertin fikrincə, Azərbaycanda gender bərabərliyi fərqli sosial qruplar arasında fərqli situasiyanın mövcudluğunu ortaya çıxarır: "Təşkilatımızın araşdırmaları göstərir ki, bu problem əsasən, cəmiyyətin aşağı təhsilli, dindar və sosial təminat cəhətdən zəif təbəqələrində müşahidə olunur. Lakin, əsasən iri şəhərlərdə yaşayan, ali təhsil və müasir dünyagörüşə malik ailələrdə belə problemlər demək olar ki, yaşanmır".

SCİB eksperti deyir ki, qadınlara öz bacarıqlarını ortaya çıxarmağa, ali təhsil almağa və seçkili orqanlarda daha çox təmsil olunmağa şərait yaradılmalıdır: "Burada mən təkə dövləti və hüquqi bazanı nəzərdə tutmuram, qanunvericiliyimizdə bununla bağlı lazımı müddəalar təsbit olunub, hüquqi olaraq heç bir problem yoxdur. Bu məsələdə ailə üzvləri, cəmiyyətin özü maraqlı olmalıdır. Tarix və təcrübə göstərir ki, yalnız gender bərabərliyinin faktiki təmin olduğunu ölkələrdə inkişaf daha yüksək səviyyədədir".

Leyla Məhərrəmovaya nəzərə çatdırdı ki, Azərbaycanda boşanmaların faizi dünyanın digər ölkələrinə nisbətə xeyli aşağıdır: "Bu da cəmiyyətimizdə möhkəm ailə institutunun varlığından və Azərbaycan ailələrində qadının layiqli yerindən xəbər verir. Bir sıra ölkələrdə isə, boşanma faizi olduqca yüksəkdir. Son dövrlə bizdə də boşanmalar xeyli artıb, buna baxmayaraq, biz hələ də ailə institutumuzu qoruyub saxlaya bilirik. Əksər ölkələrdə isə bu institut sadəcə olaraq, dağılıb gedib".

Sosiloloq problemdən çıxış yolunu milli-mənəvi dəyərləri qorumaqda və maariflənmədə görür, çünki Azərbaycan ailəsində və cəmiyyətdə qadınların hüquqi və fiziki kontekstdə heç bir problemi yox-

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

22 sentyabr

SƏS

“Neftçi” “Qarabağ”ı məğlub edib

Sentyabrın 20-də futbol üzrə Azərbaycan

Premyer Liqasında

üçüncü tura yekun vurulub. Turun son və mərkəzi görüşündə əzəli rəqiblər - “Qarabağ” və “Neftçi” üz-üzə gəlib. “Azərsun Arena”da keçirilən görüşdə qonaqlar 2:1 hesablı qələbə qazanıblar.

Hesabı 10-cu dəqiqədə Ağdam klubunun hücumçusu Kvabena Ovusu açdı. Cəmi 2 dəqiqə sonra “Neftçi” Voislav Stankoviçin qolu ilə tarazlığı bərpa edib. Komandalar fasiləyə bu hesabla yollanıblar - 1:1.

İkinci hissədə “ağ-qaralar” daha bir qol vurublar. Oyunun 68-ci dəqiqəsində Namiq Ələsgərov qapıçı ilə dueldən qalib ayrılaraq topu boş qapıya göndərmiş - 1:2. Səfər qələbəsindən sonra xallarını 6-ya çatdıran “Neftçi” 3-cü pilləyə yüksəlib. “Qarabağ” isə 4 xalla beşinci sıradadır.

Son səhifə

Namiq Abdullayev millimizin baş məşqçisi oldu

Olimpiya çempionu Namiq Abdullayev sərbəst gülüş üzrə milli komandamıza baş məşqçi təyin olunub. Qol.az xəbər verir ki, bunu Azərbaycan Gülüş Federasiyasının prezident əvəzi Namiq Əliyev keçirdiyi mətbuat konfransında açıqlayıb. N. Abdullayev yeni vəzifədə Zəlimxan Hüseynov əvəzlənib. N. Əliyev sərbəst gülüş yığmasının bir çox üzvünün Dağıstanda qaldığını və Azərbaycana gələ bilmədiyini söyləyib. O, Abdullayevin bu müddətdə Azərbaycanda qalan yerli idmançılarla hazırlıq keçdiyini deyib.

Maska taxanda koronavirusu əlamətsiz keçirmək ehtimalı artır mı?

Tibbi maska taxanların virusa yoluxmaları azalır ki, nəticədə xəstəlik yüngül, yaxud əlamətsiz keçir. “Express” xəbər verir ki, bəzi tədqiqatçılara görə maska taxmaq koronavirusa qarşı immun gücünü artırır. Son məlumatlara görə, xəstəlik yüngül və ya əlamətsiz keçsə belə orqanizmin immun cavabı nəticəsində müqavimət gücü xeyli artmış olur.

Bununla yanaşı, orqanizmin müqavimət gücünü artırmağın bir səmərəli vasitəsi kimi variolasiya deyilən az miqdarda virusu yeritmək üsulu da məlumdur. Lankaster Universitetinin fəxri doktoru Culian Tanqın fikrincə, variolasiya da immun gücünü yumşaq şəkildə artırmaqla tibbi maskanın qoruyucu səmərəsini artırmağa kömək edir. Xurmanın tərkibində sümük inkişafı üçün vacib olan selen, manqan və mis var.

İlkay Gündoğan koronavirusa yoluxub

Almaniya millisinin və İngiltərənin “Mançester Siti” futbol klubunun yarımmüdafiəçisi İlkay Gündoğan koronavirusa yoluxub. Belə ki, 30 yaşlı əslən türküyəli olan yarımmüdafiəçidən götürülən test nümunələrinin nəticəsinin müsbət çıxdığı bildirilib. Futbolçu 10 günlük karantinə alınıb.

Qeyd edək ki, İlkay Gündoğan ötən mövsümdə bütün turnirlərdə 50 matçda iştirak edib və 5 qol vurub.

Xurma min bir dərmanın dərmanıdır

Ləzzətli xurma Yaxın Şərqlərdə insanların əsas qida məhsullarından biridir. Qədim zamanlardan bəri insanlar ondan həm qida, həm də təbii dərman kimi istifadə ediblər. Tərkibində olan qida maddələrinə görə xurmanın sağlamlığa faydaları çoxdur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə məlumat “MedikForum” saytında yer alıb. Xurma beyinin sağlamlığını artırır. Onun tərkibindəki antioksidantlar beyni zərərli sərbəst radikalın yaratdığı iltihab və oksidləşdirici stressdən də qoruya bilər. Bu birləşmələrin olması yaşla əlaqəli zehni geriləmədən qorunmağa kömək edə bilər. Xurmanın tərkibində həzmə kömək edən həm həll olunan, həm də həll olunmayan amin turşuları və lif mövcuddur. Xurma mədə-bağırsağ xəstəlikləri nəticəsində xroniki ishal səbəbindən kalium itkisini də doldurmağa kömək edir. Bu meyvə sümük sağlamlığı üçün maqnezium, kalsium və bor ilə zəngindir. Xurma bu qidalar birlikdə sümükləri gücləndirməyə, osteoporoz və sümük xərçəngi kimi xəstəliklər riskini azaltmağa kömək edir. Xurmanın tərkibində sümük inkişafı üçün vacib olan selen, manqan və mis var.

Avtomobilə vurulan piyada xəstəxanada öldü

Lənkəran rayonunun Veravul kəndi ərazisində yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Daxili İşlər Nazirliyindən SİA-ya verilən xəbərə görə, sentyabrın 19-da saat 12 radələrində Lənkəran rayonunun Veravul kəndi ərazisində Separadi kənd sakini H.Rzayev idarə etdiyi “VAZ-2104” markalı avtomobilə yolu

keçən kənd sakini Fərman Qurbanov vurub. Xəsarətlə xəstəxanaya yerləşdirilmiş piyada orada ölüb. Lənkəran ŞRPŞ tərəfindən araşdırma aparılır.

Evdən pul və qızıl-zinət əşyaları oğurlandı

Oğurluqda şübhəli bilinən Qazax rayon sakini O.Ağayev saxlanılıb. Daxili İşlər Nazirliyindən SİA-ya verilən xəbərə görə, Bineqədi RPİ 7-ci PB əməkdaş-

larının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində iyunun 19-da rayon ərazisindəki evlərin birindən 200 manat pul və 300 manat dəyərində qızıl-zinət əşyaları oğurlamaqda şübhəli bilinən Qazax rayon sakini O.Ağayev saxlanılıb.

Biləsuvarada “Niva” aşırıb, iki nəfər ölüb

Biləsuvar rayonunda ölümə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Biləsuvar şəhər sakini Kamal Ağazadə rayonun Nərimankənd kəndi ərazisində idarə etdiyi “Niva” markalı avtomobili aşırıb. Nəticədə sürücü və sənişini - həmyerlisi Çinare Abbasova hadisə yerində həlak olublar. Hadisə ilə bağlı Biləsuvar Rayon Polis Şöbəsi tərəfindən araşdırma aparılır.

Başsağlığı

Məmmədov Teymur Ziyadxan oğlu Məmmədov Fəxrəddin, Məmmədov Firuddin Ziyadxan oğlu qardaşları Milli Məclisin deputatı Ağalar Vəliyevə ANASI

Qaragöz xanımın

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli

Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri, Üzeyir Hacıbəyov küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492

<http://www.ses-news.az>

<http://www.sesqazeti.az>

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.

“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur

Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur
Tiraj: 4600